zică devenea tot mai rea.

— Bună dimineața, cum vă simțiți ?

— Genunchiul... genunchiul meu...

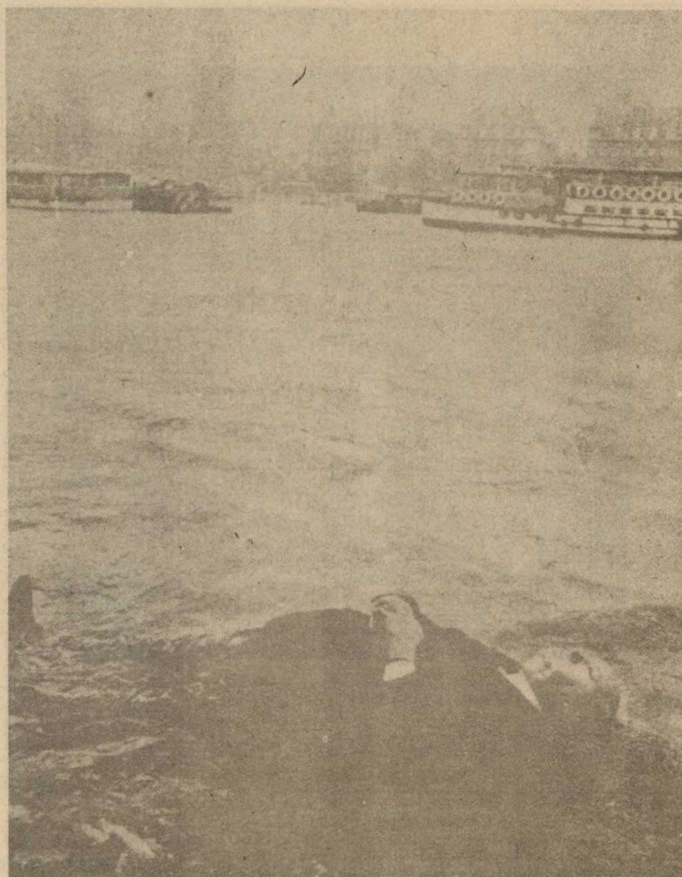
În astfel de zile nu făceam prea mare scofală. Cel mai bun lucru pe care-l făceam în astfel de cazuri era să scot caietele cu însemnări, să-i amintesc unde am rămas data trecută, să ne oprim amîndoi asupra ultimei scene și numai după aceea să ne apucăm de treabă. O muncă grea, care și în condiții normale cerea o mare concentrare. Cu Hitchcock însă toate erau o plăcere...

5.

În vremea cînd se apropia sfîrșitul colaborării mele cu Hitchcock, Institutul American de Film (A.F.I.) se pregătea să-i decerneze premiul pentru întreaga sa activitate în cinematografie. La început Hitchcock refuzase să aibă ceva comun cu acest eveniment, a refuzat să stea de vorbă cu reprezentanții AFI și cu ziariștii. Pur și simplu pentru el nu exista o asemenea ceremonie. Spunea că prin aceasta i se pregătește necrologul și că el nu vrea să asiste la propria-i înmormîntare.

Bea din ce în ce mai mult și se înțelege că suferea pe măsură. L-a vizitat un doctor care, pentru a-i alina durerea, i-a făcut o infiltrație cu cortizon. Durerea persista. Băutura și apropierea datei cumplite a ceremoniei l-au făcut să-și petreacă ore lungi într-un flirt lipsit de orice noimă cu tînăra lui secretară. Ori de cîte ori apărea ea, el începea să-i tragă cu ochiul și să facă fel de fel de ghidușii...

Cu zece zile înaintea ceremoniei, Hitchcock a acordat un interviu telefonic unui număr de zece ziariști din toate colțurile țării. S-a ținut de bancuri, a răspuns la întrebările lor, imagina istorioare și versuri vesele comportîndu-se ca un elev de treisprezece ani, care vrea să-și facă publicitate. Nici unul dintre ziariști nu bănuia durerea care-l măcina în clipele acelea.

Lucram din ce în ce mai puțin pe măsură ce se apropia seara solemnă. Hitchcock nu reușea să se concentreze și adesea nici nu mă asculta. În toată această nebunie Hitchcock mi-a cerut să-i arăt scenariul. Chiar dacă nu reușiserăm să rezolvăm cîteva pasaje importante, scenariul se afla într-o asemenea stare încît să poată fi citit. S-a uitat la el și a spus:

— Îl trimitem sus.

— N-ați vrea să-l citiți și dvs. ?

— Nu. Noi am terminat, iar dacă dv. spuneți că este bun, eu sînt convins că așa este.

Hitchcock a trimis scenariul, fără să-l citească, lui Mount și lui Neda Tanen. Asta s-a întîmplat într-o vineri iar luni Mount mi-a telefonat pentru a-mi spune că scenariul este groaznic ! Mi-am imaginat că Mount presupunea că Hitchcock citise manuscrisul din moment ce i-l trimisese. E posibil ca nici Mount să nu-l fi citit și n-ar fi fost exclus ca în afară de mine nimeni altcineva să nu-l fi citit. I-am mulțumit lui Mount pentru veste spunîndu-i că voi mai lucra la scenariu...

În ziua în care s-a celebrat solemnitatea, Hitchcock a

Desen de Raluca Grigorcea

primit o telegramă de la Frank Capra, expediată din Palm Springs. Acesta se scuza că nu poate lua parte la festivitate, dar a ţinut ca Hitchock şi Alma să ştie că el se gîndeşte la ei. El luă telegrama, o citi odată, de două ori apoi a început să plîngă. Tot ce era legat de această solemnitate era perceput de el ca o parte din înmormîntarea lui. Pentru Hitchcock telegrama nu conţinea cuvinte pline de admiraţie ale prietenului său, ci exprimau condoleanţe pentru propria-i moarte.

Chelnerii primiseră ordin ca lui Hitchcock să nu-i ofere nici o picătură de vin pe parcursul întregii seri. Cu toate acestea, unul dintre ei i-a turnat unul sau două pahare. Hitchcock a rămas însă lucid întreaga seară. Solemnitatea a decurs în condiţii normale... El arăta obosit. Aveam impresia că intrase în rolul unui erou demn, care-şi aştepta sfîrşitul. Ţinea morţiş că se poate deplasa singur pînă la masă. A fost groaznic. Toţi cei prezenţi, adică întregul Hollywoodul, stăteau şi-l urmăreau cum se apropie încet şi ezitant de masă, venind dinspre fereastră. Mergea greu, pas cu pas. Era roşu la faţă şi respira neregulat. A durat cîteva minute...

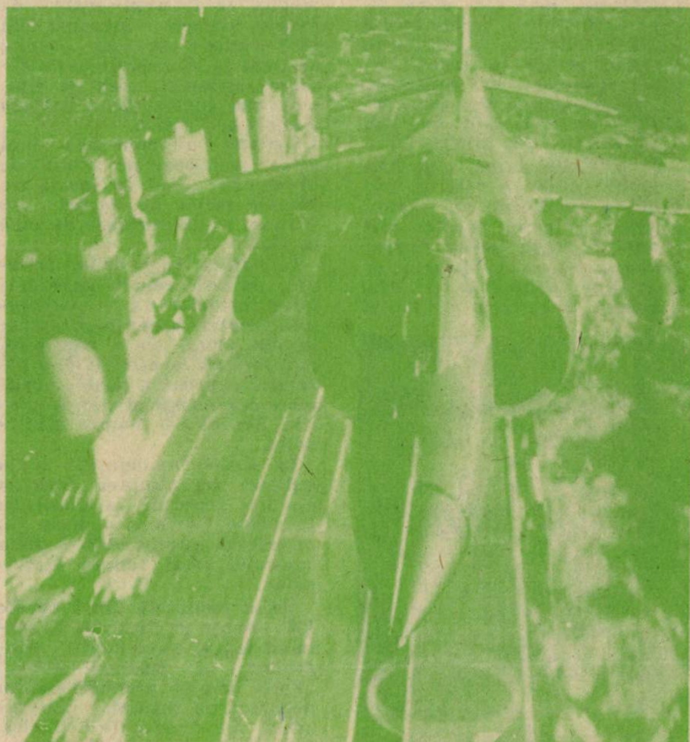
Între invitaţi era şi Ingrid Bergman, care, din admiraţie profundă şi sinceră faţă de Hitchcock, a făcut un gest de aleasă delicateţe. După închiderea festivităţii, cînd toţi se aflau în picioare şi aplaudau, Ingrid a venit lîngă el pentru a-l îmbrăţişa. L-a ajutat să se ridice şi cînd el şi-a desfăcut braţele a făcut şi ea acelaşi lucru.

Cu cîteva zile înainte de solemnitate Hitchcock mi-a spus că Ingrid Bergman îl iubeşte de treizeci de ani. „Era nebună după mine!“ A repetat acest lucru de cîteva ori, cu diferite prilejuri, şi cînd era lucid, şi cînd era aburit.

Pînă în ultimele lui clipe de viaţă Ingrid Bergman l-a preocupat foarte mult. În urmă cu treizeci şi cinci de ani, cînd lucrau împreună, Ingrid Bergman era în anii ei cei mai buni şi era una dintre cele mai frumoase femei din lume. N-ar fi imposibil ca între ei să se fi înfiripat o poveste de dragoste, cu condiţia ca Hitchcock să se fi priceput să-i spună lui Ingrid ce simţea şi el. S-ar putea ca vreunul dintre viitorii lui biografi să găsească printre scrisorile şi însemnările rămase după el ceva în acest sens. Un lucru este însă limpede : una este să faci filme mari şi alta să ştii să te faci fericit pe tine însuţi...

În româneşte de Nicolae Nicoară

ȘI DE FAPT, CE S-A ÎNTÎMPLAT ÎN MALVINE ?

Aparat „Sea Harrier“ decolînd vertical de la bordul portavionului „Hermes“.

1. Sluga cea mai umilă și plecată ?

2 ianuarie 1833. Una din puținele zile cu soare din calendarul locurilor acelora de la capăt de lume, bîntuite de ploi de vînturi și ninsori. În cel mai mare port al insulelor, botezat apoi Port Stanley sau Puerto Argentino, ancorează fregata britanică „Clio“.

La scurt timp după ce a aruncat ancora, lui Juan Pineda, căpitanul portului, îi este înmînat un mesaj de către James Onslow, căpitanul fregatei britanice. „Domnule — glăsuia mesajul — am onoarea să vă atrag atenția că vin din partea Înălțimii Sale Wilhelm al IV-lea pentru a prelua aceste insule în proprietatea coroanei britanice. Este în intenția mea de a arbora mîine pe țărm drapelul britanic și vă cer să fiți amabil să coborîți steagul țării dv...“.

Și mai înainte de a-și fi citit semnătura de pe textul mesajului, căpitanul Onslow a adăugat cu sînge rece : „Sluga dv. cea mai umilă și plecată...“

Din ziua aceea slujitorul acesta umil și plecat a devenit stăpînul insulelor.

Guvernul argentinian a tri-

Insulele Malvine—Falkland

mis de urgență celui britanic o notă vehementă de protest la care cabinetul britanic, condus de lordul Palmerston, a catadicsit să răspundă după... șase luni ! Și atunci pentru a enumera motivele ocupării de către Anglia a Malvinelor : Marea Britanie își construise imensul său imperiu colonial iar apărarea lui reclama crearea de baze militare în toate părțile lumii. Cabinetul britanic a hotărît ca un asemenea punct de apărare a imperiului să fie construit în apropierea Capului Horn, pe insulele Malvine !

Scurt și pe înțelesul tuturor! Istoria Malvinelor a început însă mult mai devreme ca englezii să le fi însemnat cu roșu pe hărțile lor. Primul care a descoperit insulele ar fi fost englezul James Doris, care, în anul 1592, surprins de o furtună năprasnică, a fost aruncat pe țărmul neprimitor al insulelor. Alții sînt de părere că portughezul Magellan a fost cel care a pus primul piciorul pe insulă, cu ocazia drumului său în jurul lumii, în anul 1520.

Cert este însă că primul care a hotărît să se așeze, și chiar s-a așezat, în insulă, a fost căpitanul francez Louis de Bougrinville. Acesta a construit aici un port în anul 1764 pe care l-a botezat după numele locului său de baștină : St. Malo — Malouines.

De cealaltă parte a insulei, englezii au fost cei care au construit un port asemănător și, în cele din urmă, și spaniolii. Mai tîrziu, francezii au vîndut spaniolilor partea lor de insulă, contra sumei de 24 000 lire sterline.

Nemulțumiți de prezența spaniolă în preajmă, englezii au vrut să pornească război împotriva acestora. Au învins în cele din urmă moderații din Parlament, mai ales după citirea articolului publicistului Samuel Johanson, unul dintre cei mai vestiți în epocă. Potrivit spuselor lui Johanson, „în orice așezare de acolo, englezii s-ar simți mult mai rău decît exilații din Siberia !“

În cele din urmă, expediția fregatei „Clio“ a fost de natură să „rezolve“ pe cale... pașnică problema apartenenței insulelor. După aceea Argentina și-a văzut risipit visul de a recîștiga insulele la teritoriul național. Era greu de luptat — și mai greu de învins ! — puterea maritimă numărul unu a lumii secolului al XIX-lea.

În secolul al XX-lea Malvinele revin din nou în actualitate în 1914 cînd fregatele britanice au învins, într-una din cele mai mari bătălii navale ale primului război mondial, flota germană de sub comanda amiralului von Spee.

A venit apoi era decolonizării. Țările aflate sub dominație străină — engleză, spaniolă, franceză, portugheză etc — au început să devină rînd pe rînd, ca urmare a luptei lor de eliberare, independente. Marea Britanie refuză însă să acorde independența insulelor din Atlanticul de Sud, așa cum cerea Rezoluția O.N.U. din anul 1965 privitoare la decolonizare. Conform acestei rezoluții, urma ca Marea Britanie să înceapă de urgență tratative cu Argentina în vederea stabilirii elementelor legate de acordarea independenței Malvinelor. Dacă s-ar fi pus problema dreptului la autodeterminare, se-nțelege, că Anglia ar fi avut cîștig de cauză, întrucît începînd din 1833 insulele au fost locuite aproape în exclusivitate de cetățeni britanici, care se simțeau mai englezi decît englezii trăitori pe Tamisa.

Aceasta nu convenea însă Argentinei, care nu a uitat de vremurile cînd în insulă nu călcase picior de englez sau scoțian, adică perioada de pînă la 1833.

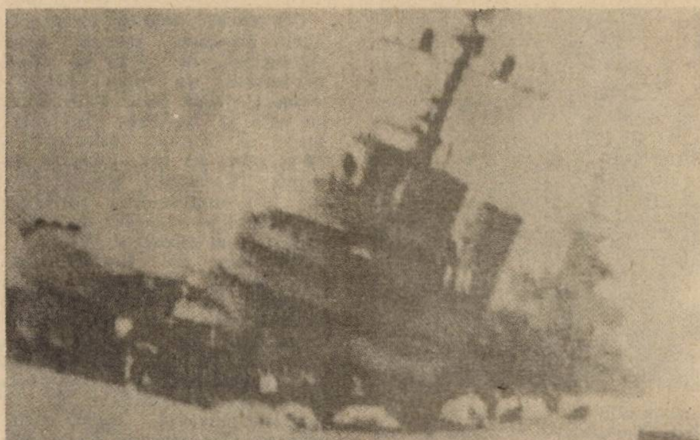
În pofida asigurărilor britanice potrivit cărora suveranitatea insulelor va fi încredințată treptat Argentinei, aceasta din urmă nu a consimțit, mai ales că în anul 1976, o rezoluție expresă a țărilor nealiniate recunoaște oficial drepturile Argentinei asupra Malvinelor.

În aceste împrejurări, junta militară argentiniană formată din trei generali, în frunte cu Leopoldo Galtieri, a decis în primăvara anului 1982 să preia controlul total asupra Malvinelor.

Presa mondială din 3 aprilie 1982 anunța cu litere mari, preluînd textul unui mesaj radiodifuzat la Buenos Aires : „Forțe armate argentiniene au debarcat pe insulele Malvine aflate sub dominație britanică. Operațiunea are drept scop reintegrarea în patrimoniul național a insulelor Malvine și a

Mercenari nepalezi din cadrul armatei engleze din Malvine prezentîndu-și armele ucigașe.

3 mai 1982. „General Belgrano" a fost nava amiral a flotei argentiniene !

celor două insule — Georgia de Sud şi Sandwich de Sud...".

Riposta Angliei este promptă. Lordul Carrington, ministrul de externe britanic, anunţă că guvernul său a hotărît ruperea relaţiiilor diplomatice cu Argentina, diplomaţii acestei ţări urmînd să părăsească teritoriul Marii Britani în cel mult patru zile.

Nu au fost puţine glasurile care spuneau că debarcarea din Malvine a fost determinată nu numai de dorinţa de a trece insulele sub controlul total al guvernului de la Buenos Aires, dar şi pentru a sustrage atenţia opiniei publice argentiniene de la gravele probleme interne cu care era confruntată ţara: inflaţia atinsese 130%, 32 miliarde dolari datorie externă, şomajul cuprinsese 10% din populaţia aptă de muncă, înăbuşirea forţelor democratice şi multe altele. Şi toate acestea în temeiul practicii care spune că atunci cînd pe plan intern eşti confruntat cu probleme serioase, cea mai „cinstită" acţiune pe care poţi s-o intreprinzi este să dai vina pe situaţia internaţională...

Junta nu greşise, ei ştiau că poporul argentinian îi va sprijini fără rezerve. Şi nici nu putea să fie altfel din moment ce încă, din clasa întîia, înainte de a învăţa alfabetul chiar, copiilor li se spune că Malvinele au fost furate Argentinei de către englezi.

O formidabilă explozie de bucurie a salutat comunicatul oficial difuzat în capitala Argentinei. N-a existat în istoria acestei imense ţări latino-americane un moment mai entuziasmant decît poate atunci cînd echipa lui Kempes a cîştigat pentru Argentina campionatul mondial de fotbal !

2. Ce sînt Malvinele ?

Războiul — pentru că întîmplarea din Pacificul de Sud a fost un război veritabil — dintre Argentina şi Marea Britanie a izbucnit cu totul neaşteptat pentru opinia publică internaţională. În cadrul unui sondaj mondial, cred că n-ar fi existat nici măcar un singur cetăţean al Terrei care să prevadă izbucnirea acestui conflict.

Malvinele — Falkland, după denumirea engleză — se compun din două insule mai mari şi din alte cîteva insule mai mici. Din punct de vedere administrativ, acestea din urmă ţin de Georgia de Sud, insulă situată la 120 km sud-vest de Malvine. Malvinele se întind pe o suprafaţă de 11 000 km^2, iar populaţia lor se ridică la 1 800 locuitori. Cu alte cuvinte, 0,16 locuitori pe km^2.

Mai mult de jumătate dintre locuitori — 1 020 — trăiesc în Capitală, Puerto Argentino. În Malvine nu există şosele, clădirile sînt mici, cu un singur etaj, rar de tot cu două, acoperişurile lor roşii contrastează puternic cu verdele ierbii de pe lunci.

Soarele se arată pe acolo cam de douăzeci de ori pe an. În restul zilelor plouă, bate vîntul sau ninge.

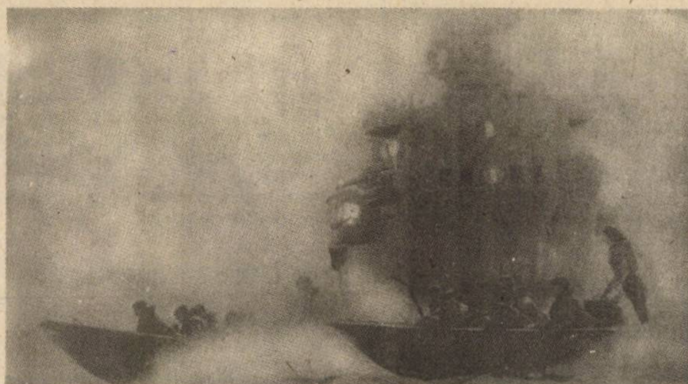
Despre fauna Malvinelor a scriş încă Darwin. Marea este foarte bogată în peşte, devorat însă de cele mai multe ori de balene. Pe ţărmurile insulelor trăiesc peste 5 milioane de pinguini. Pe uscat aproape un milion de oi pasc pe luncile şi stîncile insulei.

3. N-a fost păcăleală de 1 aprilie

Criza Malvinelor a început, aşadar, pe neaşteptate. Nimeni nu a dat vreo importanţă celor 30 tehnicieni argentinieni care la jumătatea lui martie 1982 au ancorat în Georgia de Sud pentru a demonta şi a da la fier vechi vechea staţie de vînat balene. Deasupra taberei lor flutura steagul Argentinei, lucru demn de reţinut. În cele din urmă englezii malvinezi s-au simţit lezaţi în interesele lor. Protestele britanicilor şi ameninţarea că tehnicienii vor fi expulzaţi cu forţa au înrăutăţit brusc situaţia.

La 1 aprilie 1982, după cum relatează ziarele „Time" şi „Newseek", în cabinetul preşedintelui Ronald Reagan telefonul a sunat prelung. La celălalt capăt al firului se afla generalul argentinian Leopoldo Galtieri, şeful acestui stat. Galtieri l-a informat pe şeful administraţiei americane că, în momentul convorbiri lor, unităţi ale armatei argentiniene se află în drum spre Malvine pentru a le ocupa şi a le trece sub suveranitatea Argentinei. Eforturile preşedintelui american de a-l determina pe Galtieri să oprească înaintarea trupelor sale, şi apoi debarcarea lor, au rămas fără rezultat. Navele argentiniene, în frunte cu nava amiral crucişătorul „General Belgrano" îşi continuau astfel drumul spre Malvine.

Ocuparea insulei n-a decurs fără incidente, cu toate că argentinienii au pregătit totul cu lux de amănunte, iar la debarcare au participat numai trupe de elită. La ocuparea Statului major al trupelor engleze din insulă au

Marinarii lui Royal Navy sînt gata de debarcare

căzut 17 soldați argentinieni. Englezii nu au avut pierderi, dar aceasta se datorează și faptului că argentinienii au primit ordinul expres de a nu ucide civilii sau soldații englezi. Ofițerii englezi, în frunte cu guvernatorul insulei, Rex Hunt, care au refuzat să se predea comandantului expediției argentiniene, au fost îmbarcați cu forța și trimiși, la Montevideo, capitala Uruguayului.

Lordul Carrington, care nu prevăzuse debarcarea din Malvine, își prezintă demisia sa șefului guvernului de la Londra, Margaret Thatcher, care o acceptă. Cererea similară de demisie a lui John Nott, ministrul apărării naționale, este refuzată.

Anglia a cerut convocarea de urgență a Consiliului de Securitate al O.N.U. În noaptea de 2/3 aprilie, cu o mare majoritate de voturi, a fost adoptată Rezoluția 502, prin care se cere Argentinei să-și retragă trupele din Malvine, iar celor două state să angajeze tratative pentru rezolvarea pe cale pașnică a diferendului dintre ele.

Rezoluția nu este respectată de nici una din cele două țări. Argentina nu-și retrage trupele, continuă să trimită întăriri masive. Anglia, anunță guvernul Argentinei că în cazul că nu-și va retrage trupele, își va impune prezența în Malvine prin forță, „fiind dispusă chiar să se bată pentru aceasta", după cum declara John Nott. Și pînă a nu apuca Argentina să răspundă la ultimatum, Marea Britanie a desfășurat un larg dispozitiv de nave care luni, 5 aprilie, au ridicat ancora de la Portsmouth îndreptîndu-se spre Malvine. În fruntea lor se aflau portavioanele „Invincible" și „Hermes", fiecare cu cîte 16 aparate de vînătoare-bombardament „Sea Harrier" cu decolare verticală, precum și 56 elicoptere de desant. Convoiul era însoțit și de nava de asalt „Fearless" și de iahtul regal „Britannia".

Armada britanică se pune în mișcare !

4. Nenoroc ? Nu există nenoroc !

Întrebată în Parlament ce se va întîmpla dacă navele expediționare britanice vor fi întîmpinate de neșansă, Margaret Thatcher a răspuns cu cuvintele reginei Victoria, care, pe patul de moarte, referindu-se la expediția de pedepsire a burilor răsculați în Africa de Sud, a spus : „Nenoroc ? Această posibilitate nu există pentru mine !"

Contraamiralul John Woodward, comandantul marinei britanice pentru Atlanticul de Sud, a declarat la plecare că va îndeplini exemplar misiunea primită. Declarația lui este preluată de „Daily Express", „Daily Telegraph", „Sun" și alte ziare conservatoare pe ale căror prime pagini cuvinte ca „război", „răzbunare", „victorie" apar la tot pasul. Scopul era limpede : cîștigarea opiniei publice britanice de partea hotărîrii guvernului.

Cei 22 000 soldați și marinari britanici plecați spre Atlanticul de Sud au fost prezentați de presa conservatoare drept eroi. Printre ei se afla și Andrew, fiul mijlociu al reginei Elisabeta a II-a, pilot pe un elicopter de luptă. Exemplul reginei-mamă le-a impresionat puternic pe mamele venite la chei pentru a-și conduce fiii.

Convinși de invincibilitatea armatei britanice, mulți englezi au privit pregătirile pentru război ca pe un antrenament în vederea unui meci amical din liga a doua a campionatului britanic. Presa i-a sprijinit teribil în această privință. După recucerirea Georgiei de Sud, doborîrea a trei avioane argentiniene „Mirage" și scufundarea a două nave de război, „Daily Express" a publicat un articol amplu sub titlul : „Anglia — Argentina, deocamdată 6—0" !

Reacția dură a englezilor i-a surprins în primul rînd pe argentinienii înșiși, care aveau de făcut față unei armate puternice și numeroase. Mai înainte însă ca armele să înceapă să vorbească, s-a auzit glasul diplomaților. Mai întîi Alexander Haig, secretarul de stat american pentru afaceri externe, și mai apoi Javier Perez de Cuellar, secretarul general al O.N.U., au eșuat în încercările lor de a soluționa conflictul pe cale negociată.

Argentina acceptă propunerea de rezolvare pe cale pașnică a diferendului, Anglia refuză însă sub pretextul retragerii prealabile a argentinienilor din Malvine. Poziția englezilor a fost lapidar explicată de Gaspar Waimberger, ministrul apărării al S.U.A. : „Nu vă puteți aștepta — le spunea el argentinienilor — ca ei să facă cale-ntoarsă din moment ce au trimis atîtea vase și atît de departe".

Armada britanică își continuă drumul ei pe ape.

5. Nu există război fair-play

La 19 aprilie, după ce în jurul Malvinelor s-au strîns suficiente nave britanice, „răbdarea" acestora a ajuns

la „limită“ după propria mărturisire. În flagrantă contradicție cu normele dreptului internațional, guvernul englez proclamă blocada mai întîi navală apoi și aeriană, pe o rază de 200 mile (circa 325 km) în jurul insulelor. În cele din urmă aceasta va fi extinsă pînă la numai 12 km de țărm, adică pînă la limita apelor teritoriale argentiniene.

Prima debarcare britanică a fost departe de a fi caracterizată de fair-play-ul insularilor. După ce au ocupa Georgia de Sud, un ținut de gheață și zăpadă, pe care de altfel argentinienii nici nu l-au apărat, englezii au scufundat submarinul „Santa Fe“, un vas de pescari și în cele din urmă, cu ajutoru coloanei a cincea deosebit de activă, au trimis pe fundul oceanului singurul crucișător din dotarea marinei argentiniene, nava ei amiral, „General Belgrano“. Acesta a fost scufundat în pofida faptului că în momentul atacului se afla în afara zonei blocadei instituite de englezi!

Scufundarea navei amiral a flotilei argentiniene a însemnat prima mare dramă a conflictului. Presa britanică a salutat cu entuziasm evenimentul. La Buenos Aires 300 de mame și soții își plîng copiii și soții...

După cucerirea Georgiei de Sud, contraamiralul Woodward vorbea despre un „aperitiv înaintea marelui final“. Primele succese ale mîndriei aviației britanice — avioanele cu decolare verticală „Sea Harrier“ — asupra aparatelor argentiniene de fabricație franceză „Mirage“ și americane „Skyhawk“ — i-au făcut pe englezi să se gîndească la o posibilă invincibilitate.

La 4 mai însă, la numai două zile de la scufundarea lui „General Belgrano“, în apropierea crucișătorului englez „Sheffield“, la numai 25 km depărtare de el, și-a făcut apariția, venind dinspre uscat, spărgînd deci blocada aero-navală engleză, o escadrilă de avioane „Super Etendard“, care au efectuat un bombardament masiv asupra navelor britanice staționate în jurul arhipelagului. Cu toate că crucișătorul

Englezii și-au strîns morții...

era înzestrat cu aparatura cea mai modernă, împotriva atacurilor cu rachete aer-apă, ea nu a putut intercepta o rachetă „Exocet“ de 700 kg, care a nimerit în plin. A izbucnit un incendiu puternic, muniția a explodat. Și cu aceasta, „Sheffield“ a devenit o amintire...

Presa argentiniană salută acest mare succes al armatelor sale. La Londra, 32 mame își plîng fiii dispăruți în apele reci, ale Atlanticului de Sud.

După „Sheffield“ a urmat primul „Sea Harrier“. În zilele următoare forțele armate aeriene ale Argentinei execută cîteva atacuri concentrate asupra navelor engleze din zona de debarcare. cu care ocazie este scufundat crucișătorul „Coventry“ și trei fregate.

Cad avioane...

Argentinienii încă îi mai caută...

Se scufundă nave...

Mor oameni. Oameni tineri. Argentinieni. Englezi. Moartea are pentru toți aceeași uniformă neagră...

Rezistența deosebită a argentinienilor a pus capăt teoriei despre „plimbarea pînă în Malvine“. La fel s-a sfîrșit și iluzia despre slaba pregătire a aviatorilor de pe aparatele de luptă ale aviației argentiniene.

Deziluzie la Londra. Deziluzie în conducerea Pactului N.A.T.O.

6. Armele noi trebuie experimentate, nu?

„Domnilor, oricît de neplăcut ne-ar fi acest război, el ne ajută să ne dăm seama de ca-

litatea armamentului nostru", declara Josef Luns, secretarul general al Pactului N.A.T.O. la o conferință de presă. Cinică remarcă, dealtfel tipică pentru conducătorii acestei organizații. Aceștia au urmărit cu maximum de atenție nu atît evoluția conflictului, cît mai ales modul de comportare al armamentelor nou introduse în dotarea celor două armate. Demn de remarcat este faptul că amîndouă țările aflate în conflict dispuneau de arme noi, care trebuiau experimentate. De pildă, trebuia văzut cum se comportă crucișătoarele din dotarea celor două armate, întrucît ambele țări au cumpărat aceste nave de la Barrow-on-Furness din sudul Angliei.

Premiera argentiniană reușită a rachetelor „Exocet" a avut drept rezultat faptul că firma franceză producătoare a ridicat peste noapte prețul unui exemplar — după ce țările occidentale au instituit embargoul asupra armelor către Argentina — de la 200 000 dolari bucata la... 2 000 000 (două milioane dolari !)

Rachetele „Exocet" pot fi lansate de pe nave sau din avion asupra obiectelor inamice aflate în mișcare pe apă. Distanța maximă este de 50 km. Înălțimea de la care pot fi lansate variază între o sută și zece mii de metri. La tipul de rachetă „Exocet" aer-apă, pilotul programează pe calculator zona în care se află ținta, o lansează și poate să-și vadă apoi liniștit de treburi. Racheta își urmează singură ținta. Apropiindu-se la cel mult 20 km de țintă, intră în funcțiune sistemul radar propriu al rachetei, care o conduce cu precizie extraordinară drept în țintă.

Radarul de pe „Sheffield" n-a fost cituși de puțin eficace pentru că racheta a fost observată în ultima clipă. Or singurul mod de a lupta cu succes împotriva unui asemenea tip de rachetă este concentrarea, prin calculator, asupra ei a tuturor tipurilor de armament antiaerian, sau lansarea, la timp, a armamentului antirachetă. Marina britanică dispune pentru aceasta de aparatură ultramodernă, inclusiv de antirachetele „Seea Wolf", dar, ca în romanele de aventuri slabe, i-a fost dat tocmai crucișătorului „Sheffield" să nu le aibă în dotare...

Un efect asemănător au și rachetele britanice „Tigerfish". Cu astfel de rachetă a fost trimis pe fundul oceanului crucișătorul argentinian „General Belgrano", „Tigerfish" are o lungime de 6,5 metri și cîntărește o jumătate de tonă, avînd o rază de acțiune de 30 km. Lansată, ea este ghidată apoi de la bordul unui submarin aflat la mare adîncime.

7. Războiul din Malvine n-a fost meci de antrenament.

Ostilitățile militare dintre Argentina și Marea Britanie declanșate la 2 aprilie 1982 au încetat în noaptea de 14/15 iunie. În acea noapte, după lupte dîrze, trupele britanice sprijinite masiv de aviație și de navele staționate în jurul arhipelagului, au pătruns în Fort Stanley — Puerto Argentino.

La 14 iunie, comandantul forțelor britanice de intervenție în Malvine, generalul Jeremy Moore, și comandantul garnizoanei militare argentiniene de la Puerto Argentino, generalul Mario Menendez, au angajat negocieri cu privire la condițiile pentru încetarea focului.

La Londra este difuzată telegrama expediată din Malvine de generalul Jeremy Moore: „Generalul argentinian Mario Menendez a acceptat predarea tuturor forțelor argentiniene din Malvine împreună cu echipamentul lor militar".

La Buenos Aires domnește haosul. Nemulțumirea e generală.

Victoria are la Londra gust amar...

Războiul de la capătul lumii luase, așadar, sfîrșit. Soldații — argentinieni, englezi, cei care au scăpat cu viață — s-au întors pe la casele lor. Și cum este și normal, depun mărturie despre cele trăite și văzute. Ei, doar ei pot spune cit de „popular" a fost și de o parte și de cealaltă războiul.

În felul acesta, lumea află lucruri petrecute și într-o tabără și în cealaltă, prea puțin măgulitoare și pentru unii și pentru ceilalți.

Ecourile războiului s-au mai stins, se vor stinge în curînd cu totul. A rămas doar durerea mamelor rămase fără fii, a soțiilor rămase fără soți, a copiilor părăsiți prematur de tații lor.

Presa din cele două părți a început să fie tot mai reținută. „Daily Express" nu mai ține scorul întîlnirii... Și doar războinicii cei mai înfocați se mai laudă cu succesele lor din Malvine.

„Sînt mîndru că am trimis crucișătorul argentinian «General Belgrano» pe fundul oceanului" declara comandantul submarinului britanic cu propulsie nucleară „Conqueror", care și-a arborat drept stindard un steag negru cu cap de mort ! Declarații asemănătoare n-au mai făcut marinarii englezi din timpul primului război mondial cînd au scufundat nave germane...

Contraamiralul John Woodward este încă îmbătat de marea victorie din Malvine. Este vorba despre același contraamiral care la plecarea spre Malvine declara cu emfază : „dacă cineva vrea să cîștige meciuri în liga a treia, trebuie să-și alcătuiască o echipă pentru prima ligă". Astăzi englezii nu mai gustă glume de acest fel. Și nu le mai gustă pentru că între timp au auzit multe și au văzut fotografii care demonstrau că războiul de la marginea Antarctidei a fost la fel de murdar, de oribil, ca toate celelalte războaie.

Cum ar putea să-i bucure pe englezi știrea cenzurată în timpul conflictului, potrivit căreia două unități britanice s-au luptat între ele, distrugîndu-se reciproc ? Și acesta este doar unul dintre exemple.

Știrile transmise din Malvine de corespondenții de război au fost cenzurate cu strictețe, atit de ministerul marinei, cît și de cel de război. Și nu e de mirare că în presă au apărut numai reportaje banale, dintre care unele atit de... lăcuite, încît au devenit de-a dreptul grotești.

„Cenzura a fost problema noastră cea mai grea, a declarat după întoarcerea acasă Peter Archer, de la «Agenția Press Association», îmbarcat în chip de corespondent de front pe portavionul «Hermes». Pe punte erau mulți ofițeri de presă și tot atîția cenzori...".

După terminarea ostilităților, corespondenții ziarelor „Guardian" și „Daily Express" — Gareth Parry și, respectiv, Bob McGoran, au scris că parașutiștii englezi au deschis focul asupra pozițiilor inamice cu rachete antitanc, ceea ce a dus la crearea unui număr nepermis de morți în rîndul soldaților argentinieni : 250, față de numai 17 ai englezilor. Parry a fost martor ocular cînd soldații britanici au ucis soldați argentinieni cu grenade cu fosfor, strigînd „Ardeți-i pe bastarzi'".

Patrick Bishop, reporterul lui „The Observer" a înfățișat pe larg lupta reciprocă a două unități britanice în timpul căreia au fost răniți grav nouă soldați !

Același Gareth Parry de la „Daily Express" relata după întoarcerea din Malvine că, pentru a întări moralul militarilor britanici, pe vasele staționate în zonă se proiectau filme de război însoțite de muzică eroică. Un astfel de film a fost prezentat și pe vasul de război „Sir Galahad". Surprinși de un violent bombardament al aviației argentiniene, și-au pierdut viața 50 marinari englezi.

Nu este adevărat, au subliniat majoritatea zdrobitoare a corespondenților britanici, că soldații englezi au fost primiți cu entuziasm la Puerto Argentino și asta pentru bunul și singurul motiv că marea parte a caselor cetățenilor din insule au fost distruse chiar de artileria britanică, cetățenii plecind de pe la casele lor. Unii dintre cei rămași i-au primit cu cuvintele : „Mai întii au venit argentinienii ăia, acum voi".

Fără comentarii.

Dar presa argentiniană, a scris ea adevărul despre războiul din Malvine ?

Mulți dintre soldații argentinieni au relatat corespondenților străini de presă despre haosul care a domnit în rîndul militarilor acestei țări debarcați pe insulă. Între aceștia se afla și un băiat din Buenos Aires în vîrstă de numai douăzeci de ani.

„Vă rog, domnule, să nu-mi dați nmele, or să mă-nchidă pentru că am spus adevărul..." a rugat el. Chemat sub arme, a fost repartizat la o unitate de tancuri și trimis în Malvine. „Pînă la primul atac aerian al englezilor, fapt petrecut la 1 mai, totul s-a petrecut ca la niște manevre obișnuite. După aceea trebuit să ne ascundem... Dormeam în gropi adesea pline de apă. Practic nu aveam ce mînca... Ningea mereu și adăposturile noastre erau înghețate tun... Presa argentiniană nu a scris nimic despre aceste condiții. Militarii argentinieni primeau zilnic ziarele editate la Buenos Aires care erau pline doar de reportaje despre succesele armatei argentiniene... Ne erau prezentate aproape zilnic jurnale din care ni se cerea să ne alegem tipul de mașină pe care dorim s-o primim în dar după biruința din război. Același lucru și pentru apartamentul în care dorim să locuim după ce ne vom întoarce victorioși din insula..."

Funeraliile lui Claudio Olivieri, ofițer în marina de coastă argentiniană, ucis în atacul britanic cu elicoptere, la 3 mai 1982

Băiatul a cunoscut ororile războiului la 8 iunie. În ziua aceea el trebuia să se deplaseze, împreună cu alți 150 camarazi, la Mount Langdon pentru a întări unitatea de acolo. Mulți dintre camarazii lui nu erau în stare să deosebească măcar silueta unui aparat „Sea Harrier" de a unuia „Mirage". Camioanele care-i transportau s-au împotmolit în mlaștini, căzînd sub tirul artileriei engleze. Au mai rămas doar zece dintre ei în viață...

Tirurile continue ale artileriei îi lăsau să doarmnă doar cîteva minute pe noapte. Dacă era liniște, atunci ei adormeau ca butucii. În aceste situații mulți dintre ei au căzut victime atacurilor mercenarilor englezi din cadrul armatei britanice care, înarmați cu cuțite speciale de bambus, le retezau capetele. De cele mai multe ori, pentru a avea dovada uciderii, le tăiau și luau cu ei urechile bieților soldați argentinieni căzuți pradă somnului și cruzimii acestor asiatici puși în solda războiului.

Despre toate acestea ziarele argentiniene n-au scris nimic. Nici despre faptul că soldații argentinieni rămîneau în prima linie zile în șir, în timp ce englezii se schimbau la cel mult două zile. „Rezistența care ni se opunea era dezarmantă, povestea băiatul. Fiecare englez avea o mitralieră care bătea la o distanță de două ori mai mare ca ale noastre. Aveau și aparate cu in-

fraroşii care le permiteau să vadă şi pe timp de noapte în timp ce noi bîjbîiam pe întuneric... Comandantul nostru ne dădea tot mereu, din proprie iniţiativă, ordin să pornim la atac, pentru că legătura cu superiorii lui era întreruptă. Cînd telefonul funcţiona, domnea un haos general, nimeni nu mai înţelegea nimic. S-a întîmplat ca pe unda de emisie a staţiei noastre „Alfa" să transmită, în spaniolă bine-nţeles, englezii, şi noi să le îndeplinim ordinele !

La 14 iunie am primit ordin, după o luptă de trei ore, să ne ducem la Puerto Argentino. Englezii ne-au surprins, dar n-au deschis focul împotriva noastră. Ne-ar fi putut ucide pe toţi... Ajunseserăm în situaţia de a nu ne mai putea ţine pe picioarele îngheţate, degerate aproape. Ne ţineam în puşcă pentru a nu cădea. Şi cu toate astea, comandantul care şedea comod într-un jeep, ne ordona să săpăm la tranşee. „Sapă tu la tranşee" i-a răspuns un soldat. La care comandantul a scos pistolul şi l-a îndreptat spre soldat. Dar, înainte de a apăsa el pe trăgaci, unul dintr-ai noştri l-a culcat la pămînt cu o lovitură cumplită cu patul armei...

Cel mai dureros lucru dintre toate a fost în ziua cînd, întorcîndu-ne din infernul din Malvine, i-am găsit pe colegii de muncă urmărind netulburaţi partidele „El Mundialului" din Spania...

8. Punct şi de la capăt

Statisticienii s-au grăbit să facă bilanţul acestei tragedii inutile a secolului nostru. Cifrele prezentate de ei sînt desigur departe de a oglindi realitatea. De altfel, este şi foarte greu, dacă nu cumva imposibil, de aflat cu exactitate pierderile suferite de cele două armate în campanie.

Cu toate acestea, datele bilanţului sînt grăitoare prin ele însele : 15 000 soldaţi argentinieni luaţi prizonieri — cifra morţilor n-a fost publicată niciodată —, 350 soldaţi englezi morţi şi răniţi...

Armata britanică a pierdut : 2 distrugătoare, 2 fregate, 4 nave de război şi una comercială, 12 elicoptere, 8 avioane de vînătoare-bombardament „Sea Harrier".

Argentina a ieşit mai săracă din acest război cu : 7 nave de război între care şi distrugătorul „General Belgrano", nava amiral a flotei argentiniene, 5 nave de transport, 12 elicoptere, 52 avioane de luptă.

Altfel spus, în cele zece săptămîni cît a durat războiul din Malvine, au pierdut amîndouă ţările peste 3 miliarde dolari. Dintre acestea, 1,3 miliarde revin părţii engleze.

N-am calculat cîte locuri de muncă s-ar fi putut crea în schimbul acestei sume, dar sînt sigur că numărul şomerilor ar fi scăzut considerabil atît în Argentina cît şi în Anglia.

9. Ninge peste Malvine...

În Malvine gîlceava duelurilor de artilerie şi vacarmul raidurilor aeriene a tăcut. Nu se mai trag nici măcar focuri de carabină.

O linişte sumbră pluteşte acum peste arhipelag. Viii celor două armate combatante îşi adună morţii şi răniţii...

Începe să fulguiască, ninge peste Malvine. Şi vîntul s-a înteţit şi bate cumplit.

Ninge peste morţi şi peste vii. Ninge peste argentinienii care au crezut în victorie. Ninge peste englezii care au crezut în victorie. Ninge peste cei care nu au crezut în victorie...

Morţilor, cărora alţii le-au ales Malvinele ca ultim drum, nu le mai este frig, s-au acoperit cu foaia de cort albă a iernii. Cei găsiţi sînt aşezaţi în sicrie de plumb şi trimişi la Londra, la Buenos Aires...

A luat sfîrşit un război, dar nimeni nu se bucură...

Ce-au căutat fiii noştri acolo? se întreabă mamele argentiniene.

Ce-au căutat fiii noştri acolo ? se întreabă marele engleze.

Nu le răspunde nimeni...

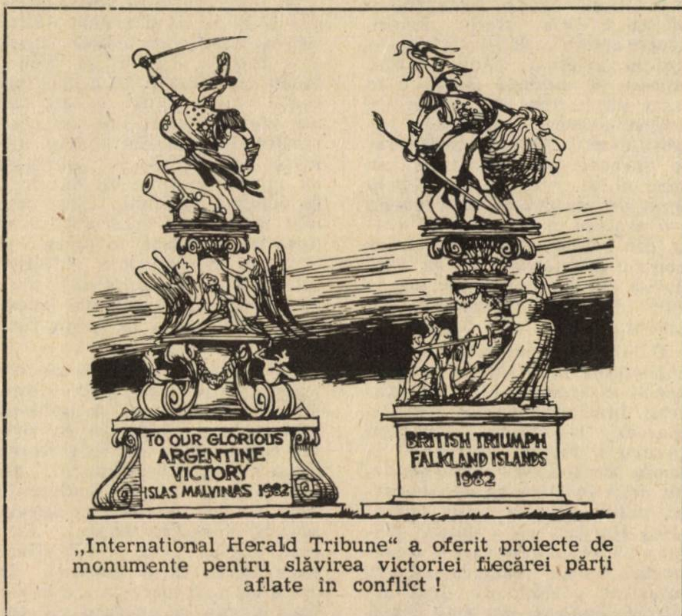
Ce-au căutat acolo... ?

Rex Hunt, guvernatorul britanic al Malvinelor, şi-a preluat oficial funcţia în primire. La fel şi Jeremy Moore, pe cea de comandant al forţelor britanice în Malvine...

Numai soldaţii — argentinieni şi englezi — sînt îmbarcaţi pe navele staţionate prin preajmă, sau venite anume după ei, şi duşi acasă. Nu au veleităţi de eroi, nici unii nici alţii, sînt doar fericiţi că au scăpat cu viaţă şi se pot întoarce printre cei dragi ai lor...

Peste Malvine continuă să ningă...

Nicolae Nicoară

„International Herald Tribune" a oferit proiecte de monumente pentru slăvirea victoriei fiecărei părţi aflate în conflict !

ULTIMUL SOLDAT DIN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL A DEPUS ARMELE!

Titlul acesta, incredibil la prima citire, îi va şoca, desigur, pe mulţi dintre cititorii Almanahului estival „Luceafărul".

Acum, la atîta amar de ani de la terminarea războiului, s-a mai găsit cineva care să nu fi depus încă armele ? se vor întreba cititorii. Şi răspunsul la întrebare este unul singur : da, acum, după atîta amar de ani de la ultima salvă a celui de al doilea război mondial s-a mai găsit cineva care să nu fi depus armele !

Acest Cineva (remarcaţi majuscula) este HIRÓ ONODA şi este considerat drept ultimul soldat al celui de al doilea război mondial.

Răspunsul la o posibilă întrebare : „Cine sînteţi dv., Onoda san ?" cititorii îl vor găsi în paginile următoare, intitulate atît de sugestiv „Sfîrşitul războiului meu de treizeci de ani". În aceste rînduri introductive ne propunem să

aducem în fața cititorilor cîteva date care nu figurează, și nici nu puteau să figureze, în însemnările lui Hiró Onoda.

Așadar...

În decembrie 1959, pe baza concluziilor unei expediții de cercetare în insula Lubang, care a durat șase luni, sublocotenentul Hiró Onoda a fost declarat mort. Insula Lubang din componența Filipinelor este lungă de 30 kilometri și lată de aproximativ 10 kilometri. Operațiunile de găsire a lui Onoda au fost organizate de Ministerul japonez al Sănătății și Prevederilor Sociale.

Detașamentul trimis să-l găsească pe Onoda nu a reușit să dea de vreo urmă care să ateste prezența acestuia sau a altor soldați din cadrul fostei armate imperiale.

Dar, stupoare! În 1972 Onoda își face din nou apariția în jungla filipineză. Cu această ocazie, în urma unei lupte dure cu un detașament al poliției filipineze este ucis Kinshici Kozuka, ultimul tovarăș de luptă al lui Onoda, Hiró rămînînd astfel singur în junglă.

Sînt trimise în Lubang alte trei expediții, de data aceasta pentru a-l convinge pe Onoda că războiul luase sfîrșit de mult și că el se poate întoarce în Japonia fără teama de a fi considerat trădător de țară. Încercările sînt sortite eșecului, Onoda nu acceptă. El este convins că războiul e-n plină desfășurare și, întrucît nu primise nici un ordin contrar de la superiorul său, el continuă lupta. Faptul că de atîta amar de ani nu primise nici un fel de ordin sau instrucțiuni, precum și faptul că la radio și prin ziare se vorbea și se scria despre pace, nu-l impresionează. Este convins că totul nu reprezintă decît o tactică bine regizată a inamicului, care-și îndeamnă adversarii să treacă de partea lui. El nu poate crede că Japonia, care de-a lungul istoriei sale nu cunoscuse gustul amar al înfrîngerii, a fost învinsă! Crede, așa cum pînă în ultimele ore ale celui de al doilea război mondial au crezut milioane și milioane de japonezi în „invincibilitatea țării Jamato".

Japonezii au luptat pînă la ultimul om chiar și în situațiile cele mai critice, cînd speranța victoriei îi părăsise. Ei preferau să-și ia singuri viața decît să cadă în mîna dușmanului. Așa se explică numărul infim de prizonieri japonezi. Cronicile atestă mii, sute de mii de sinucideri care mai de care mai înfricoșătoare: harakiri, autodafé, autodecapitarea, aruncarea în mare de la înălțimea de 250 m ai vîrfului Marpi, numit acum Muntele sinucigașilor.

În bătălia de la Saipan, de pildă, în perioada iunie—iulie 1944, din cei 30 000 soldați și ofițeri ai unei garnizoane n-a supraviețuit nici unul! În cea mai mare bătălie navală a celui de al doilea război mondial, la Leyta, japonezii au pierdut 80 000 oameni dintre care numai 828 „trădători" au căzut în mîinile americanilor. În timpul acestei bătălii, japonezii au aruncat în luptă detașamentele speciale de piloți sinucigași — Kamikadze. În limba japoneză Kamikadze înseamnă „Vîntul de la zei", numit astfel după taifunul care în anul 1321 i-a scăpat pe japonezi de la o înfrîngere catastrofală în timpul celei de a II-a invazii a mongolilor.

Dacă vreți, Hiró Onoda a fost un kamikadze „de uscat" a cărui torpilă se cheamă „coloana a cincea". Implantat lîngă tîmpla inamicului, ordinul acestui kamikadze a diferit total de al celorlalți kamikadze. Ordinul lui îi spunea să trăiască, să reziste și să învingă.

Si nimic nu l-a putut face să depună armele.

Și totuși, în dimineața zilei de 9 martie 1974, la treizeci de ani de la terminarea ultimei conflagrații mondiale, Hiró Onoda — „ultimul soldat al celui de al doilea război mondial" — a depus armele...

HIRÓ ONODA: «Sfîrșitul războiului meu de treizeci de ani»

Începutul sfîrșitului

Era în dimineața zilei de 9 martie 1974 (3 martie, după calendarul meu). Mă găseam pe un deal aflat cam la două ore de mers de la cota Wakajama. Distanța mi-am ales-o în așa fel încît să mă pot apropia de cotă spre seară, cînd chipurile oamenilor nu se pot distinge prea bine. La lumina zilei ar fi fost periculos. Pe de altă parte, dacă ar fi fost prea întuneric s-ar fi putut să nu-mi dau seama dacă omul cu care urma să mă întîlnesc era într-adevăr maiorul Taniguci. Și-apoi, dacă s-ar fi întîmplat ceva, puteam să dispar foarte ușor.

După amiază, îndată după orele două am ieșit din buncherul meu și am pornit-o spre rîul care curgea pe lîngă cota Wakajama. Mi-am croit drum printr-o dumbravă cu palmieri care creșteau pe malul apei și am ajuns în scurtă vreme. M-am oprit și am privit cu atenție în jur. Nu se vedea nimeni. Mi s-a părut că insularii nu lucrau în ziua aceea, dar din prevedere m-am mascat cu crengi și frunze uscate...

Am trecut apoi peste rîul Agkawajama. Să tot fi fost ora patru. De cota Wakajama mă despărțeau vreo trei sute de metri. Locul îl cunoșteam foarte bine. Am căutat din nou prin preajmă, dar din nou n-am văzut pe nimeni. M-am mascat iarăși cu frunze verzi de astă dată. La drept vorbind cota Wakajama era o luncă mare acoperită cu iarbă verde, printre care se zăreau urmele unor foste cîmpuri cu orez. Din loc în loc se găseau palmieri iar pe malul rîului copaci și lujeri de bambus.

Am cercetat cu atenție împrejurimile, apoi m-am urcat pe deal, de unde se vedea bine pînă la cotă. Pe dealul acesta discutasem în urmă cu două săptămîni cu Norio Suzuki. Am urmat apoi „Raportul pentru sublocotenentul Onoda" pe care l-am găsit pe Dealul Șarpelui într-o cutie poștală părăsită.

Mi-am încordat auzul și am privit în toate părțile, dar nu mi s-a părut că s-ar fi aflat cineva prin preajmă. Privind însă într-un punct de la marginea cotei Wakajama, am zărit un cort galben de-asupra căruia flutura steagul japonez.

Nu se vedea nimeni. Se odihneau cumva în cort? Sau s-or fi ascuns pe undeva așteptîndu-mi venirea?

Am așteptat ca la o jumătate de ceas, dar nu s-a schimbat nimic. Am coborît pe panta dealului și m-am apropiat pînă la o sută de me-

tri de cort. Mi-am schimbat de mai multe ori locul continuind in tot acest timp să observ ce se petrece. Cu toate că nu vedeam pe nimeni, mi se părea că in cort se afla cineva. Din această cauză am aşteptat, conform înţelegerii, să se lase înserarea.

În sfîrşit, soarele a început să se lase către apus. Mi-am controlat puşca şi mi-am legat şireturile ghetelor. Mă simţeam puternic şi odihnit.

Am sărit peste gardul de sîrmă ghimpată şi, ajuns la umbra copacilor care creşteau nu departe, am respirat adînc

— Buuun...

Am prins puşca, mi-am scos pieptul în afară şi am păşit. Suzuki se afla cu spatele la mine între cort şi focul aprins pe malul riului. S-a întors încet şi cînd a dat cu ochii de mine şi-a desfăcut braţele şi a sărit spre mine exclamînd cu bucurie :

— Domnule Taniguci, a venit Onoda ! Sublocotenentul Onoda !

În cort nu se vedea decît umbra unui om. Am înaintat cu pas sigur. Suzuki se apropie de mine, ochii îi străluceau de emoţie. Mă prinse cu amîndou mîinile şi mă strînse. M-am oprit la zece metri de cortul din care se auzi deodată ;

— Eşti tu cu adevărat, Onoda ? Vin îndată.

Mi-am dat seama că era maiorul Taniguci chiar fără să-i văd faţa. Am aşteptat nemişcat să-şi facă apariţia. Suzuki intră în cort şi luă un aparat de fotografiat. Maiorul, îmbrăcat numai pînă la brîu, ieşi şi el din cort.

— O clipă să-mi îmbrac uniforma, zise şi dispăru precum venise.

Maiorul îşi făcut din nou, repede, apariţia îmbrăcat din cap pînă-n picioare conform literei regulamentului militar. Mi-am încordat toţi muşchii şi am salutat energic.

— Sublocotenentul Onoda s-a prezentat la ordin !

— În ordine, zise şi mă bătu uşor pe umărul stîng.

— Vi le-a trimis ministerul, zise şi-mi întinse un pachet de ţigări pe care era imprimată stema imperială cu crizantema. M-am înclinat respectuos... Suzuki stătea mai departe cu aparatul de fotografiat în mînă.

— Dau citire ordinului !

Am ascultat cu atenţia încordată cînd maiorul a început să citească ordinul pe care îl ţinea în amîndouă mîinile. Ordinul numărul unu — **„Ordinul operaţional al statului major al armatei a 14-a terestră“** — îl citi monoton, cu vădită indiferenţă. Cel de al doilea însă, **„Ordinul Departamentului special al statului major al armatei a 14-a terestră“ îl citi tare şi răspicat.**

„ORDINUL
Departamentului special al Statului Major al armatei a 14-a terestră, numărul 1900.

Bakabak, 19 septembrie 1945

1. În baza Ordinului imperial, armata a 14-a terestră încetează de urgenţă toate activităţile militare ;

2. În conformitate cu Ordinul operaţional al Statului Major al Armatei a 14-a terestră nr. 2003, Detaşamentul special de pe lîngă Statul Major al Armatei a 14-a terestră este absolvit de toate obligaţiile militare.

3. Unităţile şi indivizii aflaţi sub comanda Detaşamentul special încetează de urgenţă acţiunile de luptă şi trec sub comanda ofiţerului ierarhic superior sau se unesc cu unităţile americane sau filipineze şi vor acţiona conform ordinelor acestora.

Semnat,
Comandantul Detaşamentului special al Statului Major al Armatei a 14-a terestre,
JOSHIMI TANIGUCI“

— Asta-i tot.

Am rămas stană de piatră aşteptînd să văd ce urmează.

— Este un ordin oficial. Şi-ţi mai spun încă ceva : de faţă este şi Suzuki şi nu mi-aş permite să dau un ordin neadevărat.

Nu-mi luam ochii de la el. De altfel şi maiorul se uita fix la mine. Timpul trecea, dar el continua să tacă...

Maiorul împături încet ordinul, timp în care pentru prima dată mi-a trecut prin gînd că el nu mi-l citise de dorul lelii.

Fotografia mică : **Hiro Onoda, proaspăt ofiţer aspirant la vîrsta de 22 ani, cu puţin înaintea plecării spre insula Lubang.**
Fotografia mare : **Acelaşi Hiro Onoda, în vîrstă de 52 ani, cu puţin timp înaintea depunerii... armelor !**

Nu-mi încredință nici un alt ordin secret. Rucsacul îmi deveni dintr-odată mai greu. Bine, dar asta înseamnă că Japonia a fost învinsă ? Altfel de ce m-ar lăsa să plec ?! Dintr-odată totul în jurul meu s-a prefăcut în întuneric. Totul în mine era răscolit. Pentru ce am luptat eu în toți acești treizeci de ani ? Totul în mine tremura, apoi am înțeles că menirea mea, partizanatul meu de treizeci de ani luase sfîrșit.

Mi-am curățat pușca pe care am ținut-o încărcată timp de treizeci de ani și am scos din ea toate gloanțele. I-am privit încărcătorul golit și m-am simțit inundat de o tristețe adîncă. Am înțeles așadar că totul se sfîrșise.

— Ai îndurat mult, dar au trecut toate, zise maiorul.

Mi-am dat jos rucsacul din spate și am așezat pușca pe el. Treizeci de ani am avut grijă de ea ca de ochii din cap și acum e de prisos ! Și mai era și pușca lui Kozuka pe care o ascunsesem printre stînci...

Războiul se sfîrșise deci acum treizeci de ani ? Bine, dar atunci de ce Kozuka și Shimada au trebuit să mai lupte și să moară ? Și dacă-i așa, n-ar fi fost mai bine să fi murit și eu cu ei ?

Am ieșit încet din cort mergînd în urma maiorului Taniguci.

În noaptea aceea n-am închis ochii. I-am vorbit maiorului cu lux de amănunte despre acțiunile de spionaj și de luptă din cei treizeci de ani petrecuți pe insula Lubang. Maiorul scotea din cînd în cînd cîte o vorbă-două, dar în majoritatea timpului tăcea și asculta cu atenție ce-i relatam. Și dădea din cap. Îi povesteam pe îndelete, calm, și pe măsură ce-i povesteam, prin fața ochilor mi se perinda eveniment după eveniment. Și cu fiecare întîmplare povestită emoția mă stăpînea tot mai mult. Relatînd despre moartea lui Kozuka și Shimada am simțit un nod în gît, iar glasul a început să-mi tremure. Aceeași stare o împărtășea și maiorul Taniguci...

Cum am devenit soldat pe frontul secret

ANII PETRECUȚI ÎN SALA DE DANS

Cînd mergeam la școala din Kaina eram înnebunit după kendo*). Învățătura n-o prea aveam la inimă, în schimb eram cel mai bucuros cînd mă antrenam la kendo. În fiecare zi după orele de curs mă duceam în sala de gimnastică și mă antrenam cu o sabie de bambus pînă cădeam frînt de oboseală.

Lovitura mea cea mai puternică era atacul prin salt asupra pieptului adversarului, tactică pe care profesorul meu Eizaburo Sasaki mi-a inoculat-o cu multă stăruință. Acesta era mic de statură, dar se spunea despre el că are cea mai puternică lovitură din întreaga prefectură Wakajama.

Eu însumi nu măsuram mai mult de 150 centimetri și eram cel mai scund din clasă. Aceasta a făcut ca fiecare adversar al meu să presupună că ar putea să mă atingă exact în frunte ! Numai că exact în clipa în care adversarul ridica sabia deasupra capului pentru a ataca, eu mă aplecam înainte și-i aplicam lovitura exact în piept. Sasaki a fost cel care m-a învățat cu multă răbdare acest mod de a lupta. Am exersat mult. În clasa noastră aveam un singur coleg pe care nu reușisem să-l înving. Se numea Kaoru Kobai și studiase pînă atunci la universitatea Waseda.

În timpul ultimei vacanțe de iarnă, înainte de terminarea școlii, i-am propus :

— Ascultă, eu nu pot termina școala pînă nu te înving. Știi cum arăt eu în ochii celorlalți ? Trebuie neapărat să stăm din nou față-n față.

— Bine, o să duelăm de cîte ori ai să vrei tu, își exprimă el acordul.

Ne-am îmbrăcat costumele de protecție și iată-ne față-n față. Toți membrii grupului nostru de kendo urmăreau cu respirația oprită această luptă hotărîtoare. Astăzi nu trebuie să pierd ! Nici în ruptul capului ! În clipa în care Kobai a încercat să mă atingă în frunte, am fentat pe dreapta. Placa de protecție de pe pieptul lui Kobai a răsunat, iar eu am simțit cum din pricina loviturii sabia a început să-mi vibreze în mînă. Eram convins că lovitura își atinsese ținta...

Toate acestea s-au întîmplat în anul 1939. În primăvară am început să lucrez la o societate comercială specializată în lacuri. Se numea „Tadjima Joko". Am fost angajat cu condiția să mă duc la Chan-Kchow, în China (astăzi așezarea Wu Han). Aveam șaptesprezece ani, fusesem crescut și educat pînă atunci de părinți și nu voiam să le stau mai departe în circă. În afară de asta, la Chan-Kchow se afla unitatea militară a fratelui meu mai mare, care era intendent al armatei terestre.

Eram al cincilea din cei șapte frați, cinci băieți și două fete. Fratele cel mai mare, Toshio, terminase medicina la Universitatea din Tokio și era medic militar. Al doilea era Tadao, după care urma Cie, sora cea mai mare. Joshio, al treilea băiat, murise pe cînd era copil. Shigeo, cu doi ani mai mic decît mine, era cel mai tînăr dintre noi. Cea mai mică era sora Keiko, ea avea numai zece ani pe atunci.

La Chan-Kchow am sosit pe la jumătatea lunii aprilie și chiar în ziua sosirii m-am dus la cazarmă să-mi vizitez fratele. Nu i-am dat de veste că mă duc, de aceea a rămas foarte surprins cînd m-a văzut în fața lui. După cît îmi amintesc, m-a întrebat :

— Ce s-a întîmplat ? Și ce faci aici ?

I-am explicat că am fost transferat acolo, după care el a început :

— Bine, dar eu sînt în armată, nu mă pot ocupa de tine. Tu nu-ți dai seama că-i o treabă periculoasă ?

— Cine riscă cîștigă. Iar mie munca nu-mi miroase urît, i-am răspuns ridicînd tonul. Fratele făcu ochii mari.

Din Japonia am plecat doar cu un cufăr, zicîndu-mi că trebuie ca în cel mai scurt timp să-mi cumpăr niște haine ca lumea. L-am rugat deci pe fratele meu să-mi dea de-un costum. A acceptat fără o vorbă măcar. Am ales un material englezesc de lînă și de calitate și i-am cerut croitorului să-mi coase costumul după moda englezească. Cînd a primit chitanța fratele și-a dat de trei ori ochii peste cap ! Nici prin cap nu-i trecuse că un fîrfirică de

șaptesprezece ani, ca mine, și-ar putea coase un costum atît de piperat...

Filiala din Chan-Kchow a societății „Tadjima Joko" avea sediul pe o stradă comercială zgomotoasă. La parter se vindea marfa, la primul etaj erau birourile, iar la etajul al treilea se găseau locuințele celor patru oameni din conducerea filialei. Pentru început mi-a fost încredințată conducerea sectorului cărților de credit.

După un an am ajuns achizitor și am început să vizitez furnizorii din orașele apropiate. Directorului i se părea că sînt prea tînăr pentru a mă lua în serios. Și pentru că trebuie să mă fac respectat, mi-a cumpărat o mașină — un Studebaker model 1936. Cînd ieșeam cu el după afaceri simțeam că sînt cel mai mare comerciant din lume.

Odată, după ce mi-am terminat treaba, m-am dus să mă distrez la un local din cartierul franțuzesc. M-am distrat de minune și am dansat pînă dimineața. De atunci îmi petreceam acolo aproape fiecare noapte. Uneori nici nu-mi venea să cred că doar în urmă cu un an asudam în sala de gimnastică cu o sabie de bambus în mînă...

Localul de dans era unul de prima clasă și vizitele mele pe acolo mă costau o groază de bani. De aceea l-am rugat pe fratele meu să mă ajute să plătesc jumătate din cheltuielile mele. Și într-adevăr, cu toate că avea și el nevoie de bani, a hotărît să mă ajute. Părinții mă educaseră foarte sever iar eu tînjeam după dragostea fratelui meu.

Într-una din seri, în vreme ce eu mă distram, m-am trezit tam-nisam în sală cu Tadao. Era în uniformă. Am făcut eforturi pentru a domina situația și i-am propus :

— Vino să dansezi și tu.

Și-a strîmbat gura, m-a privit cu asprime și a zis :

— Adică să dansez în uniformă ?, dar n-a suflat o vorbă cum că și-ar fi schimbat poziția față de sprijinul financiar.

De băut beam puțin, dar fumam în fiecare zi în jur de douăzeci de țigări. Cînd se întîmpla să joc **madjan** întreaga noapte atunci fumam și cincizeci, și mai multe. Nu mă întîlneam cu prea mare plăcere cu ceilalți japonezi din Chan-Kchow, așa se și explica de ce am ajuns ca într-un timp scurt să vorbesc foarte bine chinezește.

— Tu înveți bine chinezește pentru că vrei să te căsătorești cu o chinezoaică, spuneau ceilalți.

În realitate nu umblam cu nici o fată cu care să mă fi putut întîlni, ba mai mult, nu vedeam posibilitatea de a-mi cîștiga o poziție în societate prin căsătorie. Asta poate și unde eram un timid.

În ianuarie 1941 fratele a plecat din Chan-Kchow la școala economică a armatei terestre din Tokio. Pentru a alunga sentimentul inutilității resimțit după plecarea lui, am început să lucrez din ce în ce mai mult, iar după orele de muncă, seară de seară, să vizitez localul de dans. La urma urmelor știam foarte bine că peste doi ani voi primi ordinul de chemare și că va trebui să plec la armată. De cînd am venit la Chan-Kchow am mai crescut cu cinci-șase centimetri și eram sănătos tun. Eram convins că voi fi unul dintre cei mai sănătoși soldați. Și mai eram convins că numai doi ani voi mai lucra la firmă și voi mai frecventa localul de dans, de aceea voiam să folosesc cît mai mult bruma de tinerețe care-mi mai rămăsese. Speram ca războiul cu China să se sfîrșească. Visam ca atunci cînd va fi pace să-mi folosesc experiența de comerciant, să devin independent și să-mi fiu singurul stăpîn. Eram de părere că vizitele mele regulate în cartierul franțuzesc constituiau o bună investiție pentru viitor.

Uniforma originală pe care ONODA a purtat-o vreme de 30 (treizeci) de ani !

În ziua de 8 decembrie a aceluiași an a început războiul pentru „Asia mare"... Toate locurile de distracții, pînă și cafenelele au fost închise, iar ziarele au început să ne califice, pe cei care mergeam seara să ne distrăm în cartierul franțuzesc, drept paraziți. Poliția militară patrula pe străzi și-i aresta pe cei care umblau în puterea nopții prin acele locuri. Nu mai erau multe localuri de dans... Am început să învăț să cînt. Băieții din formația care cînta prin localurile de dans îmi promiseseră că în cursul zilei, cînd vor avea puțin timp liber, or să mă învețe să cînt la un instrument muzical. Pentru trompetă sau clarinet trebuia un bun exercițiu al degetelor, iar eu nu eram făcut pentru așa ceva. M-am dedicat deci cîntecului Blues și tango...

Într-o zi din luna mai a anului 1942 am primit ordinul de chemare. Chiar în seara acelei zile am trimis părinților, la Wakajama, o telegramă prin care îi anunțam că plec la armată.

M-am gîndit că ar fi necesar să-mi oțelesc corpul. De la firma „Tadjima Joko" am plecat pe la mijlocul lui august. M-am întors acasă. Acolo am primit un nou ordin : **„Vă veți prezenta la regimentul 61 infanterie din Wakajama în ziua de 10 decembrie".**

Acasă, în timpul zilei, mă scăldam în mare care era aproape, iar seara, de regulă, mergeam la sala de gimnastică a Direcțiunii poliției. Aici, după o lungă pauză, am început să mă antrenez din nou la kendo. La terminarea școlii am obținut al doilea **dan** iar dascălul meu, Sasaki, îmi propusese să-mi continui pregătirea și la armată.

Înainte de examen mi-a fost destul de teamă pentru că nu făcusem antrenament multă vreme. Am luat însă examenul, iar după ce am

plecat la regiment am început să merg în fiecare zi la marea sală de gimnastică.

În timpul acela fratele meu cel mare, Toshio, se afla la școala sanitară a armatei ; iar Tadeo, celălalt frate mai mare, terminase școala economică a armatei terestre și se afla la Statul major al diviziei din Nan-Cichang. Shigeo, al treilea frate, era elev la școala de aviație.

Încorporarea

— Mamă, am să mă întorc acasă soldat clasa-ntiia, i-am promis mamei cînd am plecat la armată. Cei care absolviseră școala de instrucție a armatei aveau dreptul să dea examene la școala de ofițeri. Eu de la bun început am fost împotriva gîndului de a mă face ofițer, să port altă uniformă, să stau în fața oamenilor pentru a le da ordine... Cele două simple stele ale soldatului clasa întîi îmi sînt de ajuns... Cel puțin așa gîndeam atunci.

La zece zile după încorporare, împreună cu ceilalți novici, am fost trimiși la regimentul 218 infanterie. După ceremonia de despărțire am plecat din Wakajama fără să știm încotro. De la subofițerul care ne conducea am aflat că eram repartizați la Nan-Cichang. Nu-mi venea să-mi cred urechilor cînd am auzit : la Nan-Cichang lucra fratele meu Tadao ! M-a cuprins un sentiment greu de definit de fericire și toate temerile de pînă atunci mi se risipiră.

La scurtă vreme după Anul Nou am ajuns la Nan-Cichang. Ziua aceea a fost atît de geroasă, încît îmi amintesc că a înghețat pînă și mîncarea în bucătăria regimentului. Mi-amintesc și că începînd din momentul în care am coborît din tren am tremurat toată ziua de frig.

La gară, în intîmpinarea noastră, au venit ofițeri iar noi, novicii, am defilat prin fața lor în timp ce ne îndreptam spre cazarmă. Cu coada ochiului îl căutam pe Tadao. Și l-am găsit nu după prea multe căutări. Stătea lîngă ceilalți ofițeri și avea un fîș peste manta. Trecînd în apropierea lui m-am uitat la el insistent. M-a văzut și el și după expresia feței am putut deduce că era nervos. Mai tîrziu mi-a povestit că a fost mai surprins decît atunci cînd mi-am făcut apariția la Chan-Kchow. Credea că am să-i cer din nou bani...

Într-o zi comandantul nostru, bătrînul ofițer inferior Sakino Sozo, m-a chemat la el și mi-a spus :

— M-am uitat printre novici și mi-am zis că tu ai putea fi un soldat cu totul remarcabil. Te-am luat în unitatea mea. Așa că trebuie să depui toate eforturile pentru a nu mă dezamăgi !

La regimentul de infanterie din Wakajama la care mi-am făcut stagiul, am fost educat în spiritul tenacității și al vitezei în marș. Am fost obișnuiți să efectuăm cîte șase kilometri pe oră, dar cînd era necesar făceam pînă la opt. Ranița plină cîntărea mai mult de treizeci de kg și cînd trebuia să ne deplasăm cu ea în spate cu opt kilometri la oră, majoritatea soldaților erau complet epuizați. Noroc că făcusem antrenament la kendo și datorită acestui fapt n-am căzut niciodată în timpul marșului. Între timp, am mai crescut, măsuram fix 160 cm și la terminarea instrucției de bază cîntăream 60 de kilograme. În cazul unei ranițe care cîntărește 30 kilograme cel mai bun lucru ar fi ca soldatul să cîntărească de două ori pe atîta. Făcusem așadar greutatea ideală.

Îndată după terminarea instrucției de bază am trecut pe cîmpul de luptă, la An In, undeva între Na-Cichang și Cihin-Cing, unde își făcuseră apariția grupuri de partizani. Misiunea noastră era să-l prindem viu pe comandantul partizanilor. În timpul acțiunii am fost rănit la piciorul drept și din această pricină nu m-am putut prezenta la examenul pentru școala de ofițeri.

Examenul mă interesa foarte mult, cu toate că nu aveam de gînd să mă întorc acasă cu mai mult de două stele. Îmi schimbasem însă părerea pentru că voiam să îndreptățesc așteptările comandantului meu. Și, în afară de asta, uitîndu-mă eu mai atent la uniforma de ofițer, mi-am zis că dacă-i vorba să mă duc la război, atunci mă voi duce ca ofiter ! Eram tare nefericit pentru că nu m-am putut prezenta la examen din cauza piciorului... I-am povestit fratelui ce mi s-a întîmplat iar Tadao a sărit repede pe cal și a zburat spre comandant. Întorcîndu-se, mi-a spus :

— Comandantul a fost surprins să afle că ești fratele meu. Am căzut de acord să dai examen de unul singur.

Ceea ce s-a și întmplat. Am dat examenul și de la 1 august am început să frecventez școala de ofițeri.

Pe baza rezultatelor obținute la examen am fost împărțiți în două grupe : A — ai cărei elevi urmau să devină ofițeri superiori și B — pentru viitori ofițeri inferiori. Conform așteptărilor mele am ajuns în prima grupă. Pentru că antrenamentele pentru ofițerii superiori trebuiau să fie, după părerea comandantului, mai intense și mai serioase, grupa A formată din doisprezece elevi, din care făceam și eu parte, era pregătită special de sublocotenentul Tsunenori Ono.

Nu m-am mai întors la companie. Pregătirea pentru tragerile cu mitraliera au durat două săptămîni, cele pentru tragerile de artilerie încă una în plus. Între timp fratele a fost mutat din Nan-Cihang la o divizie nouă dislocată în Coreea.

Insula Lubang — noul cîmp de acțiune

În ziua de 30 decembrie am primit de la maiorul Takabashi 5 000 jeni în bonuri militare speciale în chip de fonduri secrete, apoi am plecat de la Statul major al diviziei. În camionul în care mă urcasem împreună cu mine se mai găseau încă șase soldați conduși de Suzuki. Misiunea lor era să ridice de pe aeroportul din Lubang benzina care mai rămăsese acolo. Detașamentul de aviație de pe insula Lubang primise ordin să se mute pe insula Luzon, dar muniția, carburanții și o parte din unitate se mai găseau încă pe Lubang.

Sosind în clădirea Detașamentului special al maiorului Taniguci mi s-a spus că acesta ieșise să-l conducă pe Jamamoto și că încă nu s-a întors. Cei prezenți căutară pe masă și în sertare harta pe care mi-o promisese maiorul, dar nimeni n-a putut da de ea. Faptul m-a întristat,

mi-am zis însă că voi ajunge în scurt timp la Lubang și o să am posibilitatea să văd totul cu ochii mei.

La podul Banzai — așa îl botezase generalul-locotenent Masaharu Homma, comandantul Armatei a 14-a terestre — eram așteptat de o barcă cu motor „Seifuku-maru“ cu un deplasament de aproximativ 50 tone, aparținînd unuia dintre locuitorii de prin părțile locului. Căpitanul ei, un ins de vreo patruzeci de ani, scoase capul și-mi strigă :

— Haideți, puneți totul în barcă !

I-am spus că transportăm exploziv și că un căpitan de vas are dreptul să refuze un asemenea transport. Nu voiam să-l oblig. Maiorul Takahashi îmi spusese că în astfel de situații trebuie să iau legătura cu el pentru a face demersurile necesare ca încărcătura să fie trimisă cu un vas militar.

— Pe mine nu mă deranjează că aveți exploziv, zise căpitanul, va trebui însă să luați autorizație de la căpitănia portului.

Trebuia să mă îngrijesc deci de obținerea autorizației pentru încărcarea explozivului. Am obținut-o fără greutate. Ofițerul care mi-o dădu îmi zise :

— Hm... duceți exploziv pe Lubang... Și cînd vă întoarceți ?

— Eu rămîn acolo.

Locotenentul mă privi o clipă apoi adăugă :

— Păi... nu vă invidiez... Să bem atunci un păhărel cu bere filipineză „San Miguel“.

— Nu, mulțumesc... Eu nu beau... Vă mulțumesc.

— Atunci, să rezistați ! O să vă frîngeți gîtul !

Sinceritatea acestui ofițer m-a mai liniștit. Mă simțeam însă rușinat că i-am refuzat ospitalitatea. Nu avem însă timp. M-am întors la podul Banzai, am descărcat explozibilul din camion și l-am urcat pe vas. Începuse să plouă. Împreună cu ceilalți soldați ne-am adăpostit sub un acoperiș de pe puntea vasului apoi am coborît la cina pe care ne-o pregătise echipajul.

De la căpitanul vasului am aflat că odinioară în rada portului Manila erau foarte multe bărci cu motor particulare. Proprietarii lor lucrau pentru armată, dar de cînd dușmanul a debarcat pe insula Mindoro, toți s-au retras într-un golf mai ferit. El este singurul care a rămas pe poziție. L-am întrebat de ce n-a fugit și el împreună cu ceilalți și mi-a răspuns :

— Am nevoie de bani, prețurile urcă atît de mult încît din banii pe care-i primesc de la armată abia apuc să-mi cumpăr cele necesare vieții de fiecare zi. Pentru asta fac drumul pînă la Lubang. Insularii de acolo cresc multe vaci și de fiecare dată cînd mă duc încarc vasul cu vite pe care le duc la Manila. Am aprobare în acest sens de la Statul major al diviziei...

La nouă seara, vasul cu motor Seifuku-maru plecă din portul Manila spre apus. Marea era liniștită, dar continua să plouă. Portul Manila era cufundat în întuneric. La unu noaptea am ajuns în dreptul insulei Corregidor, aflată în gura golfului. Eram ca într-un corn și nu se auzea nimic în afară de zgomotul motorului. Înaintam cu nouă noduri la oră. M-am așezat lîngă cîrmă și mă uitam peste marea întunecată. Dintr-o clipă într-alta am fi putut fi atacați de dușman. Și chiar dacă am fi foarte atenți ei

Citeva din ustensilele de care Hiro Onoda s-a folosit în timpul lungii sale șederi pe insula Lubang.

puteau declanșa în orice moment o rafală de mitralieră. Pentru încărcătura pe care o aveam ar fi fost suficient un singur glonț pentru a zbura în aer și a fi făcuți bucățele. Oricum, n-aveam cum ne apăra.

Căpitanul conducea cu multă prudență. Vasul se înclină ușor și viră cu 90° spre sud.

— Navigînd direct spre sud ajungem la portul Tilik, spuse căpitanul.

L-am aprobat fără să scot un cuvînt. În sinea mea eram foarte încordat. Tilik era unul din porturile pe care urma să le arunc în aer. Înainte de revărsatul zorilor ploaia a stat. N-am închis ochii toată noaptea. În depărtare, la orizont, începuse să se zărească insula. Ea crescu apoi din ce în ce pînă cînd am început să deslușesc, prin ochean, vîrfurile palmierilor. Le vedeam, dar palmierii mi s-au părut a fi destul de mici... Prima impresie a fost că pentru desfășurarea unor activități de diversiune terenul insulei o să fie greu. Mi-am zis însă că voi face tot ce depinde de mine, cît mă vor ține puterile.

Un radio cu tranzistori

La sfîrșitul anului 1955 am reușit să facem rost de un radio cu tranzistori, pe insula Ambil. Insularii de acolo își construiseră o colibă la marginea pădurii pentru a avea unde să înnopteze cînd munceau la cîmp pînă tîrziu. În ziua aceea printre ei își făcu apariția un tînerel de statură mijlocie, îmbrăcat într-un costum alb. Ne-am strîns cu toții la un loc și nu l-am slăbit din ochi. După o jumătate de ceas l-am văzut îndreptîndu-se spre

dealul din fața noastră. Venea drept spre noi și ținea o pușcă în mînă.

— Ce să fie asta? întrebă Kozuka.

— Probabil lucrează pentru armată sau pentru poliție, i-am răspuns în șoaptă.

Am hotărît să-l urmărim. Și-au făcut apoi, în scurt timp, apariția alți trei indivizi care s-au unit cu cel îmbrăcat în alb. Am tras cîteva gloanțe, de avertizare. Ei au rupt-o la fugă strigînd: doi într-o parte, doi în cealaltă. Am mai tras o dată, apoi cei patru au dispărut din cîmpul nostru de observație. O rupseră la fugă și insularii.

Am dat fuga la colibă unde am găsit un aparat de radio cu tranzistori. Am mai găsit niște ciorapi frumoși, niște pantaloni și o cămașă. Ciorapii erau din nylon fin și păreau a fi costat ceva bani — prea scumpi pentru a fi aparținut vreunui insular pentru care nylonul era, desigur, o noutate. Un lucru era foarte limpede: cei patru nu erau de prin părțile locului. De ce și-ar fi luat un radio cu ei dacă ar fi venit să muncească? Cînd să-l fi ascultat? Am luat radioul și lucrurile și ne-am întors în junglă.

Aparatul furat, avînd opt tranzistori și fiind fabricat de firma „Toshiba" părea a fi de bună calitate. Avea baterii nou-nouțe. Seara i-am dat drumul pentru prima dată. Am auzit o emisiune în limba japoneză:

— Astăzi este 27 decembrie. Ascultați ultima mea emisiune din acest an. Ne vom întîlni din nou anul viitor.

Era vocea lui Kinkezu Sajondji.

După opt ani, după ziarele și revistele pe care ni le „lăsaseră" în 1955 membrii unei echipe de cercetași, aparatul era un nou mijloc de informare. Ascultam însă foarte puțin pentru a nu epuiza bateriile... După ce am mai făcut rost de baterii am început să ascultăm emisiunile posturilor japoneze de unde scurte destinate Americii de Sud, emisiunea postului australian în japoneză și chiar BBC-ul.

Pentru a ne completa bateriile apelam la cele ale insularilor. În timp ce aceștia munceau la cîmp pînă noaptea tîrziu, era suficient să tragem cîteva gloanțe și să-i speriem. De regulă, o rupeau la fugă și lăsau bateriile... Bateriile lor erau însă mai mari și, desigur, nu mergeau în aparatul nostru. De aceea ne-am făcut un cilindru din plastic în care puneam cîte patru baterii „dăruite". După aceea făceam legătura cu aparatul. Uneori, cînd aveam mai multe baterii, într-o cutie de conservă turnam picături de ceară topită în care înmuiam cei doi poli ai bateriei izolîndu-i pentru ca curentul să nu se scurgă. În felul acesta o baterie ținea și trei ani.

Pentru a putea asculta în bune condiții și pe timp ploios, ne-am făcut o antenă. La înălțimea de cinci metri întindeam o sîrmă de cupru lungă de zece metri, din cele folosite de soldați sau de insulari.

Așa cum pînă atunci n-am crezut știrile din gazete, tot așa nu credeam acum știrile de la radio referitoare la evenimentele militare și la relațiile internaționale. Eram de părere că nu ascultam niște transmisii în direct ci niște benzi de magnetofon înregistrate de americani în care ei schimbaseră tot ce nu le convenea. Credeam că emisiunile trucate transmise din Japonia și Australia erau în realitate pregătite de inamic și difuzate după efectuarea modificărilor necesare. Existau mulți filipinezi care vorbeau japoneza iar emisiunile americanilor le erau destinate filipinezilor care simpatizau cu noi. Programele trebuiau să lase impresia că veneau din Japonia sau din altă parte, dar în realitate ele răspîndeau punctul de vedere al americanilor.

O dată, aflîndu-ne în fața aparatului, Kozuka făcu remarca:

— Dac-o luăm așa, atunci americanii sînt oameni de treabă, nu?

— Păi da, am răspuns. Ei trebuie însă să șteargă de pe bandă tot ce nu le convine. Poate că ei au reușit să cumpere niște oameni isteți. Numai că știi, ajunge cea mai mică greșeală pentru ca totul să iasă pe dos. Jos pălăria! Trebuie că asta-i o treabă istovitoare...

Cam la un an după ce am făcut rost de aparat, la începutul perioadei de ploi, Kozuka s-a rănit la picior. Am tăiat o vacă și în timp ce-i duceam carnea în coliba noastră el a călcat pe un spin care i-a intrat adînc în călcîi.

Rana îl durea îngrozitor. El nu spunea nimic, dar fața îi era chircită de durere și albă ca peretele. Nu știam ce fel de otravă conținea spinul dar după ce i l-am scos l-am înțepat cu un ac în jurul rănii, am apăsat și i-am scos sînge, după care am uns rana cu o substanță mentolată de producție americană, pe care am luat-o cu ocazia „vizitei" în casa unui țăran...

Ascultam cele mai diferite programe muzicale. Mi se părea că noii cîntăreți au vocile mai slabe și trebuie să stea foarte aproape de microfon pentru a putea fi auziți. Îmi plăceau mai mult cei vechi, Noriko Awa, de exemplu, care cînta blues încă înainte de începerea războiului. Am ascultat din programul ei prezentat la Expo 70 de la Osaka. Mi-a amintit de „Volga, Volga" a lui Sallazin. După întoarcerea în Japonia, i-am povestit toate astea fratelui meu Tadao, care mi-a spus:

— Îți plac cîntecele imnice, care îți dau putere în luptă...

Unul dintre programele pe care le ascultam cu mare plăcere era marele concert de gală de Anul Nou, pe care radiodifuziunea japoneză îl transmitea în fiecare an, pe unde scurte. Interpretau noi artiști de frunte. Problema era însă că trebuia să dăm aparatul foarte încet. Din această cauză ne chirceam adesea în poziții nenaturale, cu urechea pe difuzor. Uneori era foarte obositor. Ne ziceam însă că bateriile sînt mai importante decît bucuria noastră de a asculta programele muzicale și ne lăsam păgubași.

20 februarie 1974

Cota Wakajama se găsește la confluența a două rîuri. Nu departe de acest loc cresc copaci de manka iar cam la trei sute de metri în jos încep cîmpurile cu banani. Acesta a fost un loc foarte important pentru mine, de aici îmi făceam rost de alimente, chiar dacă tot de aici veneau și diferitele patrule.

În seara zilei de 16 februarie m-am îndreptat spre coasta dealului de unde cota se vedea foarte bine. În afara steagului joponez pe care anul trecut îl pusese acolo un detașament de cercetași, acum se mai găsea încă unul.

— Așadar, ați venit și anul ăsta, nu? Puteți

veni de cite ori vreţi..., am mormăit pentru mine.

Deodată am zărit printre copaci figura unui om. Cine-ar putea fi? Vreun insular sau vreunul din vreo patrulă? Sau cineva din detaşamentul de cercetaşi?!

Pînă a nu apuca să-mi răspund la aceste întrebări am auzit glasuri în apropiere. Cîţiva din cei zece ţărani care tăiau lemne mai în sus fugiră spre malul rîului. De bună seamă mă căutau. Am traversat rîul şi m-am ascuns printre nişte arbuşti de pe cealaltă parte a dealului. M-am ghemuit, mi-am ţinut respiraţia şi am continuat să urmăresc ce se întîmplă. N-am văzut pe nimeni de aceea m-am hotărît să mă mut în cîmpul cu bananieri de unde puteam vedea pe orice ar fi făcut vreo mişcare spre cota Wakajama. La un moment dat am văzut doi bărbaţi cu puşti în mîini. Aceştia au dispărut repede. În afară de aceasta n-am mai observat nici o mişcare care să mă fi putut nelinişti.

Am rămas acolo trei zile. Mi-am întors haina şi şapca pe cealaltă parte şi m-am mascat acoperindu-mă cu frunze şi crengi...

Cînd a început să se lase amurgul, m-am apropiat în mare taină de cota Wakajama. Mai fusesem pe acolo, acum însă am observat deodată, aproape de rîu, ceva mare şi alb. M-am uitat mai atent şi mi-am dat seama că era o plasă. Desigur acolo era staţionată o patrulă, doi inşi probabil.

— Vor să-mi ridice obstacole în cale, mi-am zis. Bineee, am să termin eu cu ei! Dar asta înseamnă că va trebui să atac primul. Dacă am să capturez unul dintre ei, vom rămîne apoi unu contra unu...

Am făcut cîţiva paşi şi am zărit un om întors cu spatele spre mine, care punea vreascuri pe foc. Se lăsase de-acum noaptea. Mi-am dat seama că nu avea puşca la îndemînă şi am strigat la el, după cum spuneau regulamentele militare:

— Stai!

El sări ca ars şi se întoarse. Avea ochi rotunzi, părul lung şi era îmbrăcat cu un tricou şi pantaloni. În picioare purta sandale. El mă privi fix în faţă şi mă salută milităreşte. Mîinile începură să-mi tremure şi cred că-mi tremurau şi genunchii. Insularii fugeau, de regulă, fără să scoată un cuvînt îndată ce strigam la ei. Bărbatul acesta însă a tresărit, dar nici nu s-a clintit din loc. N-o fi cumva urmaşul vreunui soldat japonez din timpul cînd ocupam Lubangul?

— Vă rog, sînt japonez! Sînt japonez, vă rog! repeta el cu glas tremurat.

La început am crezut că este un filipinez care cunoaşte japoneza, pe care poliţia mi-l vîrîse în coastă. M-am uitat repede în jur pentru a-mi da seama dacă nu căzusem cumva într-o capcană. Pe undeva pe aproape se afla ascuns cel de al doilea individ.

Cu puşca în poziţie de tragere îndreptată spre el l-am întrebat:

— Te-a trimis guvernul?

— Nu.

— Eşti de la Organizaţia Internaţională a Tineretului?

— Nu.

— Atunci cine eşti?

— Un turist.

La cota Wakajama, împreună cu fratele mai mare, Toshio, în primăvara anului 1974.

Turist? Nu puteam înţelege ce voia să spună. Ce să caute un turist pe insula asta? Nu, categoric ceva nu este în ordine. Nu cumva l-a trimis duşmanul!

— Dv. sînteţi domnul Onoda? mă întrebă.

— Sînt Onoda.

— Domnul locotenent Onoda? Chiar el?

Am dat din cap că da, iar el a continuat.

— Ştiu prin ce-aţi trecut. Lungi, grele timpuri. Dar războiul s-a sfîrşit. N-aţi vrea să ne întoarcem împreună în Japonia?

După felul lui politicos de a se exprima mi-am zis că, mai mult ca sigur, fusese educat în Japonia. Cu toate astea, ajunse foarte repede la obiect: războiul s-a sfîrşit! Şi nu mă întorc cu el în Japonia? După toate cîte le-am trăit, spusele lui m-au enervat.

— Nu, nu mă întorc! am strigat. Pentru mine războiul nu s-a sfîrşit!

— De ce?

— Nu poţi înţelege. Dacă vrei să mă întorc în Japonia, mie să-mi aduci ordin! Trebuie să existe acest ordin!

— Ce-aveţi de gînd? Vreţi poate să muriţi?

— Pînă nu primesc ordin nu mă mişc de aici!

Aşa s-a desfăşurat prima mea întîlnire cu Norio Suzuki.

Pînă nu primesc ordin, nu plec!

Dacă n-ar fi avut ciorapi în picioare, l-aş fi împuşcat!

...În nici un caz nu i-aş fi permis să mă fotografieze. Purta sandale de cauciuc şi ciorapi de lînă. Nici un insular n-ar fi făcut aşa o prostie. Cei care îşi permit să poarte ciorapi, poartă şi pantofi, nu sandale. Individul ăsta ar putea, fi, după cum spune, japonez.

Se apropie de mine şi-mi oferi o ţigară „Marlboro". După atîta amar de ani asta era prima ţigară străină. N-am încetat însă să fiu foarte precaut.

Mi-a spus apoi că ar vrea să stea de vorbă cu mine.

— Bine, fie. Dar să mergem în altă parte. Pentru mine este foarte periculos să rămîn mai multă vreme într-un spațiu deschis. Să mergem în pădurea asta deasă.

— Așteptați puțin, zise.

Se întoarse ținînd în mînă romanul în două volume „Ascuns în frunze", publicat la editura Iwanami și mi-l dădu. L-am luat și l-am băgat în buzunarul cel mare al pantalonilor.

— Merg eu primul, am spus, am poruncit mai bine zis.

Nu voiam să rămîn acolo, aș fi putut fi încercuit de dușman. În fiecare clipă ar fi putut apare vreun insular mergînd la pescuit... Am luat-o de-a curmezișul cîmpului de orez, îndreptîndu-ne spre partea dinspre nord a dealului. Cînd să ajungem, tînărul zise :

— Cînd am să spun la Ambasadă că v-am întîlnit nici n-o să mă creadă. Îmi dați voie să vă fac cîteva fotografii, ca mostră ?

S-a oprit și a început să-mi explice.

— Ăsta face lumină pentru fotografiere.

— Ăsta-i blitz ?

— Dv. știți ce-i ăsta ? mă întrebă cu o vizibilă expresie de mirare pe figură.

Am mai mers vreo cincizeci de pași apoi ne-am așezat.

— Onoda san, împăratul și întregul popor japonez sînt îngrijorați din cauza dv., începu el.

— Mi-ați adus vreun ordin ? l-am întrebat încet.

— Nu, răspunse el dezamăgit.

A început apoi să-mi povestească că Japonia a pierdut războiul și că de ani buni domnește în țară pacea. Spusele lui corespundeau cu datele pe care pînă atunci le pusesem în spatele dușmanilor. Eu apreciasem cu totul altfel evenimentele... Mi-am simțit dintr-o dată capul plin de gînduri.

— Vă fac o fotografie, bine ? întrerupse el tăcerea.

— Bine, fie, i-am răspuns resemnat.

...A luat aparatul de fotografiat și i-a adăugat blitzul. A făcut două poze apoi a dat neîncrezător din cap.

— Nu știu, nu știu... Nu știu dacă pozele astea făcute cu blitzul or să iasă. Dacă o să fiți de acord o să vă fotografiez și mîine, la lumina zilei. Așadar, mîine la trei, atunci este cea mai bună lumină.

Asta m-a surprins puțin. Să fie totuși un escroc ? Să aibă el un aparat scump și blitz și să nu știe dacă pozele i-au reușit ?

— Nu sînt de acord ! i-am răspuns... Nici măcar nu știu cum te cheamă.

— Norio Suzuki.

— Și cu ce semne scrii Norio ? Cu semnele care se folosesc în mod obișnuit ?

— Nu, cu „ki", cu care sînt scrise cronicile.

— Aha, ai în vedere semnul „ki", cu care se

— Da, așa este.

scrie peninsula „Kii", da ?

Înainte de a-i pune alte întrebări am început să-i povestesc despre cum au murit Kozuka și Shimada și despre alte lucruri. Și cum vorbeam așa, am amintit și de lucruri petrecute nu de mult în Japonia.

— Dar cum se face că le știți ? întrebă el surprins.

— Am un radio cu tranzistori.

Asta l-a uluit pe Suzuki. A ascultat cu gura căscată tot timpul cît i-am relatat modul cum l-am procurat. Îi urmăream cu atenție fiecare reacție, încercînd să descopăr ceva care să-mi arate că nu era cel care se dădea. După un an și jumătate de la moartea lui Kozuka, era pentru prima dată cînd stăteam de vorbă cu cineva. Fericirea de a avea un partener de discuție îmi era însă umbrită de efortul de a afla adevărata față a lui Suzuki.

Trecură aproape două ore cînd Suzuki mă întrebă dintr-odată :

— Ce-ați zice dacă v-ați hotărî să părăsiți jungla ?

— După cum au scris și în ziare, șeful meu superior este maiorul Taniguci. Atîta timp cît eu nu primesc ordin din partea lui, nu mă predau ! V-am spus foarte hotărît.

La drept vorbind, maiorul Taniguci nu-mi era șef direct, dar în unele ziare pe care le-am citit scria că maiorul Taniguci s-a recunoscut drept șef direct al meu. Asta însemna că faptul acesta nu mai constituia un secret militar. Chiar dacă războiul se sfîrșise, nu puteam înțelege de ce nu s-a dat o declarație sau de ce nu mi-au dat o veste în scris. Pe de altă parte, dacă războiul nu se terminase, pentru ce nu mi se dădeau ordine noi ? Acestea erau cîteva dintre neconcordanțele care mă neliniștează și pe care nu mi le puteam explica.

Dar, și într-un caz și în celălalt, fără dovada scrisă că Norio Suzuki nu este spion inamic nu-i puteam divulga numele adevăratului meu comandant general-locotenentul Jokojama sau maiorul Takahashi. Pe scurt, singurul nume pe care i-l puteam spune era cel al maiorului Taniguci.

— Bine, dacă îl găsesc pe maiorul Taniguci și dacă maiorul o să vă spună să părăsiți jungla, o părăsiți, Onoda san ?

— Desigur !

Așteptați, vin după noi !

...Vîntul se intensifica, noaptea era de smoală. Suzuki a scos din buzunar un pachet de țigări și o conservă de fasole dulce. A căutat apoi din nou în rucsac și a luat o sticlă cu gin, pe care mi-a întins-o.

— Nu beau. Am încercat mai demult, cînd eram în China, dar nu mi-a plăcut.

— Păcat, zise el întristat. Credeam că o să mai stăm, să bem și să mai povestim.

Era din cale-afară de decepționat.

— În loc de gin, mănînc niște fasole. E dulce.

Începu încet să bea dintr-un păhărel, dar văzînd că n-am linguriță a dat fuga pînă la cort de unde a adus una pe care mi-a pus-o în cutia de conserve deschisă. Mi-am umplut gura cu fasole și am gustat această mîncare excepțională. După toți acești ani, acum m-am simțit pentru prima dată om. Limba, toată gura ca și cînd mi s-ar fi aflat într-o mare sărbătoare.

— Am totuși noroc, zise după o clipă apoi continuă : nici nu mi-aș fi închipuit să vă întîlnesc aici după numai patru zile.

Am dat drumul din gură fumului de țigară și mi-am aruncat privirea pe cer. Luna nu se vedea. M-a întrebat de hrană, de vremea pe insulă, de oamenii de prin partea locului. Am răspuns la întrebările lui pline de curiozitate,

apoi am început să discutăm şi despre viaţa în Chan-Kchow şi despre cele întîmplate înaintea plecării la Lubang. Săream de la o temă la alta, mă îndepărtam de ele, dar mi-am dat seama că lui Suzuki îi era din ce în ce mai greu să mă urmărească. Ginul îl adormea tot mai mult şi numai arareori îşi deschidea ochii şi-mi mai punea cîte o întrebare.

— Dacă eşti beat, du-te şi te culcă. Rămîn aici cu tine pînă cînd soarele o să se ridice atît de sus încît să poţi face fotografiile.

S-a ridicat şi a început să povestească despre el. Cum o hoinărit prin toată lumea, pe unde a lucrat, şi că în patru ani a văzut cincizeci de ţări. Arăta a om în stare de aşa ceva şi îmi amintea de mine cel din perioada cînd trăiam fără un ţel anume, pînă a nu pleca în armată. Avea ceva care mă atrăgea spre el.

S-ar putea să se scrie că am vorbit întreaga noapte. E-adevărat că am vorbit mult, dar n-am făcut-o pentru a mă fascina cu propriu-mi glas. Îl hrăneam pe Suzuki cu o mare colecţie de fapte din cele pe care i le puteam trăda, în speranţa că-i voi provoca o reacţie, că voi afla alte date despre el. Cînd însă m-a întrebat cîte gloanţe am, am schimbat tonul :

— Asta n-are de ce să te intereseze !

S-a ridicat zicînd :

— Mi s-a făcut foame. Să luăm ceva pe măsea.

Şi zicînd acestea s-a îndreptat spre rîu iar eu, din precauţie, m-am luat după el. Luă o căldăruşe pe care o agită exact cum făceau americanii. M-a mai neliniştit puţin şi faptul că a rupt cîteva frunze dintr-un copac care creştea în apropiere.

— Punem şi nişte frunze, pentru gust.

Mi-a explicat că a învăţat de la insulari povestea asta cu frunzele. Cu toate că eram de treizeci de ani pe insulă nu am auzit niciodată de aşa ceva. Nici nu ştiam măcar că frunzele sînt comestibile. Mi s-a părut ciudat şi faptul că un peşte mic poate da gust mîncării. Aşa procedau cei din Lubang. Şi să cunoască toate acestea un turist aflat pe insulă de numai patru zile ? !

Frunzele, cu toate că dădeau gust mîncării, le-am privit cu neîncredere iar cînd mi-a servit mîncarea am fost cu foarte mare băgare de seamă şi n-am atins lingura pînă nu a gustat el mai întîi.

Cuvintele pe care le-a rostit după aceea m-au mirat puţin :

— Nici n-am visat că într-o bună zi voi ajunge să stau alături de dv. şi să mîncăm din aceeaşi farfurie. E-o cinste pentru mine.

În timp ce fierbea cafeaua, vîntul s-a înteţit şi mai mult. Nu aveam suficiente lemne pentru foc iar vîntul ducea fumul pînă departe. Am rupt cîteva lujere de bambus şi le-am pus pe foc. Fumul continua să se ridice spre cer pentru ca în cele din urmă vîntul să-l „culce" apoi peste rîu. Ani lungi de viaţă nu m-am încumetat să aprind un foc care să facă fum aşa că nu era de mirare că acum mă simţeam parcă altul. În timp ce ne sorbeam cafeaua i-am spus :

— Să urcăm la munte.

El îşi pipăi aparatul de fotografiat.

— Aveţi idee ce-i aia pornografie ? m-a întrebat.

Nu numai că n-aveam habar, dar chiar am tăcut.

Pe insula Lubang, în mijlocul unui grup de copii filipinezi, cu puţin înaintea plecării spre Japonia.

El a scos din rucsac cîteva fotografii.

I le-am dat înapoi zîmbind :

— Pentru mine n-au nici un fel de importanţă.

I-am înapoiat şi romanul pe care mi-l împrumutase. Era tocmai o perioadă în care cititul putea fi considerat drept distracţie, chiar dacă romanul era despre samurai şi curajul lor...

— Merg eu primul, i-am spus.

Am urcat ceva mai sus decît noaptea trecută. M-am aşezat în aşa fel încît să văd spre rîu. Mi-am îmbrăcat din nou fişul, mi-am răsfrînt mîneca stîngă în aşa fel încît să mi se vadă cicatricea.

— Acesta-i semnul meu de recunoaştere. Fotografiază-mă în aşa fel, încît cicatricea să mi se vadă bine. Şi să se vadă şi stema imperială de pe puşcă.

Cicatricea o am de pe cînd eram la şcoală. În timp ce mă antrenam la kendo, adversarului i s-a rupt sabia de bambus şi m-a rănit la mînă. Fraţii mei, colegii şi prietenii îmi cunoşteau cicatricea. Mi-am sprijinit puşca de genunche. Suzuki a pregătit aparatul şi a făcut cîteva fotografii. Cînd am crezut eu că a făcut destule, mi-am strîns lucrurile de plecare. N-aveam motive să mai rămîn cu el pe mai departe. Suzuki zise :

— Aşteptaţi încă o clipă. Dacă nu facem o fotografie împreună vor spune că nu-i adevărat. Împrumutaţi-mi şi mie puşca.

Nu ştiam de partea cui este, dar eram sigur de-acum că nu-i duşman. Aşa că i-am dat puşca...

— N-aţi vrea să vedeţi din nou **sakura** sau Muntele Fuji ?

Nu i-am răspuns.

— Acum am cincizeci şi doi de ani, dar nu simt că aş avea ceva mai mult de treizeci şi

şapte, treizeci şi opt şi dacă sănătatea o să mă ajute, am suficientă forţă sufletească incit să nu fac ceva care să-mi distrugă viaţa.

— Onoda san, dacă o să aveţi ordinul comandantului dv. direct, o să ieşiţi de aici? Dacă stabilim locul şi ora, veţi veni?

— Da, s-a auzit răspunsul venit din mine. Voi veni dacă aşa vor sta lucrurile.

Ii spusesem doar de ieri seară ce aveam de spus şi chiar dacă era un duşman, eram convins că tot ce aflase de la mine va ajunge in Japonia. Spusele mele despre moartea lui Kozuka şi Shimada vor ajunge cu siguranţă la familiile lor.

Mă simţeam mai uşurat făcindu-mi această datorie. Putea acum să mi se intimple orice, să mă incerce boala, eram singur cuc. Aş fi putut muri fără cea mai mică părere de rău. Mi-a prins foarte bine şi faptul că după luni lungi de singurătate am putut in sfirşit să stau de vorbă cu cineva in japoneză.

— Vom veni după dv. cit de curind. Ziarele vor face senzaţie din acest caz, veţi vedea.

A rîs şi a salutat.

M-am inclinat şi i-am strîns mina dreaptă. Pe chipul lui apăru un zimbet de fericire. Ne-am despărţit, mi-am aruncat rucsacul in spate şi am pornit-o spre munţi. Soarele se ridicase pe cer şi se făcuse mai cald. Am iuţit pasul. Suzuki o fi avind el faţă de om bun, dar in cazul că ar fi fost spion duşman, el trebuia să ajungă departe mai inainte ca Suzuki să apuce să-şi informeze superiorii.

Ceva mai departe am dat peste patru ţărani care tăiau copaci. Am luat-o de-a curmezişul unei văi şi ajungind de cealaltă parte a pantei, m-am ascuns intre arbuşti. După scurtă vreme am inceput să nu mai dau atita importanţă cuvintelor rostite de Suzuki la despărţire. Mi-am adus aminte de Kozuka care spunea totdeauna, rizind:

— Să-i aşteptăm pe cei care vor veni după noi, dar să nu ne grăbim...

Acum e rindul meu să risc

Dimineaţa următoare m-am dus la Muntele Şarpelui să controlez starea muniţiei ascunse. Dacă va fi nevoie sint ferm hotărit să rămin pe insulă incă douăzeci de ani. După cum ii spuneam şi lui Suzuki, mă simţeam ca la treizeci şi şapte, treizeci şi opt de ani şi credeam că sint in stare să rezist incă alte două decenii.

Muniţia trebuia controlată mai ales pentru că nu trebuia să uit unde se găsea ea ascunsă. In afară de asta, trebuia să socotesc cite gloanţe mi-au rămas, să le impart in cite douăzeci şi să stabilesc cite pot folosi pe an.

In primii ani am avut nevoie de şaizeci de gloanţe pe an, dar in anii care au urmat morţii lui Kozuka, numărul lor a scăzut la douăzeci. Acu, cind am rămas singur, am nevoie de mai multe gloanţe, decit aveam cind conduceam un grup de oameni. Am apreciat că imi vor fi suficiente patruzeci, cel mult cincizeci de gloanţe.

O treime din gloanţe le-am trecut la rezervă, pentru orice situaţie neprevăzută. Celelalte două treimi le-am impărţit la doisprezece şi mi-a ieşit că pe an pot folosi treizeci de gloanţe. Eram hotărit să respect cu stricteţe această cifră...

Prima dată cind l-am lăsat pe Suzuki să mă fotografieze i-am spus:

— De bună seamă că el şi-a riscat viaţa venind aici. Acum e rindul meu să risc.

In realitate, atunci cind Suzuki imi spusese că războiul luase sfirşit, nu l-am crezut. In multe privinţe spusele lui concordau cu cele aflate de la radio sau citite de mine in ziare. Dacă insă războiul se sfirşise, pentru ce atunci a fost nevoie să mai trimită in insulă un detaşament de mărimea celui trimis ultima dată? (Este vorba de detaşamentul care l-a ucis pe Kozuka — n.n.) Nu cumva aceasta este o dovadă a faptului că din punct de vedere strategic insula Lubang este considerată ca foarte importantă?

Războiul dintre America şi Asia Mare continuă in mod sigur, iar cei care luptă nu trebuie să renunţe la misiunea care le-a fost incredinţată. Nici măcar o singură zi. Atita vreme cit nu voi primi noi ordine secrete, voi lupta pentru a menţine teritoriul pe care il „ocupăm".

Pe de altă parte, nu aveam dreptul nici să ignor ce-mi spusese Suzuki. Nouăzeci şi nouă la sută nu l-am crezut, dar exista un unu la sută, care mă făcea să mă indoiesc.

Numai in clipa in care i-am dat voie să mă fotografieze, numai atunci am renunţat la acel unu la sută. Dacă războiul luase sfirşit aşa cum spusese Suzuki, inseamnă că va lua legătura cu maiorul Taniguci care o să-mi trimită veşti.

Eram convins insă că n-o să se intimple nimic. Maiorul Taniguci ştie cel mai bine ce ordin mi-a dat la plecarea pe insula Lubang şi el ştie, de asemenea, foarte bine că nu pot părăsi insula atita vreme cit nu-mi permite să fac acest lucru.

M-am gindit foarte bine şi eram convins că pină nu voi primi ordinul privitor la terminarea serviciului militar, voi fi lăsat mai departe pe insula Lubang.

Citisem in ziarele rămase de la insulari că maiorul Taniguci se ocupa cu comerţul cu cartea, trăind ca cetăţean de rind in prefectura Mijazaki. Eram insă convins că aceasta era doar versiunea pentru marele public, dar că in realitate el continua să fie agent secret. Pentru oamenii care lucrează in serviciul secret nu-i o treabă chiar uşoară să se intoarcă la viaţa lor de civili.

Mai mult, dacă războiul luase sfirşit in urmă cu treicezi de ani, atunci pentru ce numele maiorului Taniguci mai este in actualitate şi astăzi? De ce nu mi-a transmis şi mie ordinul de incetare a activităţilor militare? Asta nu demonstrează oare că el lucrează mai departe in serviciul secret? Nu incape nici o indoială că el a primit o altă misiune in cadrul căreia lucrează sub masca unui cetăţean de rind.

Este adevărat, au trecut treizeci de ani şi neindoielnic că unitatea de luptă Sugi din care fac parte să se fi transformat. Dar asta inseamnă că in locul ei a luat naştere una nouă, care a preluat arhiva celei vechi, in care este trecut numele meu, date despre mine.

Am rămas aşadar pe procentul acela de unu la sută. Acum nu-mi rămînea decit să aştept. Zarurile au fost aruncate.

robert f. young

„Omul de la Societatea de Cercetare a Timpulu este aici, domnule".

„Introdu-l — îi spuse Bridgemaker robotului.

Omul de la Cercetarea Timpului se opri lîngă ușă. Își trecu nervos dintr-o mînă-n-tralta pachetul alungit pe care-l căra cu el. „Bună dimineața, Onorabile Bridgemaker".

„Ai găsit mașina ?", întrebă Bridgemaker.

— „Îmi este teamă că am dat din nou greș, domnule. Dar am localizat încă unul dintre produsele ei". Omul îi înmînă pachetul lui Bridgemaker.

Bridgemaker își scutură brațele într-un gest de supărare care implica întreaga cameră. „Dar mi-ai adus deja sute din produsele ei", strigă el. „Ceea ce-mi doresc este mașina propriu-zisă astfel încît să-mi pot fabrica singur produsele !"

„Mi-e teamă, Onorabile Bridgemaker, că mașina n-a existat niciodată. Cercetașii noștri au explorat Era Pre-Tehnologică, Prima Eră Tehnologică și primii ani ai erei noastre ; și chiar dacă au văzut vechii tehnicieni la lucru, n-au zărit nici o mașină".

„Dar dacă vechii tehnicieni au putut crea ceva fără mașină, atunci aș putea și eu", spuse Bridgemaker. „Iar devreme ce eu nu pot, mașina trebuie că a existat. Întoarce-te din nou".

„Da, Onorabile Bridgemaker". Omul făcu o plecăciune și ieși.

Bridgemaker desfăcu pachetul. Privi la produs, apoi porni mașina de Transformat, Multiplicat și Ajustat limbajul. În timp ce aștepta, medita la ironia soartei sale. Încă de mic copil fusese flămînd fără speranțe pentru o vocație. Acum, pentru că succesul într-o altă vocație total diferită îi asigurase independența financiară, își concentrase toate energiile în atingerea dragostei dintîi. Dar tot ce obținuse din această zbatere era o cameră plină cu produse vechi și chiar dacă își sporise independența financiară multiplicind și distribuind acele produse, frustrarea de fond rămînea : era un artist de mîna a doua și dorea cu disperare să fie unul de prima mînă. Se îndreptă spre unul din rafturile care mobilau încăperea și privi cîteva din creațiile lui de substituție : ADIO ARME, de Chamfer Bridgemaker... CINCI ARDEIAȘI ȘI CUM CREȘTEAU EI, de Chamfer Bridgemaker... ODISEEA, de Chamfer Bridgemaker... IVANHOE, de Chamfer Bridgemaker...

Se auzi un „plici" și prima copie din TOM SWIFT ȘI LOCOMOTIVA SA ELECTRICĂ ieși din mașina de Transformat, Multiplicat și Ajustat Limbajul.

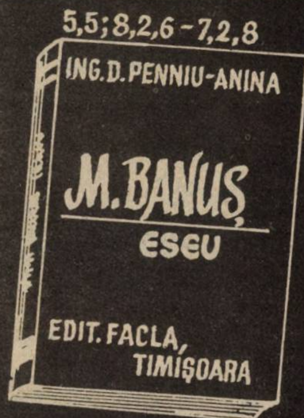
Bridgemaker se așeză pentru a-și citi ultima operă.

În românește de
Mihai Bădescu

Coperţile ascund de fapt autori contemporani şi titlurile cărţilor lor, apărute în ultimul timp în librăriile noastre. Soluţiile le veţi găsi în almanahul nostru de iarnă.

Enigmistică de Cornel Popescu

MUŞTE

Isaac Asimov

— Ah, muştele astea ! spuse Kendell Casey plictisit. Dădu să o prindă. Musca îşi luă zborul, făcu o voltă şi veni să se aşeze pe gulerul cămăşii sale.

De undeva din altă parte venea bizîitul unei alte muşte.

Doctorul John Polen îşi ascunse uşoara nervozitate, ce îi crispa bărbia, trăgînd cu nesaţ din ţigară.

— Nu mă aşteptam să te reintîlnesc, Casey, exclamă el. Nici pe tine, Winthrop. Sau trebuie să-ţi spun Reverend Winthrop ?

— Iar eu ar trebui să-ţi spun atunci profesore Polen ? răspunse Winthrop cu tonul potrivit unei prietenii afectuoase. Fiecare încerca să reintre în crusta abandonată cu douăzeci de ani înainte însă operaţia cerea opinteli, neteziri şi descîlciri, nici unul dintre ei nereuşind să-şi regăsească forma iniţială.

„Doamne !, cugetă Polen iritat, ce rost mai au întîlnirile cu foştii camarazi de colegiu ?"

Ochii lui Casey, acei ochi albaştri, arzători, mai păstrau încă din entuziasmul steril al studentului de anul II, care descoperă simultan şi care confundă intelectul cu frustrarea şi cu frînturi de filosofie cinică.

Casey ! Omul dezamăgit al colegiului !

Nu depăşise încă acea criză. După douăzeci de ani era tot Casey, debamăgitul absolvent de colegiu ! Polen observă felul cum îşi agita fără rost degetele şi cum îşi purta trupul slăbănog.

Iar Winthrop ! Ei bine, pentru Winthrop aceşti douăzeci de ani adăugaseră rotunjimi şi moliciune. Pielea mai pigmentată, privirea mai blîndă. Şi oricum mai aproape, în acelaşi timp, de certitudinea calmă, pe care nu o va căpăta niciodată. Totul se citea în acel surîs vioi, pe care nu-l ştergea niciodată pe de-a-ntregul, ca şi cum i-ar fi fost teamă că n-are cu ce să-l înlocuiască, că absenţa lui i-ar transforma chipul într-o pată stacojie.

Polen ostenise descifrînd tresăririle muşchilor ; ostenise ţinînd locul aparatelor sale, sătul de revelaţiile produse de simpla observare a camarazilor săi.

Puteau ei oare să-l pătrundă în aceeaşi măsură în care îi descifrase el ?

Ar putea oare neastîmpărul propriilor săi ochi să trădeze acel dezgust, care-l cuprinsese ca un mucegai ?

„Doamne !, se gîndi el, de ce nu m-am abţinut să vin ?"

Rămăseseră locului toţi trei, fiecare aşteptînd ca unul dintre ei să spună ceva, să coboare în trecut, ca să dăruiască clipei prezente, traversînd prăpastia căscată a timpului, un fapt care să palpite de viaţă.

Polen, el fu acela, riscă întrebarea :

— Tot în chimie mai lucrezi, Casey ?

— Da, în felul meu, răspunse acesta cu o voce aspră. Eu nu sînt savant ca tine, recunoscut de toată lumea. Fac cercetări în domeniul insecticidelor pentru societatea E. J. Link, la Chatham.

— Într-adevăr ? făcu Winthrop. Spuseşi, de fapt, că lucrezi în domeniul insecticidelor. Ţi-aminteşti Polen ?... Şi

mai îndrăznesc oare muștele să te chinuie, Casey ?

— Nu pot să scap de ele, răspunse Casey. Sînt cel mai bun teren de experiență din laborator. Nu există măcar un singur preparat de al nostru, care să le poată îndepărta cînd sînt acolo. Cineva spunea într-o zi că mirosul meu ar fi de vină. Le atrage.

Polen își aminti cine o spusese.

— Numai să..., spuse Winthrop.

Polen ghici ce avea să urmeze. Nervii i se încordară.

— Numai să nu fie blestemul, știi tu... Surîsul său se lărgi pentru a arăta că glumește, că uitase vechile certuri.

„Doamne, exclamă Polen în sinea lui, pînă și aceleași cuvinte". Și trecutul năvăli...

— Ah, muștele astea ! spuse Casey, pregătindu-se să le alunge. Ați văzut ? De ce nu se așează și pe voi ?

John Polen izbucni în rîs. Rîdea adesea.

— Este ceva în mirosul tău corporal, Casey, spuse el. Tu ai putea să aduci servicii inestimabile științei. Descoperi compușii chimici, care degajă acest miros, prepari o soluție concentrată, o amesteci cu DDT-ul și obții cel mai bun insecticid din lume.

— Ce să spun ! Ce fel de miros oi fi avînd ? Acela de muscă-femelă în călduri ? E îngrozitor că se țin scai de mine, cînd lumea asta blestemată nu e decît o imensă ladă de gunoi.

Winthrop înălță sprîncenele și spuse pe un ton ușor sentențios :

— Natura oferă lucruri pentru toate gusturile.

Casey nu se învrednici să-i răspundă direct, ci se adresă lui Polen :

— Știi ce mi-a spus Winthrop ieri ? Că aceste muște drăcești reprezintă blestemul lui Belzebut.

— Glumeam, spuse Winthrop.

— Ce caută Belzebut în afacerea asta ? întrebă Polen.

— Numele este un calambur, răspunse Winthrop. Este unul dintre numeroșii termeni de deriziune prin care vechii evrei desemnau divinitățile străine. Vine de la „Baal" care înseamnă „domn" și de la „zevuv", „muscă". Domnul muștelor.

— Haide, Winthrop, să nu-mi spui că nu crezi în Belzebut, aruncă Casey.

— Cred în existența răului, răspunse Winthrop cu răceală.

— Mă refeream la, Belzebut. Viu. Cu coarne și copite. Un fel de divinitate rivală.

— Nici vorbă. Winthrop adoptă un ton și mai rezervat. Răul nu va dura. Pînă la urmă urmelor va pierde partida oricum.

Polen îndreptă brusc conversația pe un alt făgaș :

— Voi face un stagiu de cercetare în echipa lui Venner. I-am vorbit alaltăieri și a fost de acord să mă angajeze.

— Vai, dar e splendid ! se grăbi Winthrop, radios, să atace noul subiect. Îi întinse o mînă larg deschisă ca să i-o strîngă energic pe cea a lui Polen. Avea întotdeauna o dorință plină de conștiinciozitate de a se bucura de reușita altuia. Ceea ce Casey remarcase adesea.

— Venner, ciberneticianul ? întrebă Casey. Dacă poți să-l înghiți, atunci o să poată și el să te suporte pe tine.

— Ce părere are despre ideea lui ? chestionă Winthrop. I-ai expus-o ?

— Despre ce idee e vorba ? se interesă Casey.

Polen nu-i divulgase nimic lui Casey în această privință.

Dar acum, că Venner o studiase și o aprobase cu un flegmatic „Interesant !", cum ar mai putea s-o compromită rîsul sec al lui Casey ?

Polen explică :

— Nu-i mare lucru. În esență, ideea se poate reduce la faptul că emoția reprezintă locul comun al vieții, mai mult decît rațiunea și inteligența. Este — îmi imaginez — aproape un truism. Nu putem fi siguri ce gîndește un nou-născut, sau chiar, dacă gîndește, în schimb este perfect evident că poate fi mînios, speriat sau mulțumit, chiar dacă n-are decît o săptămînă.

„La fel și pentru animale. Putem judeca imediat, dacă un cîine este fericit sau dacă unei pisici îi este teamă. Punctul esențial este faptul că emoțiile lor sînt similare cu ale noastre, dacă sînt generate de aceleași condiții.

— Ei și ? spuse Casey. Încotro te duce constatarea ?

— Nu știu încă. Pentru moment, tot ce pot să spun, este că emoția are un caracter universal. Și acum, să presupunem că am putea analiza într-un mod convenabil toate acțiunile omului și ale anumitor animale familiare lui și că am putea să le raportăm emoției vizibile cu ajutorul unei ecuații. S-ar defini o lege strictă. S-ar putea ca emoția A să antreneze întotdeauna mișcarea B. Și, prin urmare, ar fi posibil să aplicăm ecuația noastră animalelor, ale căror emoții nu pot fi descrise apelînd numai la bunul simț. Mă refer la șerpi sau la homari.

— Sau la muște, spuse Casey, dîndu-și o palmă răsunătoare și aruncînd cu bucurie răutăcioasă, dintr-un bobîrnac, cadavrul stîrcit al unei insecte. După aceea adăugă : Haide, Johnny. Eu voi furniza muștele, iar tu le vei studia. Vom întemeia știința muscopsihologiei și vom contribui la fericirea lor, eliberîndu-le de nevroze. Oricum scopul nostru este să facem cît mai mult bine unui nu-

măr cît mai mare de indivizi, nu-i așa? Și muștele sînt mai numeroase decît oamenii.

— Bine, accept, răspunse Polen.

— Ia spune, Polen, întrebă Casey, ai mai urmărit ideea aceea barocă pe care o aveai? Noi te cunoaștem, ca pe o lumină în domeniul ciberneticii, însă nu ți-am citit studiile. Avem atîtea mijloace de a ne petrece timpul că n-avem cum să nu neglijăm anumite lucruri, nu-i așa?

— Care idee? îl chestionă Polen pe un ton glacial.

— Lasă, că știi bine. Emoțiile animalelor și chestii de soiul ăsta. Ehe, ce fericit te puteai simți pe atunci. Pe vremea aceea am mai cunoscut nebuni. Acum nu mai întîlnesc decît idioți.

— Cum nu, Polen, spuse Winthrop. Mi-amintesc perfect. În timpul primului tău an de facultate, făceai experiențe pe cîini și pe iepuri. Cred, chiar că ai studiat și muștele lui Casey.

— Acele experiențe, în sine n-au dus nicăieri, spuse Polen. Ele au permis oricum stabilirea unor noi principii de evaluare, așa că n-au reprezentat un eșec total.

De ce trebuia să aducă vorba despre acele lucruri?

Emoțiile? Cu ce drept poți să te amesteci în lumea emoțiilor? Cuvintele au fost inventate pentru a ascunde emoțiile. Oroarea față de emoția despuiată a făcut din limbaj o necesitate.

Polen o știa. Aparatele sale depășiseră ecranul expresiei verbale și scoseseră inconștientul la lumină. Bărbatul și femeia, fiica și mama, sau pisica cu șoarecele, șarpele și pasărea. Faptele se ciocneau reciproc în universalitatea lor, îl invadaseră și îl îmbibaseră pe Polen în așa măsură, încît nu mai suporta contactul cu viața.

La ce bun depusese în ultimii ani atîtea eforturi pentru a-și muta gîndurile pe o altă matcă? Ca acum să vină cei doi și să se bălăcească în gîndurile sale, răscolind din nou toată mocirla.

Casey își duse mîna la nas și alungă, distrat, o muscă.

— Păcat, făcu el. Eu îmi imaginasem că ai putea să obții niște învățăminte fascinante prin studiul șobolanilor, de pildă. În fine, poate nu chiar fascinante, dar nu atît de lipsite de interes ca acelea pe care le-ai obține de la noi, ființe mai mult sau mai puțin umane. Mă gîndisem că...

Polen își aminti la ce se referea.

— Porcăria de DDT! spuse Casey. Parcă ar hrăni muștele, nu alta. Vreau să fac un stagiu de chimist, mă înțelegi, ca apoi să mă specializez în insecticide. Dacă norocul îmi va surîde, voi produce ceva cu mîinile mele ceva care să extirpe această plagă.

Erau în camera lui Casey, unde domnea un ușor miros pe bază de petrol, degajat de insecticidul cu care se dăduse în ajun.

Polen înălță din umeri și spuse:

— Cu un ziar împăturit nu se poate să greșești.

Casey trebuie că simți ironia și adaugă imediat:

— Cum ai vedea Polen, primul tău an de muncă? Auzeam lucruri care nu seamănă deloc cu retrospectiva sinceră, pe care poate să și-o facă un om de știință, dacă ar avea curajul, adică: zero.

— Zero, spuse Polen. Iată concluzia mea.

— Haide, spuse Casey. Tu consumi mai mulți cîini decît fiziologii și pariez că subiecții preferă experiențele fiziologice. Eu unul le-aș prefera.

— Ei, hai, lasă-l, spuse Winthrop, schimbă placa. Ne-ai înnebunit!

Era genul de afirmație care nu trebuia făcută în prezența lui Casey.

Acesta evită cu grijă să se uite spre Winthrop și declară cu o neașteptată vioiciune:

— Voiam să-ți spun că vei găsi la animale, dacă le privești cu atenție, sentimentul religios.

— Pe dracu! exclamă Winthrop. Asta-i o remarcă stupidă!

Casey surîse.

— Ia-te uită, ia-te uită, Winthrop. Dracu' este un apelativ al Satanei, iar tu nu vrei să-l invoci.

— Mai lasă morala. Și încetează cu blasfemia.

— Ce-o fi fost blasfemator în vorbele mele, nu știu?

— De ce oare un purice, n-ar fi oare îndreptățit să considere cîinele un obiect de adorație? Este sursa sa de căldură, de hrană și reprezintă tot ceea ce constituie fericirea unui purice.

— Nu vreau să continui această discuție.

— De ce, nu? Îți va face bine. Am putea afirma chiar, că pentru o colonie de furnici, furnicarul ocupă un rang înalt în ierarhia creațiunii. Este prea mare, ca să-l poată cuprinde cu închipuirea și prea puternic ca să poată visa că ar putea să-i reziste. El apare între furnici ca un vîrtej invizibil și inexplicabil, aducîndu-le distrugere și moarte. Însă furnicile nu trebuie să se lase impresionate. Ele trebuie să respecte raționamentul, după care distrugerea nu este decît pedepsirea justificată a răului. Iar furnicarul nici măcar nu știe că este o divinitate. Dealtfel, puțin îi pasă.

Winthrop păli.

— Știu că spui aceste lucruri numai pentru a mă contraria, replică el. Și regret faptul că te văd riscîndu-ți sănătatea sufletului pentru un moment de amuzament. Dă-mi voie să-ți spun un lucru (vocea îi tremura puțin) și mai dă-mi voie să ți-l spun foarte serios. Muștele care te chinuiesc sînt pedeapsa ta în această lume. Belzebut, ca toate forțele răului, poate gîndi că face rău, dar din acest rău va răsări la urma urmei binele. Blestemul lui Belzebut a căzut asupra ta spre binele tău.

Poate că această pedeapsă te va face să-ți schimbi felul de viață, pînă nu este prea tîrziu.

Părăsi cu pași mari încăperea.

Casey îl privi cum se îndepărtează.

— Nu-ți spuneam eu că Winthrop crede în Belzebut, spuse el izbucnind în rîs. E amuzant ce forme respectabile poate lua superstiția. Rîsul său se stinse prematur.

În cameră se aflau două muște. Se îndreptau spre el, bîzîind prin aerul încărcat de exalația insecticidului.

Polen se ridică şi pleacă, foarte abătut; într-un singur an nu învăţase prea multe lucruri, dar şi-aşa era prea mult, iar rîsul său devenise mai subţire. Nu numai că aparatele sale erau capabile să analizeze într-un mod convenabil emoţiile animalelor, dar ajunseseră să ghicească prea uşor deja pe cele ale oamenilor.

Nu-i plăcea să recunoască instinctul omuciderii acolo unde alţii nu puteau să distingă decît polemici fără importanţă.

Casey spuse dintr-o răsuflare:

— De fapt, mă gîndesc, ai făcut destule experienţe asupra unor muşte de ale mele, cum zicea Winthrop. La ce rezultat ai ajuns?

— E adevărat? După douăzeci de ani nu-mi mai amintesc nimic, murmură Polen.

— Cum să nu, spune Winthrop, eram în laboratorul tău şi tu te plîngeai că muştele îl urmăresc pe Casey pînă şi acolo. El a sugerat să le studiezi, ceea ce ai şi făcut. Ai înregistrat vreme de jumătate de ceas mişcările lor, bîzîitul şi felul cum îşi fac toaleta. Ai lucrat pe mai bine de o duzină de muşte.

Polen ridică din umeri.

— Ei, asta e! spuse Casey. N-are importanţă. Bătrîne, am fost fericit să te revăd. Strîngere de mînă puternică, bătaia pe spate, surîsul larg... pentru Polen gesturile trădau dezgustul profund pe care Casey îl încerca, constatînd că „sosise“ înainte de toate.

— Să-mi scrii, spuse Polen.

Cuvintele avură o rezonanţă găunoasă. Nu însemnau nimic. Casey o ştia. Polen de asemenea. Fiecare dintre ei o ştia. Însă cuvintele erau făcute să ascundă emoţiile, iar cînd nu serveau scopului, cel căruia îi fuseseră adresate făcea în mod loial tot ce îi stătea în putinţă, ca lucrul să nu se vadă.

Winthrop îi strînse mîna cu mai multă căldură şi spuse:

— A fost o plăcere să evocăm vremurile bune, Polen. Dacă treci prin Cincinnati, de ce să nu faci un drum pînă la Templu? Vei fi întotdeauna binevenit.

Pentru Polen cuvintele sunau ca o mîngîiere, pe care Winthrop şi-o acorda sieşi, pentru descurajarea vizibilă pe care o resimţea. Nici ştiinţa, părea, că nu era capabilă să furnizeze un răspuns, şi, în nesiguranţa sa fundamentală şi ineluctabilă, Winthrop era fericit în această companie.

— Cu plăcere, spuse Polen. Modalitatea uzuală şi politicoasă de a spune „nu conta pe mine“.

Îi privi, cum fiecare în parte se amestecă printre grupurile de foşti elevi.

Winthrop nu va şti niciodată. Polen era sigur. Se întreba dacă Casey ştia. Ar fi fost culmea, să nu ştie.

Studiase muştele lui Casey. Nu numai cu ocazia la care se făcuse aluzie, ci de multe alte ori. Mereu acelaşi rezultat! Mereu acelaşi rezultat imposibil de divulgat!

Cu o tresărire pe care nu fu în stare să şi-o stăpînească pe de-a-ntregul, Polen avu brusc conştiinţa că în cameră se află o muscă izolată; aceasta zbură pentru cîteva clipe fără ţintă, apoi se îndreptă într-un mod decis şi respectuos în direcţia, în care urma să plece Casey.

Casey, putea el oare să nu ştie? Se putea oare ca natura pedepsei fundamentale să fie pentru el faptul, de a nu şti vreodată că este Belzebut?

Casey! Domnul Muştelor!

În româneşte de
Vlad Papu

GEORGE BUŢU

În ultimii zece ani studiul stadiilor evolutive și finale ale stelelor a preocupat tot mai mult oamenii de știință. Aceasta datorită rezultatelor spectaculoase obținute concomitent pe cale teoretică și observațională. Ani de-a rîndul quasarii au deținut rolul de „vedete" ale lumii astronomice. În ultimul timp însă au trebuit să cedeze în favoarea stelelor neutronice și a „black holurilor".

Termenul de „black hole" a fost tradus din limba engleză prin „corp negru" sau „pată neagră" traducerea cea mai exactă fiind „gaură neagră". Există aici o contradicție între exprimare și conținut pentru că în acel loc nu este un „gol" din contră este un punct al Universului cu o densitate fantastică, o „singularitate" greu de imaginat.

Dacă infinitul spațial și temporal au pus mari probleme în ceea ce privește concepția lor de către creier, infinitul aplicat densității pare cu atît mai greu de abordat pe planul intuiției.

Pe o scară largă stelele neutronice și găurile negre pot fi considerate ca un test ideal fundamental la studiul mecanicii cuantice și al relativității generale în același fel ca și particulele elementare de mare energie care au fost folosite pentru verificarea legilor fizice la o scară redusă.

BLACK HOLE – o problemă mereu actuală

CE SÎNT GĂURILE NEGRE?

În „Dicționarul de astronomie și astronautică" găsim următoarea definiție: **gaură neagră** — „obiect ceresc denumit astfel deoarece nu trimite nici o radiație electromagnetică sau corpusculară, din cauza cîmpului gravitațional intens de pe suprafața lui, care necesită viteze mai mari ca viteza luminii pentru ca o particulă să il poată părăsi. Este denumită și **colapsar** adică produs final al colapsului gravitațional sau **stea înghețată** din cauză că observatorul extern o vede tinzînd către un punct (o singularitate) dar niciodată chiar în această situație finală".

Celebrul astronom francez Pierre Simon Marquis de Laplace (1749—1827) a rămas în istoria astronomiei ca fiind primul care s-a referit la posibilitatea ca un astru să fie total invizibil. Bazîndu-se pe concepția înaintașului său Isaac Newton (1642—1727) conform căruia lumina este compusă din corpusculi care se supun gravitației, în lucrarea sa „Exposition du système du monde" („Expunere asupra sistemului Lumii") apărută în 1796 arată că „O stea luminoasă cu aceeași densitate ca Pămîntul și al cărei diametru ar trebui să fie de 215 ori mai mare decît al Soarelui, ca o consecință a atracției puternice, n-ar permite nici unei raze ale sale să ajungă la noi, de aceea este posibil ca cele mai mari corpuri cerești să fie invizibile."

Aceste enigmatice corpuri cerești sînt stele în adevăratul sens al cuvîntului fiind corpuri

masive care se mențin prin forțele lor proprii de gravitație și care au evoluat la starea lor prezentă pornind de la alte stele „normale".

ETAPELE DE FORMARE ALE UNEI GĂURI NEGRE

Stelele sînt corpuri cerești gazoase, sferice sau aproape sferice, cu o temperatură înaltă și cu o lumină proprie. Soarele de exemplu este o stea mijlocie avînd masa M. $\sim$ 2 - 10^{30} (de 330 000 ori masa Pămîntului) și temperatura efectivă de 5 770 K făcînd parte din categoria stelelor galbene (clasa G).

Masa unei stele superdense aflată în echilibru este în mod unic determinată dacă se cunoaște relația de legătură dintre presiune și valoarea densității centrale. În cazul stelelor normale (de tipul Soarelui) forța care se opune gravitației și menține sistemul în echilibru rezultă din presiunea gazului aflat într-o mișcare dezordonată și continuă numită mișcare termică sau agitație termică.

În faza stelară reacțiile termonucleare produc trecerea unei părți a hidrogenului în heliu și apoi în elemente grele. Pe măsură ce combustibilul nuclear se epuizează temperatura scade și presiunea cinetică (datorată mișcării de agitație termică) nu mai poate compensa efectul gravitației. Densitatea materiei crește pînă la q (10^5—10^8) g./cm^3 cînd apare un nou gen de presiune fără legătură cu temperatura, de natură pur cuantică. Aceasta este presiunea gazului Fermi de electroni degenerați. Stelele care-și datorese echilibrul efectului acestei presiuni se numesc **pitice albe**. Natura lor a fost inexplicabilă pînă cînd nu s-au făcut progrese în mecanica cuantică. În timpul anilor 1920 BOSE, EINSTEIN, FERMI și DIRAC au prelucrat proprietățile fundamentale ale materiei pe baza noii teorii și a aplicării principiului de excluziune al lui Pauli. (Conform acestui principiu într-o anumită stare a unui sistem nu pot exista doi electroni care să aibă aceleași numere cuantice). În timp ce Fermi a dezvoltat statistica cuantică, R.N. Fowler a propus ca aceste noi concepte să fie folosite în tratarea regimului de densități mari găsit la pitice albe. Ideile lui Fowler au fost aplicate și dezvoltate de Milne, Stoner și Chandrasekhar (1936) ducînd la evoluția teoriei referitoare la proprietățile fundamentale ale acestor corpuri cerești.

În pitice albe electronii decuplați de nucleele lor sînt atît de denși cît le permite principiul de excluziune al lui Pauli. Astfel electronii sînt pe cea mai joasă stare de energie și nu pot radia fotoni iar materia este foarte rece în ciuda energiei sale interne mari. Drept urmare și luminozitatea piticelor albe este mică. Masa limită a unei astfel de configurații în care echilibrul cu forța gravitațională este menținut de mișcarea gazului electronic considerat complet degenerat este de 1,4 mase solare.

Odată cu descoperirea neutronului (James Chadwick — 1932) apare ca o necesitate ideea că poate exista o stea construită dintr-un gaz neutronic degenerat. O astfel de configurație a fost descrisă de G. Gamow (1936). În același timp s-a făcut o descoperire teoretică remarcabilă. Chandrasekhar și Landau au găsit că drept consecință a unui efect relativist special, raportul de schimbare al presiunii cu densitatea în cazul densităților foarte mari va descrește și va exista o masă maximă stabilă pentru stelele care și-au epuizat sursele interne de energie.

Deci dacă masa stelei depășește o anumită valoare critică numită limita lui Chandrasekhar și care este tocmai 1,4 mase solare nici presiunea gazului Fermi de electroni degenerați nu poate asigura condiția de echilibru și procesul de colapsare continuă, ajungîndu-se la densități de ordinul (10^{14}—10^{16}) g/cm^3. Presiunea care asigură echilibrul în acest caz este presiunea gazului Fermi neutronic. Astfel se formează o **stea neutronică**. Existența stelelor neutronice a fost prezisă de F. Zwicky încă din anul 1934.

Fiecare centimetru cub din nucleul stelei ar conține o cantitate de aproximativ 1 miliard tone de substanță. Datorită acestei fantastice aglomerări de materie se crede că atomii de la suprafață ar avea forme ciudate, alungite; nucleele s-ar întrepătrunde și rezultatul ar fi o substanță degenerată formată în cea mai mare parte din neutroni cu un mic adaos de protoni și electroni. De asemenea aceste stele se caracterizează printr-un cîmp magnetic deosebit de intens. Datorită faptului că au un diametru foarte mic și sînt stele aproape stinse nu pot fi observate direct nici cu cele mai puternice telescoape actuale. Singurele lungimi de undă pe care le-ar putea radia aceste stele ar fi în domeniul razelor X și al radiațiilor gamma. De aceea descoperirea surselor cosmice de radiații X și gamma a dat astrofizicienilor speranțe că ipoteticele stele neutronice ar putea exista totuși.

Stabilirea unei valori limită superioare a masei unei stele neutronice în echilibru analoagă limitei lui Chandrasekhar pentru pitice albe este o problemă dificilă, nerezolvată încă. Dificultatea constă în faptul că în realitate nu avem niciodată o stea neutronică pură. Totuși, folosind criterii foarte generale legate de respectarea cauzalității se poate admite că această limită se situează undeva între 2 și 3 mase solare. Dacă masa este superioară acestei limite atunci nu mai există nici un fel de presiune cunoscută în natură care ar putea opri colapsul gravitațional și se ajunge la formarea unei **găuri negre**.

TEORIA GĂURILOR NEGRE

Colapsul gravitațional al unui nor de praf omogen, cu simetrie sferică, a fost descris pentru prima oară în lucrarea lui Oppenheimer și Snyder (1939). Lucrarea lor este considerată ca una din pietrele fundamentale ale astrofizicii relativiste. Autorii nu dau numai baza pentru ceea ce va fi cunoscut mai tîrziu ca fizica găurilor negre ci dau și o soluție analitică completă a colapsului.

Să descriem deci cum ar putea lua naștere o gaură neagră. Considerăm o stea cu masa M de zece ori mai mare decît masa Soarelui. În majoritatea timpului vieții sale de un milion de ani steaua va genera căldură în centrul său schimbînd hidrogen în heliu. Energia eliberată va crea presiune suficientă pentru a susține steaua împotriva propriei sale gravitații generînd un obiect cu o rază de cinci ori mai

mare decît raza Soarelui (Ro=695 990 km. adică de 109 ori raza Pămîntului). Viteza de scăpare la suprafața unei asemenea stele ar fi de 1 000 km/s. Aceasta înseamnă că un obiect aruncat vertical în sus de pe suprafața stelei cu o viteză mai mică de 1 000 km/s ar fi atras înapoi de cîmpul gravitațional al stelei și s-ar întoarce pe suprafața ei în timp ce un obiect lansat cu o viteză mai mare ar scăpa spre infinit.

Dacă steaua și-a consumat combustibilul nuclear nu ar mai exista nimic care să mențină echilibrul cu presiunea exterioară și steaua ar începe să se distrugă din cauza propriei sale gravitații. În timp ce steaua s-ar micșora, cîmpul gravitațional de la suprafață ar deveni mai puternic și viteza de scăpare ar crește. În momentul în care raza ar scădea la 30 km viteza de scăpare ar crește la 300 000 km/s adică la viteza luminii. După aceasta, lumina emisă de pe stea ar fi atrasă înapoi în cîmpul gravitațional. Dar conform teoriei relativității viteza luminii este o viteză limită ce nu se poate depăși, înseamnă că nimic altceva nu mai poate scăpa de la suprafața unei asemenea stele. Deci steaua ar fi total invizibilă pentru un observator situat în afara sa. Această rază limită se numește rază Schwarzschild și se calculează cu formula:

$$r = \frac{2GM}{C^2}$$

unde: G = constanta gravitației a lui Newton
M = masa stelei
C = viteza luminii

Pentru cazul nostru r = 30 km.

Va exista deci o regiune din spațiu-timp de la care este imposibil de transmis un semnal la infinit. Suprafața care mărginește această regiune poartă numele de **orizont de evenimente**. Se mai definește suprafața de deplasare spre roșu infinită caracterizînd punctele din care lumina emisă de o sursă în repaos ajunge la observatorul situat la mare distanță cu o deplasare spre roșu infinită. Regiunea cuprinsă între suprafața de deplasare spre roșu infinită și orizont se numește ergosferă (fig. 1).

O gaură neagră în principal este caracterizată de trei mărimi: masa (M) sarcina (Q) și moment unghiular (J). În funcție de acești parametri există următoarele tipuri de găuri negre:

1.g.n. Schwarzschild (1916) caracterizată de masa M, cu simetrie sferică și fără rotație.

2.g.n. Reissner-Nordström (1916—1918) caracterizată de masa M și sarcina Q, cu simetrie sferică.

3.g.n. Kerr (1963) caracterizată de masa M și momentul unghiular J, cu simetrie axială, în rotație.

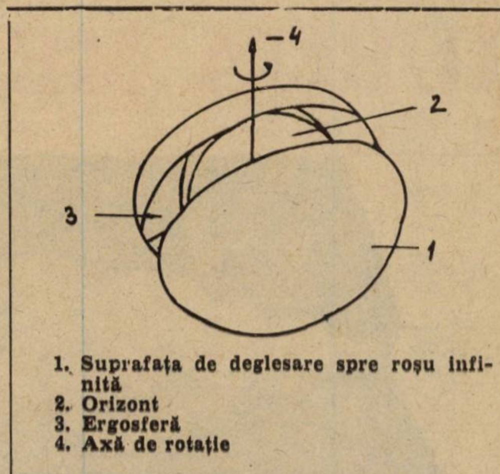
4.g.n. Keer-Newman (1965) caracterizată de toți cei trei parametri, cu simetrie axială.

Se observă că starea finală cea mai generală a prăbușirii gravitaționale o reprezintă o gaură neagră de tip Kerr-Newman.

În anul 1974 S. Hawking a arătat teoretic posibilitatea existenței unor găuri negre „cuantice" („mini black hole") care sînt foarte mici, cît o particulă elementară dar cu o masă foarte mare. (De exemplu un electron care ar avea masa unui munte).

GĂURI NEGRE ȘI STELE DUBLE

Din cele arătate pînă acum reiese că o gaură neagră nu emite nimic în exterior deci este

1. **Suprafața de deplasare spre roșu infinită**
2. **Orizont**
3. **Ergosferă**
4. **Axă de rotație**

practic invizibilă. Atunci se pune întrebarea — de unde știm că ele există într-adevăr? Neputîndu-se observa direct există o serie de fenomene indirecte ce le trădează existența.

Singura posibilitate este de a observa mișcarea particulelor de materie sau a luminii în spațiul din jurul lor sau comportarea unei stele care se află în imediata vecinătate a lor.

Presupunem că o gaură neagră formează un sistem binar cu o stea normală. Dacă această stea are o atmosferă extinsă este posibil ca gaura neagră să capteze materie de la stea. Materia va forma un disc de rotație în jurul găurii negre. Această rotație va duce la apariția unei viscozități care tinde să ducă la o rotație rigidă. Drept urmare particulele din partea interioară a discului vor fi frînate, ceea ce duce la o mișcare spirală a lor. Energia astfel eliberată formează un flux puternic de radiații X.

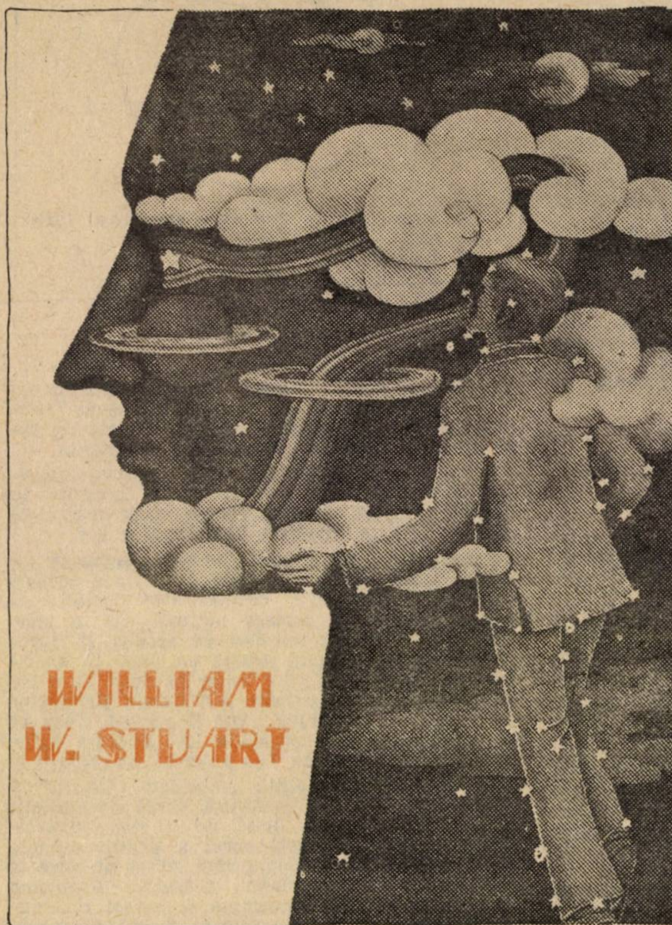
În anul 1971 satelitul american „Uhuru" a descoperit pe cer o puternică sursă de radiații X care practic era lipită de o stea supergigantă albastră. Această sursă a primit numele de CYGNUS X—1 fiind prima sursă de raze X descoperită în constelația Lebăda. Problema care se pune este determinarea masei obiectului în jurul căruia s-o format discul de materie. Dacă această masă este mai mare de 3 mase solare obiectul nu poate fi decît o gaură neagră. Primul pas pentru determinarea acestei mase a fost făcut prin identificarea sursei Cygnus X—1 cu o binară spectroscopică HDE 226 868 cu o perioadă de 5,6 zile și magnitudine 9, situată la distanța de 6 500 ani lumină de noi (1 an lumină = $9{,}5 \cdot 10^{12}$ km).

Observațiile au fost făcute la frecvențele de 2,695 și 8,085 MHz cu interferometrul NARO de la Green Bank în 28—31 octombrie 1971. În acest caz sursa de raze X indică tocmai poziția găurii negre.

Iată deci că și „fața nevăzută a lumii" poate fi cunoscută.

Ildiko Gabos

IUBITA MEA STELARĂ

cum a putut oare simpaticul, bunul, bătrînul de mine să intre într-o încurcătură atît de cumplită ?

Pur şi simplu am ajutat o bătrînică să treacă strada. Asta-i tot.

Perfect, admit că eram prea bătrîn pentru o treabă de cercetaş. Dar hîrca aceea de babă chiar părea derutată, sărmana de ea, şi zăpăcită, cum stătea acolo la colţul dintre York şi Grand Avenue, aruncînd priviri rătăcite in jur.

Aşa că, „ce dracu", mi-am spus, iar ei : „Pot să vă ajut doamnă ?", pentru că oricum traversam strada. Cu traficul de la ora aceea, îmi făceam iluzii că voi fi mai în siguranţă în compania ei. Era bineînţeles o prostie să-mi imaginez că o bătrînă doamnă agăţată de braţul meu ar putea vreodată să stăvilească traficul de pe magistrala Grand Avenue, dar am încercat. Şi bună treabă am mai făcut, ce să zic !

Era o după-masă de toamnă timpurie, cu puţin înainte de ora de vîrf. Părăsisem biroul mai devreme. O zi prea frumoasă ca s-o pierd muncind, şi, pe lîngă asta, redactorul-şef mă şi concediase. N-aveam altceva mai bun de făcut, aşa că m-am gîndit să dau o raită pe la „Maxim", să beau ceva. Şi atunci, la colţ, am dat peste bătrînă.

Arăta destul de jalnic, bătrîna doamnă. De fapt, cum stătea acolo — temîndu-se pînă şi să traverseze — nu cred să fi văzut vreodată o bătrînă care să arate atît de rău. Sînt prea delicat dacă spun că arăta ca un cadavru intrat în putrefacţie, şi care nici în lunga lui viaţă de peste o sută de ani n-a dus-o prea bine. Primul meu gînd a fost că, la naiba, o să-i dau cotoroanţei un brînci sub vreo maşină, sau cam aşa ceva. Ar fi cel mai cumsecade şi mai binefăcător lucru pe care l-aş putea face.

I-am vorbit ca s-o încerc. Se întoarse pe jumătate şi mă privi de sub cocoaşa ei de vrăjitoare. Pe faţa ruinată, răvăşită, cu nas coroiat, ochii

Credeţi-mă deci, nu sînt nici diavol, nici ucigaş monstruos, şi nici Barbă Albastră. Şi zău că nu sînt nici vreun om de ştiinţă nebun, care vrea neapărat să-l întreacă pe Frankenstein. Cunoştinţele mele ştiinţifice se reduc la noţiunile publicate în rubrica de specialitate din Sunday Magazine. Cît despre trupurile tuturor acelor femei despre care ziarele susţin, pe primele pagini, că le-aş fi măcelărit şi le-aş fi îngropat cam prea nepăsător undeva, lîngă zidul garajului, toate astea nu sînt decît... mă rog, o imagine derutantă, ca să-i spun aşa.

La fel de derutantă este şi siguranţa cu care mi s-a rezervat scaunul electric pentru următorul spectacol, deşi deocamdată asta îmi este sentinţa, după un proces absolut formal.

De fapt, nu sînt, sau n-am fost decît un tip absolut normal, cu însuşiri medii — ca să fiu mai exact, mai mult decît medii. Întotdeauna am fost prietenos, sociabil, binevoitor, şi poate prea simpatic. Atunci

erau mari, luminoşi, de un verde strălucitor. Era limpede că nu-şi aveau locul acolo, pe acel chip ; privirea lor era derutată, chemătoare. Parcă cereau ceva.

— Eu... ăăăăă... n-aţi vrea să traversaţi cu mine doamnă ? am întrebat-o.

Mă luă de braţ. Era un moment de acalmie, din cauza unei maşini de patrulare care trecea urlînd. Am mormăit o rugăciune şi ne-am avîntat. Cotoroanţa era surprinzător de ageră. Se părea că vom reuşi. Apoi, aproape de partea cealaltă, am călcat cu pantoful meu cu talpă de cauciuc într-o baltă de motorină, exact în momentul în care o betonieră se prăbuşea spre mine ca o avalanşă, mugind, scrişnind. Picioarele mi-au luat-o în sus. I-am dat un brînci bătrînei vrăjitoare şi am închis ochii de frică să nu mi se facă rău, văzînd cum stropeşte în jurul meu cu sîngele şi măruntaiele mele.

Dar, în loc să fiu o grămadă de carne îngrozită, căzută cu faţa la pămînt, transpirînd tot, în timp ce-mi calculam şansele de a fi evitat de roţile acelea, m-am trezit luat pe sus. Nişte braţe puternice ca nişte odgoane mă prinseră şi mă ridicară. Traversam strada parcă în zbor, intangibili, de neoprit, pînă dincolo de linia periculoasă a străzii.

Şi iată-ne pe trotuar în siguranţă. Traficul se transformase pe stradă într-un adevărat haos, gata-gata să ne înghită, cînd bătrînica şubredă, tremurînd toată de slabă ce era, mă lăsă jos. Niciodată n-am fost eu prea solid. Totuşi — la o înălţime de aproape 1,80, şi plăcîndu-mi cam prea mult berea, să spunem că am vreo 90 de kile — nu mă gîndisem niciodată că aş putea fi transportat în braţe şi cu uşurinţă dintr-un loc în altul.

Probabil că era o nouă caracteristică a doamnelor în vîrstă.

M-am holbat în jos spre ea. Nici măcar nu gifiia. De fapt, nici nu-mi dădeam seama dacă respira sau nu.

— Mulţumiri sincere şi respectele mele, doamnă, i-am spus eu. Mă întreb dacă n-aţi vrea să mergem undeva şi să stăm de vorbă ? Bineînţeles, dacă nu cumva întîrziaţi la antrenamentul dumneavoastră cu urşii sau cu ceva asemănător.

Nu-mi dădeam seama ce era, dar precis că aici se ascundea ceva bun pentru o poveste. Dacă reuşeam să aflu ceva senzaţional pentru ziarul de duminică, puteam să-mi primesc slujba înapoi.

Hîrca bătrînă privi în sus spre mine, cu ochii aceia irezistibili, şi atît de ciudaţi pe faţa ei scofîlcită.

— Mă vei asculta ? Mă vei ajuta ?

— Doamnă, de ajutor n-aveţi nevoie. Dar de ascultat, am să vă ascult. Acesta-i marele meu talent. Voi fi foarte fericit să vă ascult.

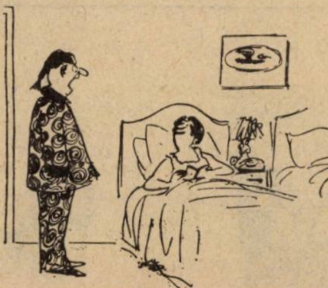
Mă gîndeam că ar fi fost foarte plăcut un separeu liniştit şi cîte o băuturică rece la „Maxim". Dar ea refuză. Îmi spuse, cu o voce deosebită, tremurătoare, de om bătrîn, că ar prefera, dacă s-ar putea, un loc mai intim.

— S-ar putea să nu înţelegi prea bine, tinere, ceea ce vreau să-ţi spun. S-ar putea chiar să trebuiască să-ţi arăt nişte lucruri.

Mda. Nu era genul de păpuşă pe care aş fi vrut s-o duc la mine pentru a-mi petrece o seară intimă, dar n-ar fi politicos să refuz privirea rugătoare a ochilor ei.

— Perfect.

Ne-am dus pînă la parcare şi am condus-o cu maşina pînă la casa confortabilă din Oakdale pe care mi-o lăsaseră în grijă în urmă cu un an şi jumătate unchiul John şi mătuşa Belle, cînd au plecat în rulota lor să vadă lumea. Bineînţeles că s-au oprit la Petersburg şi nu se mai mişcau de acolo, cu sentimentul

Mie să nu-mi vii cu pijamale insinuante !

de libertate pe care îl şi căutau. Iar eu am rămas în casă, care este un loc foarte plăcut.

Presupun că mătuşa Belle socotise că această casă pe care mi-o lăsase avea să compenseze calităţile mele îndoielnice şi astfel se va afla vreo fată drăguţă care să mă accepte ca soţ şi să scoată ceva din mine. Dar eu păstram pe birou o fotografie de-a unchiului John, cu şorţ prins pe după mijloc, şi stînd în faţa chiuvetei, şi încă mai rezistam.

Ei bine, cotoroanţa bătrînă nu-mi dezvălui nici cel mai mic amănunt cît timp am călătorit cu maşina. Am sporovăit mult, ea tot punînd întrebări, iar eu răspunzînd. Spunea că este străină de oraş şi că vroia să-l viziteze. Vroia să ştie totul despre el — şi-mi punea zeci de întrebări stupide.

Am parcat maşina lîngă trotuar şi am intrat în casă. Ea se aşeză comod pe canapea, iar eu m-am dus la bar, completarea mea personală la mobila casei, pentru a prepara ceva de băut, întrebîndu-mă dacă mai găsesc ceai pe undeva şi hotărîndu-mă totuşi să pregătesc două pahare. Apoi m-am întors la ea.

Acum, spuneţi-mi.

— Păi, mă anunţă epava aceea ruinată de bătrînă, problema este că eu vin dintr-o altă lume.

— Ei drace, da' cum aţi venit ? Cu o farfurie zburătoare sau pe o coadă de mătură ?

Cred că întrebarea fusese cam răutăcioasă. Deloc politicoasă. Dar chiar şi aşa, reacţia bătrînei mi se păru exagerată. Faţa hîrcei se vlăgui deodată. Se prăbuşi într-o parte pe sofa, cu ochii aceia mari şi verzi deschişi, holbîndu-se goliţi de orice expresie. Nu mai trebuia să-i controlez pulsul sau bătăile inimii. Era evident revoltător de moartă.

— Brrrr ! m-am cutremurat eu, şi am dat pe gît unul din paharele pe care le ţineam în mînă. Ce altceva aş fi putut să fac ?

— Nu te alarma, spuse o voce limpede. Mă simt foarte bine, crede-mă. Pur şi simplu am părăsit nenorocitul acela de vehicol cu care am călăto-

rit. Crezusem, şi acum văd că m-am înşelat, că pot să comunic mai uşor cu formele acestea de viaţă bazate pe energie chimică, aşa cum sînteţi voi, dacă mă ascund şi eu într-o asemenea structură.

De fapt, vocea nu era o voce, ci mai degrabă o impresie de voce. Venea de undeva din aer, dintr-un punct de deasupra corpului de pe canapea. Şi chiar reuşea să impresioneze. Se alegea dintr-un iureş de sensuri, poate prea puternică, aproape asurzitoare.

Am privit spre punctul acela. N-am cum să-l descriu altfel decît ca pe un minuscul punct de lumină intensă, verde-gălbuie. Era prea intensă ; a trebuit să-mi întorc ochii. Începu să mă doară capul. Simţeam, şi, ştiam că, indiferent de specia căreia îi aparţinea, vizitatorul meu era de genul feminin. În acel moment era îngrozitor de tiranică. Era impresionantă în comunicarea ei energică, dar şi neclară, şi-mi era greu s-o înţeleg. Mintea îmi era înecată în concepte, sporovăieli şi idei, de parcă în jurul meu vorbeau deodată toate cluburile de femei din lume.

Am gemut şi m-am retras clătinîndu-mă spre bar.

— Bine, am urlat eu, bine, te cred. Vii din altă lume. Eşti o fată uimitoare, minunată, şi sînt mîndru să te găzduiesc. Dar te rog, transformă-te din nou într-o femeie bătrînă, sau în orice altceva palpabil.

Ochii prăpăditei de bătrîne străluciră din nou. Clipi şi se ridică.

— Te rog, nu mai ţipa aşa. Te aud foarte bine, spuse ea afectat.

Am golit şi celălalt pahar şi le-am pus înapoi în bar.

— Uhhh, uh, e mai bine aşa. Dar cine,... unde... ce ?

— Te rog, taci şi gîndeşte-te, îmi spuse bătrîna vrăjitoare. Pune-ţi în funcţiune echipamentul mintal electro-chimic, şi vei descoperi că ţi-am răspuns deja la toate întrebările legate de originea şi natura mea.

— Absurd !

Dar apoi îmi trecu prin minte că s-ar putea să nu fie deloc absurd. Pur şi simplu încă nu avusesem timp să rumeg tot ce mi se spusese.

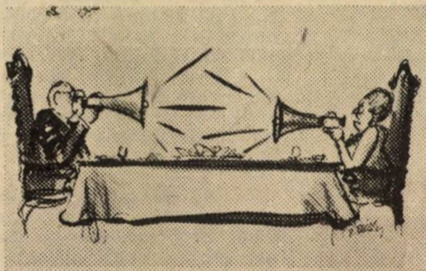
Şi am început să analizez. Cea mai mare parte rămînea învăluită în ceaţă, pentru că, încercam eu să-mi explic, multe lucruri erau prea îndepărtate de tot ce ştiam eu. Înţelesesem că era o formă de viaţă bazată pe ceva asemănător energiei atomice. Venea de pe o stea pitică a universului, nu prea ştiam unde s-o localizez, probabil undeva în Orion. Bineînţeles că toată treaba asta mă depăşea şi-mi era complet străină. Şi totuşi, ciudat, în multe privinţe, totul îmi părea extrem de apropiat. Modul lor de viaţă se deosebea fundamental de al nostru în structura şi dezvoltarea lui; dar felul lor de a gîndi, relaţiile cu lumea şi organizarea lor socială păreau neobişnuit de familiare. Munceau, se odihneau, aveau o organizare socială. Se reproduceau printr-un fel de relaţie bipolară pe care n-am înţeles-o atunci şi nici acum n-o înţeleg ; dar se baza pe împerechere şi semăna foarte mult cu relaţia noastră sexuală.

Arta lor se baza pe structuri şi forme de energie modelate. Nu înţeleg cum. Ea spunea că se asemăna cu literatura, muzica şi pictura de la noi, şi o cred.

— Doar că este groaznic de decadentă în epoca actuală, mi-a explicat ea mai tîrziu, cu o undă de regret.

Dar aveau şi ei o problemă. Atît structura lor socială, cît şi indivizii în sine păreau, în cele din urmă, să-şi piardă întreaga vitalitate. Rata naşterilor scădea. Cultura decădea. Cu puţin timp în urmă, potrivit măsurii lor temporale, descoperiseră posibilitatea de a se elibera de sistemul lor solar şi de a călători în spaţiul interstelar. Şi deşi găsiseră planete cu forme de viaţă chimic asemănătoare cu a noastră, nu găsiseră încă nici o formă care să se asemene cu a lor. Se gîndiseră că legăturile exterioare ar fi putut revitaliza şi stimula propria lor societate. Dar bineînţeles că unde este viaţă, este şi politică. Existau multe opinii extrem de contradictorii cu privire la posibilitatea de realizare, şi valoarea oricărei încercări de comunicare cu forme chimice de viaţă. Existau păreri pro şi păreri contra şi multe altele care încurajau o agonizantă reconsiderare a situaţiei, oricare ar fi fost direcţia pe care ar fi luat-o pînă la urmă. Dar nu se ajunsese nicăieri. Şi ca urmare, o aveam la mine în casă pe singurateca doamnă vizitatoare.

Partida care era pentru „comunicare" hotărîse să acţioneze chiar dacă nu se ajunse-

— Uite, speciile au şi început să evolueze

se la o sentință oficială. Lucraseră prudent și pe ascuns. Fuseseră pregătiți reprezentanți special selectați, cu grade și tipuri de sensibilitate excepționale. S-au asigurat rezerve de energie necesare pentru călătorii spațiale la mare distanță. Nu prea credea nimeni că existau șanse de reușită, dar... iată că pe canapeaua mea zăcea cotoroanța asta bătrînă și îngrozitoare, privindu-mă atît de plină de speranță cu ochii ei minunați, verzi, strălucind de tinerețe.

Mă rog, ăsta era felul în care se organizaseră lucrurile în mintea mea. Și-mi părea destul de greu de crezut.

— Să ies din nou să-ți arăt ?

— Nu, m-am repezit eu. Nu, te rog, nu. M-ai convins.

— Sau te voi convinge, observă ea enigmatic. Bine, asta măcar dovedește că cel puțin un nivel de comunicare este posibil între noi. Ar putea marca începutul unei relații care să stimuleze ambele forme de viață.

Da, trebuia să admit că această relație era cel puțin asemănătoare.

— Apropo de forme, ți-ai ales una groaznic de urîtă. De ce ?

— Vorbești serios ? Ah, de abia acum vă înțeleg criteriile de atracție. Mi-am ales structura aceasta — zise ea arătîndu-se cu o mînă noduroasă, osoasă — pentru că în propria mea formă nimeni nu vroia să mă asculte sau să mă accepte logic. Țipau doar, zicînd că aș fi o bombă atomică, sau un scurt-circuit, sau un fulger, sau pur și simplu pretindeau că nu mă văd. Așa că am luat corpul acesta, făcînd doar cîteva mici reparații și îmbunătățiri interne. Dar, în această structură, pînă la apariția ta, nimeni n-avea destulă răbdare să mă asculte.

— Hm. Și de unde ai luat-o ?

— Am cules-o de la un loc de-al vostru unde se moare. Nu știu cum îi spuneți voi camerei aceleia reci de la Spitalul Regional. Trebuie să admit că s-a creat oarecare confuzie.

Asta o credeam și eu.

— Nu aș fi crezut să vă deosebiți atît de puțin de noi în procesele mintale și în obiceiuri. O formă de viață extrem de interesantă, cu tot felul de complicații amuzante. Destul de ciudat ca să fie excitant. Vino și așează-te lîngă mine.

Mă chemă rușinoasă, printr-un gest de fată care ar fi vrut să flirteze și-mi făcu semn cu ochiul ei strălucind de tinerețe. Pe fața aceea ruinată, efectul era înspăimîntător. Am rămas pe loc.

— Oh, nu-ți plac ? mă întreabă ea cu o voce rănită. Păreai atît de receptiv la început încît m-ai cucerit. Cum crezi că vom putea comunica în întregime în felul vostru dacă vei continua să fii atît de rezervat ?

Se opri, și pentru moment păru să se concentreze. Am simțit ceva ca un băț lung de amestecat coctailuri care-mi agita energic gîndurile.

— Fir'ar să fie, m-am răstit eu, termină cu asta, mă auzi ? Trebuie să încetezi să mi te mai plimbi prin minte ! Este revoltător să-mi invadezi așa...

— Bine, bine, n-am să mai fac, iți promit. Doar dacă... mă rog, nu contează. (O promisiune tipic femeiască). Dar acum îmi dau seama că te deranjează doar acest trup. Dacă n-ar fi el, n-ai ezita să mă iubești..

Ce spunea ea era puțin cam exagerat. Dar trebuia să admit că era foarte interesant să ai de a face cu ea.

— Este ciudat că forma are o asemenea importanță. Presupun că este o caracteristică a vieții chimice. Observ că însăși structura ta are propriile ei... mă rog. Nu văd de ce forma mea de acum să fie o problemă între noi. Pur și simplu am s-o schimb.

— Poftim ? O spunea de parcă era vorba de schimbarea unei rochii. Și nu cred că era chiar așa de simplu.

— Trebuie să-mi spui foarte clar ce fel de corp dorești. Aha, înțeleg. Tipa aceea înaltă, cu forme pline și cu păr roșu. Da, văd foarte clar... oh, oh !... și atît de sumar îmbrăcată. Prea bine. Pentru tine o să am acest trup.

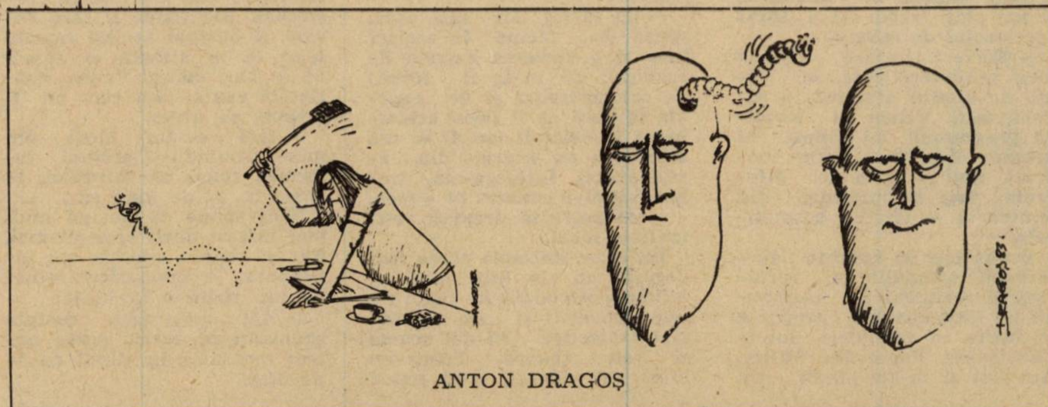
Iarăși îmi citea gîndurile, secțiunea din spate, unde ascundeam niște amănunte extrem de măgulitoare despre Venus de Lite, noua și exotica dansatoare de strip-tease de la barul Roma, delicioasă, languroasă, cu picioare lungi.

— Dar este vie, am spus eu, nu fără o umbră de regret melancolic. Nu poți să-i iei trupul. Și încetează să-mi mai citești gîndurile.

— Iartă-mă, nu mai fac.

Iarăși îmi cerea scuze ; și iarăși avea s-o facă.

— Nu va trebui să-i iau trupul. Am să-i fac doar o copie.

ANTON DRAGOȘ

— Asta cum ai putea să o faci?

— N-ar fi greu. Între ceea ce este aici și formele cu modificare rapidă există destule elemente structurale comune. Organizarea corpului este într-adevăr complexă și cam ineficientă în multe privințe. Dar sistemele pot fi ușor detectate și dublate. Este doar o problemă de aplicare a energiei la materia chimică. Așa că trebuie să mă duci acum să observ acest corp care exercită atîta atracție asupra ta.

Treaba asta nu se dovedi a fi chiar atît de simplă. Am încercat tot ce-mi stătea în putință s-o fac pe bătrîna vrăjitoare să arate mai bine, îmbrăcînd-o în niște haine vechi de-ale mătușii Belle, găsite într-un cufăr vechi, și sulemenind-o cu niște farduri elementare. Rezultatul a fost că în loc să arate ca o vrăjitoare bătrînă și la locul ei, arăta mai debragă ca o bătrînă bețivă și în ultimul hal de depravare. De-a lungul istoriei sale, începînd cu anii prohibiției, localul Roma văzuse multe cupluri de diferite condiții. Dar sînt sigur că o pereche mai respingătoare ca a noastră nu se mai văzuse.

— Dînsa, ăăă, dînsa e bunică-mea, am spus eu puținelor cunoștințe care-mi rînjeau uricios, și pe care nu le putusem evita cînd intrasem în cîrciumă. Bunica a venit de la Lower Dogpatch să mă viziteze pentru un timp. Bunica are neapărată nevoie de un whisky mare.

Părea ceva de necontestat. Ne-am așezat în sfîrșit la o măsuță de lîngă ușile batante care dădeau în bucătărie, și am stat acolo cît a durat spectacolul de cabaret.

— Perfect, spuse bătrîna mea vrăjitoare cînd, în conul de lumină albastră a reflectorului, Venus își termină programul cu ultima ei nebunie. Am văzut acum modelul. Sînt o serie de diferențe față de imaginea din mintea ta — vîrsta, cosmeticele.

Venus ieși în aplauze furtunoase. Luminile se aprinseră și maestrul de ceremonii își făcu apariția pentru a ne încîta cu versiunea lui la The Gent's Room Joe Miller. Am stat și m-am gîndit. Cu cît arăta mai bine păpușica aceea, cu atît mai mare era și iluzia pe care o crea.

— Încearcă să te ghidezi după imaginația mea, acolo unde discrepanțele sînt prea mari, bine? i-am spus vrăjitoarei.

— Grozav! exclamă ea glorioasă, bătîndu-mă ușurel pe mînă și făcîndu-mi semn cu ochiul, gest care mi se păru a fi cel mai lasciv din istoria omenirii.

Pe cei de la mesele învecinate i-am auzit murmurînd disprețuitor.

— Să încep? Mai bine închide ochii. O să...

— Nu, nu aici! Am apucat-o de mînă și am ridicat-o în picioare. Toți ochii erau ațintiți asupra noastră și murmurul deveni amenințător. Pentru Dumnezeu, s-o facem acasă. Nu eram convins că propunerea mea avea s-o convingă. Dar un club de noapte aglomerat nu era locul potrivit pentru o asemenea încercare.

— Hoț de morminte! exclamă cineva plin de indignare, în timp ce trăgeam pe zgripțuroiacă afară.

Ea chicoti. Specia asta imaterială de femelă părea să aibă un simț al umorului care se întindea de la cel al Pollyanei pînă la cel vampiric — dar nici o treaptă intermediară.

În drum spre casă merse tăcută și gînditoare. Și eu eram tăcut, cîntărind în minte statutul dubios al reputației mele în oraș, precum și propria mea sănătate mintală.

Acasă deveni deodată foarte activă și preocupată. Mă puse să o ajut să umple masa din bucătărie cu o grămadă de cutii de conserve și resturi din frigider.

— Ca să-mi fie mai ușor, spuse ea, făcînd în același timp și o remarcă extrem de casnică; nu m-aș fi folosit de combustibilul și de energia ta dacă aș fi făcut schimbarea în celălalt loc. O să mă alimentez cu energie din această casă. Înțelege-mă, trebuie să mi-o conserv pe a mea.

— Ai perfectă dreptate, ești invitata mea.

Tot ce se întîmpla părea mai degrabă un vis. Știți cum se întîmplă cîteodată în vise: firele povestii și ale acțiunii sînt fantastice. Îți dai seama că este absurd. Printr-un efort al voinței, te-ai putea trezi și totul s-ar putea sfîrși. Și totuși n-o faci, urmărești mai departe firele, pur și simplu ca să vezi ce va ieși din toată nebunia asta. Așa simțeam eu atunci.

— A, da, încă ceva, spuse vrăjitoarea, ce facem cu ochii? În mintea ta este o imagine atît de relativă a pipiței aceleia ordinare de cabaret de mîna a doua încît n-am aflat nimic despre culoarea ochilor ei.

Nu numai că vorbea, dar și gîndea ca o pămînteancă. Ochii. Hmm. Cred că filmul meu mintal care o dezbrăca pe Venus nu putea cuprinde și elementele faciale.

— De ce nu-ți păstrezi ochii pe care îi ai acum? i-am sugerat eu.

— Prea bine. Eu i-am creat. Încep. Închide ochii, altfel s-ar putea să te orbească.

I-am închis. Pentru o clipă nu fu nimic. Apoi, hai să zic pentru o secundă, izbucni ceva ca o strălucire intensă de flacără care îmi străbătu cu radiații roșii pleoapele închise. Apoi se lăsă întunericul.

— Gaataaa, se auzi o voce molatecă și dulce, care se stinse într-un chicotit scurt, puțin gîfîit. Poți deschide ochii.

Și i-am deschis.

Dar era încă întuneric. Nici o lumină. Tot ce puteam vedea în lumina palidă a lunii pe jumătate care se filtra prin geamul bucătăriei era o siluetă întunecoasă stînd lîngă masă.

Mai tîrziu am aflat că o încărcare excesivă a rețelei de inaltă tensiune din fața casei distrusese un transformator și lăsase în întuneric întregul cartier.

Mi-am scos repede bricheta și am aprins-o. Măi, să fie! Acolo, în fața mea, puțin rușinoasă, dar parcă și fără rușine, și purtînd același costum lejer ca în ultimul ei număr de la bar, stătea Venus, construită exact așa cum ar fi trebuit să arate.

— Iată ce-am făcut din mine, urmîndu-ți ordinul întocmai, spuse ea chicotind. Și acum ce ai de gînd să...

N-aș spune că sînt cu mult mai înfocat decît semenii mei. Pur și simplu situația mă înnebunea. În întunericul camerei am strîns-o în brațe.

— Ah, mi-o aduc aminte spunîndu-mi încet, acum putem comunica în sfîrșit cu adevărat.

Şi vă asigur că am făcut-o din plin. Era o străină, dar era şi o fată minunată, fata visurilor mele. Sau fetele. Care bărbat, cu un minim de imaginaţie se gîndeşte doar la o singură fată? Oricum, n-aveam ce să-i reproşez, era nemaipomenită, drăgăstoasă, se adapta fantastic, ce să mai vorbesc, era încîntătoare. Şi dacă işi punea ceva în mintea ei atît de greu de pătruns, avea parcă în ea puterea a şapte draci — mă rog, era femeie, şi cu nimic mai prejos decît atît de multe alte fete de-ale noastre. Mica mea èxtraterestră din energie atomică avea în ea mult mai mulţi factori compensatorii.

Dar să revin la ale noastre. Bineînţeles că acea noapte am dăruit-o în întregime comunicării, spre norocul meu fusesem concediat, deci nu mai trebuia să mă scol devreme şi să mă duc la slujbă.

Pe la unsprezece sau cam aşa ceva a doua zi dimineaţa, ea sări din pat strălucitoare, minunat de frumoasă şi de plină de viaţă. Eu am urmat-o leneş în bucătărie să vedem dacă putem încropi un mic dejun din resturile de materie primă de care nu avusese nevoie în alcătuirea ei. Lîngă masă m-am împiedicat de cadavrul cel mai descompus şi mai cadaveric pe care-l văzusem vreodată. Era cadavrul nejelit al bătrînei vrăjitoare rămas acolo unde căzuse cu o noapte înainte.

— Iubito... dar... ce facem cu ăsta?

Dădu din umeri, şi gestul ei fu încîntător chiar şi în cămaşa aceea uriaşă ca o foaie de cort a mătuşii Belle.

— Ce-i cu el?

— Adică, de ce n-ai luat... ăăă... materie din ăsta de aici în locul alimentelor?

Iarăşi dădu din umeri.

— Vroiam ceva proaspăt.

Era unu la zero pentru ea. N-aveam ce argumenta. N-aş fi fost în stare, cînd mă privea intens cu ochii aceia mari şi verzi.

— M-da, spusei. Şi ce-o să facem cu el?

— Cei ca tine ce fac pe aici cu corpurile astea bătrîne?

— Pe cele mai multe le îngropăm.

— Dăi drumul atunci.

Era de o logică feminină incontestabilă. Perfect, deci îl voi îngropa. În acea noapte, la lumina stranie a lunii în descreştere, m-am apucat de treabă folosind uneltele de grădinărit ale unchiului John, şi am îngropat-o pe bătrînă lîngă zidul garajului, sub tufele de trandafir ale mătuşii Belle. Minunata mea fată cu noul ei chip se tot plimba de colo-colo, sporovăind veselă. Totul părea să fie încă un vis iar cadavrul acela, ultima rămăşiţă dintr-un coşmar. Dar chiar şi aşa, începeam să-mi pun anumite întrebări: ca de exemplu, unde aveam să plecăm.

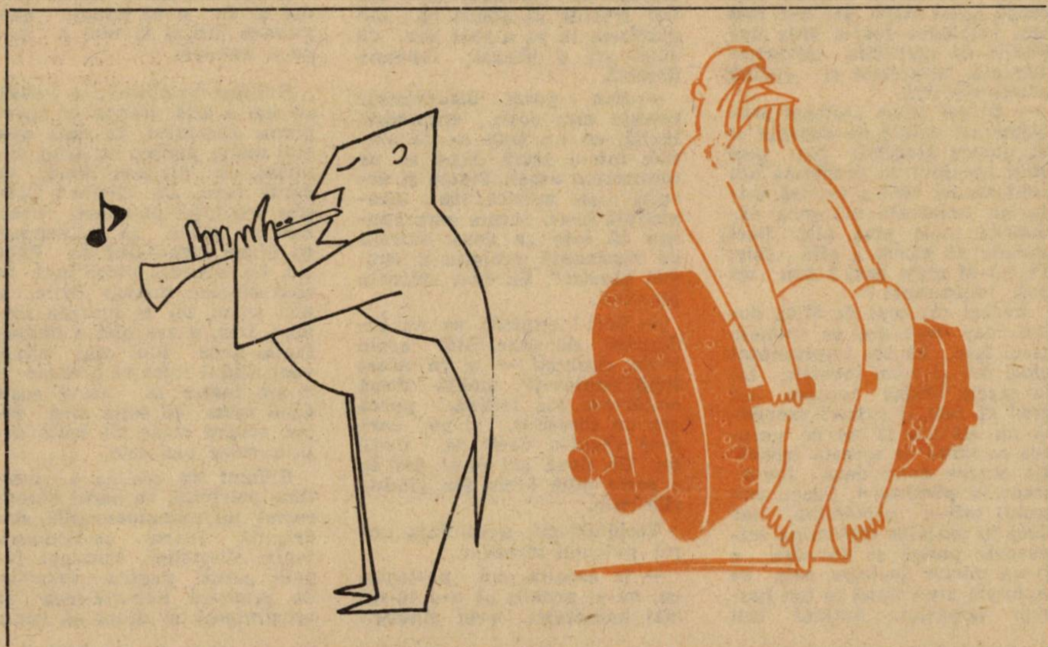
— Păpuşică stelară... (fir'ar să fie, uite că se întîmplă ca un bărbat să trebuiască să se folosească de asemenea termeni pentru a se adresa unei femei)... sper că n-ai de gînd să dispari aşa, deodată, şi să mă laşi singur! Hiih!

Fusese o lopată grea şi pămîntul cleios.

— Ce planuri ai? am întrebat-o mai departe.

— Pros-tu-le! Acum vă înţeleg obiceiurile. Bineînţeles că ne vom căsători. Şi apoi vom mai vedea. Nu-i nici o grabă. După măsura voastră am tot timpul la dispoziţie. Trebuie să asimilez şi să învăţ să te înţeleg pe tine, şi apoi fascinantul vostru fel de viaţă. Vom trăi împreună şi vom fi soţ şi soţie. Am mai spus doar că specia voastră şi a mea nu au decît de cîştigat în urma acestei colaborări.

Dacă o înţelesesem eu bine, ceea ce-mi spunea ea nu-mi

displăcea de loc. Era cea mai bună cerere în căsătorie care mi se făcuse pînă atunci. Și n-ar fi fost deloc ospitalier din partea mea să refuz o fetiță singură ca ea, la atîția ani-lumină departe de casa ei.

— M-ai cam luat prin surprindere, i-am spus eu. Ufff ! Groapa asta cred că este de ajuns, pentru un corp atît de mic și de bătrîn și de zbîrcit ca acesta... da, iubito, o să te iau de nevastă, dar cine ne va întreține ?

Am ieșit din groapă, am sărutat-o, apoi încet, încet am reușit s-o îngropăm pe bătrînă.

Ziua următoare ne-am ocupat de acte. Trei zile mai tîrziu eram căsătoriți — prima căsătorie interstelară, după cîte știu. Problema slujbei sau a banilor se dovedi în cele din urmă a nu fi de nerezolvat. Ideea care îi veni era foarte simplă și caracteristică pentru o femeie. Ori de cîte ori aș fi avut nevoie de bani, i-ar fi putut face din ziare vechi, la fel cum își confecționase și trupul. Îmi arătă cîteva bancnote.

— Știu și eu, i-am spus, pare într-adevăr cea mai bună soluție. Dar guvernului îi place să creadă că numai el poate produce bani. Că nimeni altcineva n-o poate face la fel de bine.

Mă temeam că n-o să priceapă acest lucru, dar n-a fost așa. Înțelegea foarte bine noțiunile de restricție guvernamentală, birocrație și rutină administrativă.

— Și noi avem aceleași probleme cu rațiile de energie și de putere atomică. Nu poți să-ți închipui ce probleme am avut atunci cînd a fost să asigurăm rezervele necesare călătoriei mele pînă aici. Deci trebuie să găsim o altă cale. Tu nu ai niște bani ? Sau nu poți împrumuta ?

Aveam un cont de 37,62 dolari, dar casa era pe numele meu. Așa că am împrumutat cinci mii și i-am investit. De la regele Midas încoace nu cred să mai fi existat vreodată un alt om la fel de norocos ca mine în această treabă. Un singur dolar dacă investeam în pămînturi, țîșnea petrolul într-o săptămînă, iar dacă în cealaltă săptămînă minuscula pungă se dovedea a fi un mister geologic, asta se întîmpla mult după ce îmi luasem tălpășița. Acțiuni sau mărfuri, nu mai conta. Banii curgeau de-a valma. Ce mai, aveam har. Ne-am plătit și taxele, dar făcea ea ce făcea și găsea mereu cîte o soluție care-l asteniza pe perceptorul districtual.

Călătoream mult dar păstrasem și casa cea veche. Ne întorceam mereu în ea, din motive sentimentale. Ne petreceam mult timp prin muzee și biblioteci. Mergeam la teatru și la concerte. Mergeam oriunde avea loc cîte ceva. Curiozitatea ei era contagioasă — hai să nu spun că mi-o vîra pe gît, dar mi-o insufla și mie ; și dacă unele dintre spectacolele de operă sau simfoniile la care mergeam mi se păreau prea lungi și prea sonore pentru primarul meu gust muzical, aveam și eu compensațiile mele. Mai multe chiar decît alții. Eram potriviți din multe puncte de vedere.

De exemplu : Făcusem un tur al Europei. Cum să spun, eu am fost întotdeauna un soț bun, iubitor cu ea. Și foarte fidel. Dar, mă rog, într-un băruleț de pe Riviera era o puicuță încîntătoare, ca un boboc de floare, o brunetă care rîdea tot timpul, și care cînta cîntece spaniole în limba engleză cu accent italienesc. Nu i-am făcut nici un semn. Nici măcar nu vorbisem cu ea. Dar trebuie să admit că mă gîndisem la ea o dată sau de două ori, o simplă fantezie deșartă.

— Hah, pufni disprețuitor roșcata mea soție, frumoasă, înaltă, cu un trup ca de statuie într-o seară după ce ne întorsesem acasă. Stătea și asculta niște muzică beat, înregistrată hi-fi, despre care spunea că este „a doua extrem de fascinantă evoluție a speciei noastre". Eu doar stăteam pișcotind.

— Deci ! explodă ea cu indignare de soție. Stai acolo și-mi zîmbești — și în acest timp mintea-ți umblă după cîntăreața aia ieftină, parcă era un toreador, și pe care n-ai văzut-o decît de două ori. De două ori m-ai dat la o parte pînă acum din gîndurile tale.

Vorbindu-mi, avea deja aerul puicuței-toreador.

— Ia ascultă, am protestat eu, mi-ai promis că n-o să-mi mai hoinărești prin gînduri. Am și eu tainele mele, ca orice om.

— Cum poți să gîndești așa despre cealaltă femeie ? Nu mă mai iubești ? suspină ea.

Femeile ! Așa-i întotdeauna cînd încerci să discuți cu ele. Trebuie mereu să te aperi.

— Ei, doamne, crede-mă stelara mea iubită și dulce, a fost doar un gînd trecător. De fapt...

— Știu eu ce gînd a fost ! Foarte bine.

Se ridică și cu o ținută mîndră se îndreptă spre bucătărie. Nu înțelegeam ce vroia să facă, nici după ce am auzit-o trîntind și izbind nervos tot felul de lucruri.

Cînd țîșni apoi o lumină puternică, și apoi totul se întunecă, m-am dumirit. Mi se făcu frică. Dacă plecase și mă părăsise ? Am dat buzna în bucătărie. În pragul ușii batante m-am împiedicat de un trup și am căzut peste masă. Ce naiba... ? Apoi am auzit un chicotit încîntător, aproape șoptit.

Nici n-am mai scos bricheta. Am întins mîinile, am cuprins-o, am tras-o pe micuța și dulcea mea brunetă la piept și am sărutat-o.

— Păpușă dulce, crede-mă... zău că te iubesc. Indiferent cine ai fi, te iubesc.

Și nu mințeam, deloc. Modul ei de a se adapta nu-l puteam întîlni la nici o fată de a noastră.

Noaptea următoare a trebuit să sap o altă groapă în apropierea garajului, de data asta mai mare, pentru un trup minunat, cu picioare lungi, cu părul roșu. Ce ciudat ! Contrar credinței populare, acest fapt nu părea să influențeze cu nimic trandafirii de lîngă zid. Le mersese prost încă de cînd plecase mătușa Belle, și nici acum nu le mergea mai bine. Dar, n-are nici o importanță. Șase luni mai tîrziu veni rîndul micuței brunete și m-am întors la părul roșu. Cînd spun că soția mea făcea pentru mine cît toate soțiile, chiar așa este.

Ultimul tip era de o înălțime potrivită, cu părul blond-roșcat, nu nemaipomenită, dar drăguță, foarte prietenoasă, foarte simpatică, minunat făcută, parcă pentru veșnicie. Se pricepea nevastă-mea să construiască și drept să spun,

a şi făcut treabă bună pentru mine.

Intr-o noapte, cindva de mult, trei săptămini după căsătoria noastră, mă simţisem deodată jalnic — troacnă, dureri de cap, fără poftă de mincare.

Nu era nimic grav. Doar o gripă banală şi neplăcută. Mă apucau în fiecare toamnă şi iarnă. Mi-am făcut o fiertură de lămiie şi i-am explicat neveste-mi (cea înaltă şi roşcată) ce şi cum.

— Ah, da, înţeleg.

Mi s-a părut că iar îmi cerceta gîndurile dar mi-era prea rău ca să mai protestez.

— Mă duc să mă culc, am anunţat-o.

Şi m-am dus.

Destul de ciudat, dar în loc să am o noapte neliniştită, am dormit buştean. Cînd m-am trezit dimineaţa, mă simţeam minunat. De fapt, de abia cînd m-am aflat sub duş şi am început să cînt o medolie veselă despre Trup şi Suflet, abia atunci am realizat că niciodată pînă atunci nu mă simţisem atît de bine. Cînd m-am privit în oglindă, să mă rad, mi s-a părut chiar că arăt mai bine.

Ceva mai tîrziu, în aceeaşi zi, mă aflam sus pe acoperiş ca să montez o antenă de televizor. Niciodată nu m-a interesat să am un televizor, dar ea voia să ştie totul, chiar şi despre asta. Am fixat antena. Şi apoi am căzut. Am căzut de la o înălţime de aproape patru metri pe pietriş, aterizînd pe braţul drept şi pe umărul stîng. Apoi m-am ridicat şi m-am scuturat de praf. N-aveam nimic. Eram întreg.

— Neîndemînaticule ! Mă apostrofă ea de pe verandă.

— Ba de loc, am răspuns eu. La dracu', din cauza unei ţigle desprinse ! mi-a alunecat exact de sub picior, şi... dar ar putea să-ţi fie milă de mine. Mă şi mir că nu mi-am rupt braţul. De fapt, nici nu pot să înţeleg cum de nu mi l-am rupt.

— Nu s-a rupt nimic pentru că ţi-am adus unele îmbunătăţiri noaptea trecută.

— Ceeee ?

— Iubitule, a spus ea, ţi-am adus unele îmbunătăţiri. Bineînţeles că erai un iubit foarte atrăgător. Teribil de fermecător. Dar, crede-mă, structural erai un mecanism dintre cele mai imperfecte. Şi pentru că am studiat corpurile astea pe care le folosesc ai voştri... te-am reconstruit...

— Oh ? ? Oh ! ! Ia ascultă ! Cine dracu ţi-a dat voie ?

In acel moment, intervenţia ei mi se păruse total inoportună. Fusesem foarte necăjit. Dar a trebuit să admit în cele din urmă că schimbările nu erau dintre cele mai rele. Dimpotrivă, oasele dintr-un aliaj metalic puternic păreau mai bune decît cele făcute din calciu. Nu pot să spun că nu-mi convenea imunitatea generală la orice boală. Sistemul meu nervos reînnoit şi structura musculară schimbată erau mai plăcute în activitatea zilnică, şi mai eficiente. Eram un om nou.

Bineînţeles că orice femeie îşi doreşte să modeleze din lutul cu care se mărită un individ mai bun. Numai că eu am avut norocul să dau peste cea care ştia să facă acest lucru aşa cum trebuie — adică dinăuntru în afară, şi nu doar să ciugulească pe ici pe colo pe dinafară.

Era un mariaj cum nu se poate mai perfect. N-am de ce să mă plîng acum — şi nici atunci n-au fost motive să o fac. M-a construit în aşa fel încît să rezist cîteva secole. Eram pregătit şi doream să rămîn cu ea pentru totdeauna.

Dar lucrurile nu se desfăşoară niciodată aşa cum le plănuieşti, nu-i aşa ?

Ce s-a întîmplat cu noi, s-a întîmplat şi cu alţii — la sfîrşitul celui de-al treilea an, ea a rămas însărcinată. Ceva foarte obişnuit la femei, aş putea zice, şi o surpriză poate nu chiar aşa de obişnuită. Da. Numai că ea nu era o femeie obişnuită.

Mi-a spus-o într-o noapte — s-a dovedit a fi ultima noastră noapte — cînd eram în pat amîndoi.

— Iubitule, a început ea, şi m-a sărutat. Trebuie să-ţi spun ceva.

— Ce-i ? Eram aproape adormit.

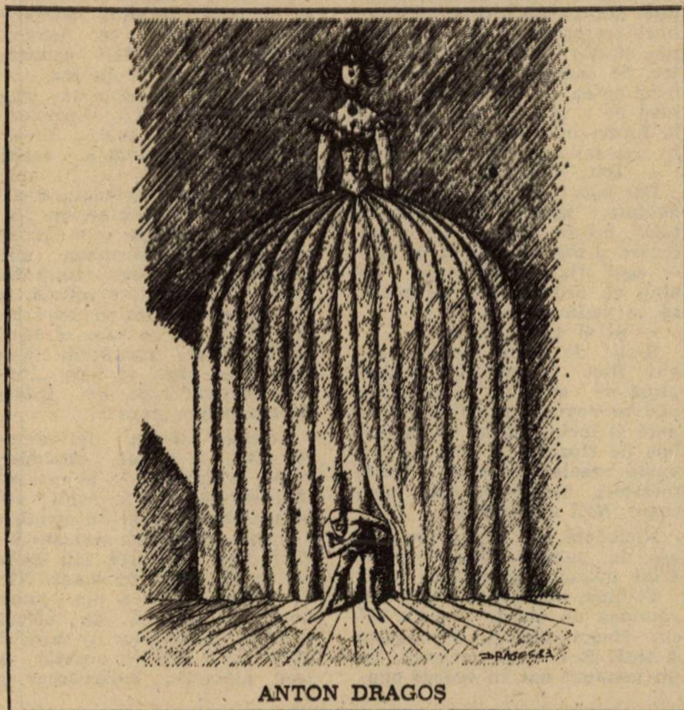
— Am tot sperat să se întîmple, dar n-am crezut că este posibil.

— Ce ? Ce tot spui ?

— Iubitule, noi... o să fim părinţi.

— Ceee ? ? ! M-am trezit de tot. O să avem un copil ? Doamne, dar e minunat. Nemaipomenit ! Crezi că o să semene cu mine ?

Dacă mă gîndeam mai bine,

ANTON DRAGOŞ

asta era într-adevăr o problemă. Care ar putea fi ereditatea? De fapt, cum ar putea fi?

— Nu-ţi face griji, iubitule, spuse ea liniştită — şi tristă, îmi place mie să cred acum, cînd stau şi mă gîndesc. Ştii doar că asta este treabă de femeie. Lasă totul în seama mea.

Am sărutat-o. Am fost foarte drăgăstoşi şi tandri. Am adormit şi am visat toată noaptea că eu eram doi fraţi siamezi într-o luptă fratricidă finală pentru soţia mea exemplară.

M-am trezit în lumina zilei cu un sentiment oribil de frig de moarte şi de pierdere şi despărţire, ca şi cum o parte din mine murise cu adevărat. Am întins mîna să mă asigur — şi am urlat.

În pat lîngă mine, corpul acela dulce, uşor arcuit, era rece şi mort.

— Te rugăm, nu te teme. Totul este în regulă. Zău că totul este în regulă.

Iarăşi o voce, care de fapt nu era voce, la fel ca atunci, la început. Suna familiar şi totuşi era ceva nou. Ceva nu era în regulă! Am ridicat privirea deasupra patului. Nu mai era un singur punct, ci două minuscule puncte, ca două gămălii orbitor de luminoase.

— Ce? Cine?

— Tată, noi sîntem, copiii tăi, spuseră ele.

Zău că nu arătau nici pe departe cum îmi închipuisem eu că pot arăta.

— Nu, oh, nu!! Iubită stelară, unde eşti?

— Aici. Noi sîntem ea. Noi sîntem suma voastră. Ea s-a divizat şi am apărut noi doi, copiii tăi şi ai ei.

— Absurd! Terminaţi cu vorbăria asta ambiguă şi lămuriţi-mă odată. Căci era vorbărie ambiguă. Dar dacă era ceva absurd, atunci era o absurditate nefericită pe care n-o înţelegeam.

Revenindu-mi încet din şoc, am încercat să protestez, dar n-am ajuns la nici un rezultat. Nici cu mama lor nu ieşisem vreodată învingător din vreo controversă. În ciuda mea, eram convins că acesta era adevărul simplu şi brutal. Aşa se reproducea forma ei de viaţă. Soţia mea străină se divizase pentru a deveni două odrasle doar pe jumătate străine. Mă simţeam jalnic. Nu-i vroiam pe copiii ăştia, două puncte de jar. Îmi vroiam soţia.

— Ia staţi puţin, de ce n-ar putea unul dintre voi...

— Doamne, tată! mi se vorbi pe un ton plin de groază. Un asemenea lucru ar fi un incest. Nu. Noi trebuie să plecăm acum. De aceea doar am venit mama-noi aici — să ne amestecăm şi să revitalizăm poporul ei şi al nostru prin adăugarea unui flux nou, proaspăt, de forţă vitală.

— Vă referiţi la mine?

Mă flata gîndul că neamul meu va înviora populaţia unui soare, dar nu-mi vindeca singurătatea în care mă pierdusem.

— O să plecaţi înapoi în cosmos, şi mă veţi lăsa aici, singur?

— Da, tată, trebuie să plecăm imediat.

— Staţi, aşteptaţi încă un minut scurt de radiaţie! Voi spuneţi că sînt tatăl vostru. Ei bine, vă interzic...

La capătul răbdărilor.

— Gata, tată, te rugăm.

— Şi-o să vă mai întoarceţi vreodată?

— Bineînţeles. Avînd în vedere succesul misiunii ei şi a noastre, sperăm că partidele de acasă se vor uni în susţinerea unei politici de viitoare schimburi reciproce. Vom veni şi noi, şi alte familii de-ale noastre. Să sperăm că în curînd. S-ar putea să găsim chiar un mod de a te converti pe tine la forma noastră de existenţă, în aşa fel încît să vii cu noi.

— Dar, ascultaţi...

Dar asta era, încă două, trei cuvinte, apoi „La revedere, tată“, mi-au spus ei, cu o oarecare urmă de regret în glas — deşi ştiam al dracului de bine că ardeau de nerăbdare să se vadă plecaţi.

— Şi ai grijă de tine.

S-au dus. Am rămas singur. Nici tu nevastă înaltă, plină de sevă şi minunată; nici tu nevastă micuţă şi brunetă şi încîntătoare ca un boboc de floare; şi nici tu nevastă veselă, plină de viaţă, sociabilă, blond-roşcată, iubitoare. Nici o nevastă.

Niciodată nu mai fusesem aşa de singur. Doar eu cu mine însumi. Ce puteam face? Ei bine, un singur lucru îmi rămînea de făcut, şi l-am făcut. M-am îmbătat. Am agăţat o tipă. Era o frumuseţe. La un moment dat în cursul nopţii care a urmat, am vegheat plîngînd lîngă trandafiri şi am îngropat ultimul trup al soţiei mele. Recunosc că a fost o faptă nesăbuită. Aş fi putut şi ar fi trebuit să-i chem pe doctori şi pe antreprenorii de la pompe funebre să-mi spună că nu mai era strop de viaţă în acel trup, şi să-i las apoi s-o îngroape într-un mod mai formal şi mai costisitor. Dar, pe de o parte, eram beat. Pe de alta, cred că mă obişnuisem deja să o fac aşa cum o făceam.

Mult prea devreme a doua zi — aşa, cam pe la două şi jumătatea după-masa — sună cineva la uşă. Eram cum nu se poate mai deznădăjduit, alinîndu-mi mahmureala şi tristeţea cu o bere rece şi cu cîteva din înregistrările beat hi-fi care-i plăcuseră ei. Am lăsat clopoţelul să sune cîtva timp. Apoi cineva începu să bată cu putere în uşă şi l-am lăsat să bată. Dar bătăile acelea parcă îmi loveau creierul, aşa că m-am dus la uşă.

Era doamna Schmerler, vecina mea, care fusese o prietenă foarte apropiată a mătuşii Belle. Mai erau şi doi copoi cu priviri dure. Toţi trei năvăliră înăuntru.

— Sărbătoreşti ceva, fiule? se interesă copoiul numărul unu, în timp ce doamna Schmerler şi celălalt aruncau priviri suspicioase în jur.

— Nu, am răspuns eu prea distrus ca să mă mai gîndesc. Nu sărbătoresc, jelesc. Mi-am pierdut şi nevasta şi copiii, atîta tot.

— N-a avut niciodată copii! spuse doamna Schmerler. Numai femei. Şi cam prea multe tîrfe ordinare. Sărmana mătuşă Belle, cea mai sfîntă femeie care a trăit vreodată, ce va spune ea... De ce nu-l întrebaţi pentru ce săpa el acolo lîngă zidul garajului, astă noapte — săpa şi urla „Pulbere stelară“? Şi nici măcar pentru prima oară?

Deodată mi-am dat seama ce s-ar fi putut descoperi acolo, în grădină — şi ce avea să însemne asta în ochii atît de neîncrezători şi de nemiloşi ai legii. Am deschis şi am închis gura de trei sau patru ori ca un peşte pe uscat. Nici un sunet nu ieşea din mine, doar o miasmă de alcool. Doamna Schmerler se uită la mine cu o privire şocată, în care plăcerea, indignarea şi

oroarea făceau casă bună. Era clipa cea mare din viaţa ei.

Copoii se apropiară — nu agresiv, ci cu aerul unor fraţi mai mari — şi mă apucară de mînă strîns şi cu convingere.

Nu vreau să intru în amănunte. Au chemat un regiment şi au săpat. M-au dus înăuntru. N-am vrut să vorbesc. M-au închis. Din blocul de celule mi-au dat-o pe cea numerotată 50-1, într-o totală izolare, şi în care voi sta pînă la moarte. Nu mi-a păsat cum mă simţeam. Ziarele au urlat. Lucrurile nu mi-au mers ca lumea încă de pe cînd lucram. Toţi vechii mei colegi din vremea cînd fusesem la ziar au luat bani buni pe reportaje de genul : „Chiar atunci era ceva la el care te înspăimînta".

Ziua următoare, cînd îmi trecu mahmureala şi am început să mă gîndesc la ce mi se întîmplase, am văzut totul cu alţi ochi. N-aveam timp de pierdut. Trebuia să-mi găsesc un avocat.

M-am dus la uşa celulei şi am început să bat.

— Hei, hei, gardian ! Vrei să vii puţin ?

Veni.

— Ei ? Barbă Albastră al nostru se înmoaie ? Vrea să dea o declaraţie ?

— Ne, ne, nu eu. Vreau doar să întreb ceva. Cadavrele alea, au de gînd să le facă autopsia ?

— Probabil că azi.

— Atunci ascultă...

Mi-a fost cam greu să-l conving, dar pînă la urmă îşi notă toate datele pe care mi le aminteam în legătură cu primul cadavru, baba-cloanţa aia. Ar trebui să fie inregistrată la Spitalul Districtual. În privinţa ei n-o să-mi poată aduce altă învinuire decît de hoţ de cadavre.

Dar celelalte ? Îmi venea să rîd. Îmi imaginam expresia inspectorilor medicali cînd aveau să dea peste acele oase de oţel inoxidabil, peste sistemele circulatorii din plastic, reţeaua de sîrme de metal şi toate celelalte mici inovaţii pe care soţia mea — răposata mea soţie — le făcea cînd îşi confecţiona corpurile. Asta le va da mult de gîndit.

Deci, asta mi-e povestea ; tot ce a fost pînă acum. Încă stau în celula mea rece, şi sînt al dracului de singur. Dar nu mi-e frică. Socotesc că am, să spunem, patru portiţe de scăpare. În primul rînd, în felul în care sînt construit acum, cu toate îmbunătăţirile în structură şi cu longevitatea pe care mi le-a dăruit ea, mă îndoiesc că voi putea fi electrocutat. Probabil aş provoca un scurt-circuit. Fără îndoială că un asemenea lucru ar face din mine o adevărată curiozitate ştiinţifică : în nici un caz nu m-ar omorî.

În al doilea rînd, investiţiile mele, şi felul în care mi-am procurat banii. Şi dumneavoastră şi eu ştim la fel de bine că nimeni nu trimite un milion şi ceva de dolari pe scaunul electric.

Pe lîngă asta, în al treilea rînd, fără îndoială că de ceva m-oi fi făcut eu vinovat, dar nu văd cum aş putea fi condamnat pentru crimă. Nu m-ar mira să fiu trimis într-un azil de nebuni. Nu m-ar deranja prea mult. Tot n-am altceva de făcut decît să aştept.

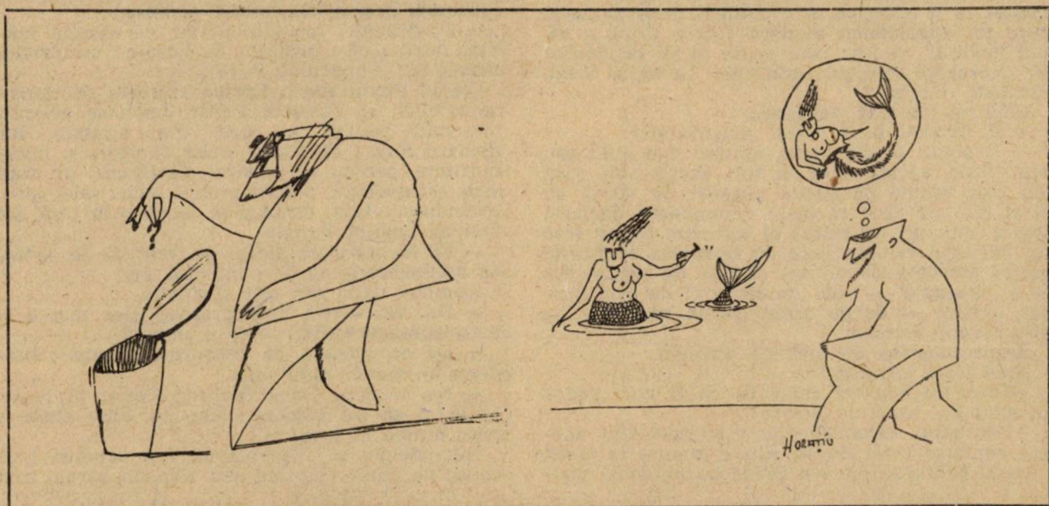
Şi în al patrulea rînd, ceea ce aştept de fapt sînt copiii mei — ai ei şi ai mei. Se vor întoarce, curînd sper, şi poate că nu singuri. „Spuneţi-le celor de acolo", au fost ultimele mele cuvinte înainte de a ne despărţi, „spuneţi-le că vreau o fată aşa cum a fost cea care s-a măritat cu bătrînul vostru tată".

Admit că este un gest cam trist ca un bărbat să ajungă să-şi trimită copiii să-i găsească o soţie — dar cel puţin ai mei sînt nişte copii excepţionali. Şi mult mai bine informaţi decît mulţi alţii. Ar trebui să-mi aducă o altă soţie. Trebuie s-o facă.

Într-un fel, am acum sentimentul că o blondă — probabil tipul înalt, suplu, statuar — mi-ar place pentru o vreme. După asta, nu mai ştiu. Va trebui să mă mai gîndesc. Cel mai greu va fi să aştept.

În ziua de azi te poţi bizui destul de mult pe copii. Sau n-am dreptate ?

În româneşte de
Irina Horea

MICHAEL INNES

— Mai locuieşte familia Poynt aici ? — l-am întrebat pe Appleby pe cînd ne oprirăm cu un grup mic de posibili vilegiaturişti, pe treptele Conacului Poynt.

— Da, locuieşte.

De fapt acest conac este, într-un fel, punctul de atracţie al acestor meleaguri — unde, chiar cu intermitenţe, mereu au stat urmaşi ai familiei Poynt.

Deşi, în ultima vreme, Richard Poynt a renunţat la o mare parte a clădirii, rezervîndu-şi doar un apartament modern într-o aripă a sa, îmi închipui că i-ar veni peste mînă să încerce să folosească întregul edificiu, lucru, la urma urmelor, incomod.

Clădirea datează de secole.

— Îl cunoşti pe actualul proprietar ?

— Desigur. precum vezi, sîntem mai mult sau mai puţin vecini. Însă în toţi aceşti ani, dacă am stat vreme de cîteva ceasuri de vorbă cu el şi nici nu cred că m-ar recunoaşte. Richard Poynt este un tip retras şi aproape că nu iese din bîrlogul său. Se pare că tinereţea sa fusese serios marcată de un soi obscur de nenorocire — o „tragedie" — cum zic oamenii de prin partea locului — de pe urma căreia niciodată nu şi-a revenit complet.

Eram surprins de ceea ce auzeam.

Apoi l-am întrebat :

— Dar nu spuneai chiar tu că îl vom vedea în schimbul taxei de intrare ?

— Probabil. Grupurile de vizitatori sînt adesea conduse chiar de el. Am remarcat la mulţi oameni plăcerea de a-şi prezenta personal vizitatorilor casele lor, socotind aceasta un semn de politeţe. Şi Richard Poynt manifestă o adevărată pasiune pentru a fi ghid al conacului său. Îndeosebi în privinţa chiliilor secrete.

— O, desigur, încuviinţai, eu, cu atenţia mărită, pentru că auzisem de aceste curiozităţi stranii ale Conacului Poynt.

Clanul Poynt era o familie stufoasă de romano-catolici, şi Conacul Poynt devenise celebru mai mult pentru că unul din străbunii lui Richard Poynt cheltuise multă fantezie şi ingeniozitate pentru a construi cămăruţe, de fapt nişte ascunzători, pentru preoţii sectei sale, care, riscîndu-şi viaţa, umblau în taină prin ţară, pe vremea Legilor Penale.

— Mi se pare că ziceai de vreo 12 de astfel de ascunzători, nu ? — întrebai eu.

Appleby dădu din cap afirmativ.

— Da, vei vizita douăsprezece. Dar mai e şi a treisprezecea, dar aceea e secretă.

— De ce, pentru că treisprezece este considerat un număr ghinionist ?

— Nu tocmai. Dacă Richard Poynt ni le va arăta, o să ne explice chiar el. Face chiar o mică dramă în jurul ei.

Într-adevăr se întîmplă să fim conduşi prin conac de chiar stăpînul său. Era un bărbat mai

degrabă bătrîn — cu părul brumăriu, înalt şi cu o ţinută distinsă. El împărţi bilete de intrare fără vreo notă de stîngăcie, şi numaidecît începu să ne prezinte, într-un mod nesofisticat dar plăcut şi limpede, istoricul acestui lăcaş. Frazele sale se rostogoleau cu uşurinţă şi cu scurte pauze între ele, ceea ce crea impresia de uşoară destindere. În calitatea sa de gazdă a noastră, el răspundea interesului nostru manifestat faţă de cele vizitate, avînd însă grijă să nu devină cumva supărător cu prea multe informaţii decît ar fi fost necesare.

Să fi tot fost vreo zece vizitatori — turişti mai mult sau mai puţin iniţiaţi în locurile de interes turistic din Anglia. Doar unul dintre noi, un bătrînel american, ce părea a fi singur, dovedea ceva mai multe cunoştinţe de arhitectură şi istorie decît noi. Acesta urmărea cu multă atenţie relatările gazdei noastre, şi nu o dată m-am pomenit urmărindu-l cu interes. Aveam impresia că cei doi au ceva comun în trăsăturile feţei lor, deşi totul îmi apărea încă neclar.

Cînd ajunserăm la jumătatea unor scări interioare, formate din trepte de lemn, Poynt se opri şi trase de una din ele.

— Aici — zise el — se află primul dintre ungherele pentru care, probabil, mai ales v-aţi deplasat pînă aici.

★

Acesta constituia desigur un loc de ascuns deosebit de inteligent ales — o cămăruţă pătrată, ascunsă sub un fel de uşă secretă formată din două dintre treptele scării interioare de lemn. Americanul împinse uşa mai la o parte şi o examină cu multă curiozitate.

— Cred că aceasta fusese construită prima, în ordine — întrebă el.

— Se pare că da. Poynt manifestă o oarecare surprindere, apoi îşi continuă explicaţiile. M-a frapat felul rezervat ce se afla îndărătul politeţii sale, ceea ce dovedea în fapt o natură deosebit de mîndră şi sensibilă. Appleby, îmi dădui curînd seama, dovedise mult tact cînd nu-mi dezvăluise nimic privitor la faptul că el îl cunoaşte îndeajuns de bine şi cum se comportă Poynt într-o astfel de situaţie uşor comercială.

Turul nostru continua. Conacul, deşi impresionant prin vechimea şi frumuseţea sa suavă, nu era o clădire cu adevărat imensă, dar era deosebit de plăcut să zăboveşti cu deosebire prin sălile sale principale. Faptul că aceste săli erau grupate compact a permis prezentarea în şir a tuturor tainiţelor din clădire, rînd pe rînd dezvăluite nouă.

Impresia lăsată asupra micului grup de vizitatori a fost colosală. După ce un panou capitonat fusese împins înapoi şi o bibliotecă din lemn masiv se roti pe un pivot, respiraţia turiştilor fusese tăiată de admiraţie şi surpriză, cînd în faţa lor apăru un cămin cu vatră şi traversele unei scări metalice. Parcă ar fi fost elemente de decor desprinse dintr-o carte de aventuri pentru adolescenţi. Mă gîndeam cît de ciudat trebuie să fi fost strămoşul lui Richard Poynt ca să combine fiorosul cu decenţa — virtuozitatea pură cu exuberanţa, în ornarea acestor chilioare menite să-i adăpostească pe acei preoţi.

Americanul continua să pună întrebări inteligente şi chiar să ofere informaţii interesante. El părea să fi semănat în sufletul lui Poynt o undă de nelinişte, şi în acelaşi timp el însuşi părea a fi puţin iritat de amestecul exagerat de amabilitate şi reţinere manifestat de stăpînul casei. Dar şi el era, cel puţin în aceeaşi măsură ca şi gazda noastră, un om de aleasă educaţie. Întrezăream un fel ciudat, subtil, de confruntare între cei doi.

În cele din urmă ni se prezentă şi cea de-a douăsprezecea cămăruţă, tăiată în podeaua unui birou.

— Şi cam asta e tot. — zise Richard Poynt, cel puţin în ceea ce priveşte acele ascunzători stranii. De fapt mai există şi un al treisprezecelea loc de refugiu. Dar acela este strict secret. O tradiţie ciudată a familiei — ciudată, cel puţin pentru mine, doamnelor şi domnilor. Cînd s-au restabilit libertăţile religioase, şi cei de o credinţă cu noi nu mai aveau nevoie de astfel de ascunzători pentru preoţii şi capelanii lor, capul familiei mele luă hotărîrea ca, în continuare, o cămăruţă să fie ţinută în deplină taină şi ea să fie cunoscută doar de un singur membru al familiei din fiecare generaţie. Vă pot spune doar atît că aceasta este o cămăruţă pătrată, cu un spaţiu restrîns, menită să adăpostească un singur om stînd pe scaun. Dar obiceiul casei nu-mi permite să vă destăinui acel loc.

— N-aş putea spune că am auzit cîndva de aşa ceva, zise americanul.

— Foarte posibil, domnule — replică Poynt, vădit supărat — dar aceasta este situaţia. Motivul fusese, desigur, că nu se putea şti ce schimbări şi întorsături iau vremurile. Se credea că e bine să ai mereu un loc sigur şi inviolabil să te ascunzi la vreme de nevoie. Ideea nu era pe de-antregul gratuită. Poynt se oprise brusc pentru că prinsese un oarecare patos în cuvintele sale.

Americanul îl întrebă numaidecît :

— Spuneţi-mi, domnule, cînd credeţi că începuse această tradiţie ?

— Datează de la sfîrşitul secolului al XVII-lea.

— Mă surprinde. Credeam că treaba aceasta îşi are originile pe la începutul veacului al XIX-lea cînd începuse lumea să citească romanele lui sir Walter Scott. Cred că majoritatea tradiţiilor de acest fel în sînul familiilor vechi engleze datează din acea epocă.

Poynt nu răspunse în nici un fel la această glumă subtilă, destul de răutăcioasă, pe care cei cu gust literar sau iniţiaţi în istorie trebuiau s-o considere chiar reuşită. Acum cei doi bărbaţi şi-au trădat, în mod evident, animozitatea reciprocă ce-i stăpînea. Grupul nostru tre-

— Fii atentă cu Fred. El are obiceiul să înceapă revelionul la 1 decembrie.

cu mai departe într-un dormitor elegant, mobilat în stilul dinastiei Tudorilor. Pe unul din pereţi se afla un prie-dieu, frumos şi minuţios sculptat.

— Este fascinant — zise americanul îndreptîndu-se într-acolo. Poynt îşi aplecă uşor capul, urmărindu-l cu luare-aminte.

— Da, — aprobă Poynt cu o voce seacă. — Toată lumea îl admiră.

Acum urmă ceva cu totul surprizător. Americanul privi cu atenţie la prie-dieu, încruntîndu-şi uşor sprincenele. Apoi, deodată, cu ambele mîini roti un stilp. Întregul obiect din lemn masiv, pe care se aflau două cărţi deschise, de ritual religios, dispăru, şi în faţa noastră îşi făcu apariţia o încăpere mică, pătrată, în care se găsea un singur scaun. Pe scaun se afla răvăşit scheletul unui om.

După consternarea de o clipă, cineva scoase un ţipăt ascuţit. Eu îl studiam pe Richard, care se făcu galben ca ceara. Apoi, Appleby se duse şi răsuci masivul prie-dieu la locul său.

— Aceasta, — zise el — este pur şi simplu o glumă macabră pe care d-nul Poynt o serveşte vizitatorilor excesiv de curioşi.

Să mergem, doamnelor şi domnilor.

Ceva mai tîrziu, Appleby îmi explică toată povestea, după ce în prealabil, avusese o scurtă discuţie cu proprietarul conacului.

— Prietenul nostru, americanul — zicea el — este o rubedenie de-a lui Poynt. Spunîndu-ţi acest lucru, vei înţelege multe treburi, inclusiv asemănarea dintre cei doi. Americanul aparţine unei ramuri ce părăsise Anglia în urmă cu mai multe sute de ani, dar care au ţinut mereu legătura, manifestînd chiar un interes deosebit faţă de neamurile rămase în Anglia. De asta cunoştea el atît de bine arhitectura Conacului şi, desigur, taina fiecărei ascunzători pentru preoţii din clădire. Şi, bineînţeles că el avea perfectă dreptate în ceea ce priveşte cea de-a treisprezecea ascunzătoare. Obiceiul de a se păstra un secret total în jurul ei este o treabă relativ recentă. Dar, chestia aceasta se dovedi a fi foarte utilă lui Richard Poynt cînd, cu mai mulţi ani în urmă, Edwin, fratele său mai mic, ofiţer de marină, considerat căzut eroic la datorie, se reîntoarse acasă dezonorat, dispărînd, misterios într-o noapte.

Ascultam înmărmurit.

— Vrei să spui că...? — începui eu.

— Întocmai. Era o poveste despre scufundarea unui vas şi Edwin pur şi simplu trebuia să fie printre cei care s-au jertfit. Dar el, precum îţi spuneam, murise acasă, de pe urma unor răni primite, fără ca cineva, în afara fratelui său Richard, să ştie despre misterioasa lui revenire la Conac. Astfel că, pentru a salva onoarea familiei şi a lui Edwin, lui Richard Poynt nu-i mai rămase altceva de făcut decît să aşeze cadavrul acolo unde credea că nimeni nu-l va descoperi vreodată.

— Şi după aceea ?

— Richard, evident, nu mai avea curajul să mai dea pe la locul cu pricina.

Pentru o clipă aveam senzaţia unei revelaţii extraordinare şi chiar un fel de formadabilă tulburare sufletească.

— Iar acum, — zisei eu — mare lucru nu se mai poate face, nu ?

— Cred că cel mai bun lucru pe care trebuie să-l facem este să-i aşezăm osemintele bietului Edwin ca să se odihnească într-un loc mai decent.

— Şi doar atît ?...

— Da, doar atît.

După un moment de tăcere am zis :

— Spune-mi Appleby, crezi că în calitatea ta de inspector de poliţie, ai procedat întru totul legal în acest caz ?

Appleby nu părea să fi fost surprins de întrebarea mea.

— Dragă prietene — zise el — este cît se poate de normal ca un vecin să fie ajutat. Cu toate acestea, întîmplător, cazul acesta de excepţie, are şi o morală a sa. Oricît de spaţioase ar fi unele cămăruţe secrete, este un lucru cît se poate de înţelept ca, uneori, osemintele familiei să fie aşezate unde se cuvine.

În româneşte de Traian Gărduş

— Helen, de cînd stau eu aicea fără ziarul meu ?

— Tăticule, cîte gloanţe are un pistol? Am numărat pînă acum 30 de lovituri.

5.000.000 + 5.000.000 = 10.000.000

Geoffrey Grayne era genul de jucător obişnuit să meargă pe sume foarte mari. Nu se dădea în lături nici cînd era vorba de viaţă. Nu de-a lui, se-nţelege...

Cunoscîndu-le pe surorile Akright, şi-a zis că aceasta este şansa vieţii lui. Era vorba de zece milioane de dolari, iar riscul era pur şi simplu de nebăgat în seamă. Şi-a dat seama de la bun început că va avea o sarcină destul de uşoară cu cele două surori.

DOUGLAY FARR

Se afla pe puntea piperatului vas „Malaguena" care plutea pe apele Mării Caraibelor. O nouă călătorie deci, un nou loc ideal pentru o romanță de iubire... Intîlniri, flirturi prin saloane, la promenadă, pe punte. Şi încă Geoffrey nu-şi pusese niciodată la bătaie toată inteligența, toată experiența şi farmecul cu care natura îl înzestrase.

Geoffrey nu era un uriaş în adevăratul înțeles al cuvîntului. Avea o înfățişare plăcută, umeri largi, şolduri înguste. Musculos, precum Hercule. Pe fața lui frumos tăiată ardeau doi ochi negri, pătimaşi. Irezistibil însă l-a făcut arta lui de a linguşi, de a fi galant şi de a simula iubire eternă pînă şi celor mai slute dintre femei.

Olivia Akright era o urîțenie de treizeci de ani. Multă, osoasă, cu față lungă de cal, cu ochi inexpresivi şi glas de om adormit. Dar ce bogată !

Geoffrey Grayne avea un fel de al şaselea simț pentru adulmecarea situației financiare a femeilor. Observa toate fleacurile : felul cum aruncau banii, cum se purtau față de servitori, cum se comportau prin saloane, în special la mese... Nu i-a fost deloc greu să-şi dea seama că Olivia nu era funcționara care să fi făcut economii la singe pentru a-şi putea permite această călătorie costisitoare. Se vedea pe ea că fusese crescută în lux şi că pentru ea banii nu însemnau mare lucru.

Geoffrey se apropie de ea cu felul lui obişnuit, discret, dinainte studiat. În timp ce Olivia se bronza pe punte, în apropierea bazinului, el se aşeză în preajma ei, dar nu chiar atît de aproape, încît să intre în cîmpul ei de observație. Ea-l văzu însă de îndată ce venise : femeilor nu le scapă niciodată bărbatul care nu vor ele să le scape ! El a înotat puțin în bazin, cu care ocazie nu a lăsat să treacă neobservate calitățile lui de sportiv. Cînd a ieşit din bazin s-a apropiat ceva mai mult de ea, a privit-o ca şi cînd atunci ar fi văzut-o pentru prima dată şi i-a zîmbit.

Asta a fost.

Şi încă ceva. N-a făcut greşeala aceea pe care o fac începătorii în ale iubirii, adică să intre imediat în vorbă cu ea. Răbdarea, iată partea lui cea mai tare. După această scurtă privire şi-au zîmbit fugar. El n-a mai băgat-o în seamă, dar ştia foarte bine că ea va veni acolo doar pentru el, pentru a-l aştepta în cea mai mare taină. Într-adevăr, aşa stăteau lucrurile.

Altă dată el a salutat-o cu un zîmbet, ceea ce însemna că o cunoştea de-acuma. Era un compliment delicat în zîmbetul lui : un bărbat bine o remarcase, amintindu-şi de prima lor întîlnire din dimineața precedentă.

Să oferi o țigară şi foc unei femei este un truc „fumat". Tactica lui Geoffrey era însă exact pe dos. În cursul dimineții el observă că femeia fumează şi iată-l acum prefăcîndu-se că nu-şi găseşte țigările.

Şi Oliviei Akright nu i-a rămas altceva de făcut decît să rostească cuvîntul (fatal) :

— Doriți o țigară ?

În seara aceea au cinat împreună. Discuția a fost cam unilaterală, numai că Geoffrey era foarte versat şi a aflat de la ea toate datele de care avea nevoie şi care i-au întărit convingerea că Olivia era foarte bogată.

O seară încununată de succes pentru el. Olivia, sedusă de şarmul lui, nu bănuia nimic despre motivele care l-au împins pe Geoffrey să-i facă cunoştință. Işi închipuia că noua ei cunoştință habar n-are că e bogată. Fapt este că Olivia se îndrăgostise de el...

Dimineața următoare avea să-l aştepte o surpriză. Seara se înțeleseră să se întîlnească la micul dejun, dar Olivia nu veni singură.

— Geoffrey, ți-o prezint pe sora mea, Hazella.

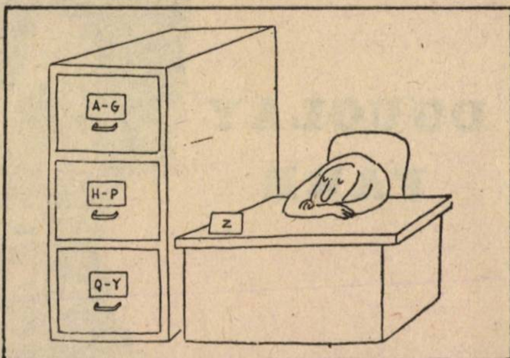
2.

Hazella era ceva mai scundă şi ceva mai tînără decît Olivia, în rest nu se deosebeau aproape deloc. Era şi ea ciolănoasă şi urîtă, avea şi ea fața lungă, de cal, păr castaniu lipsit de strălucire şi acelaşi ten palid, neplăcut la privit. În locul îmbrăcămintei de vară pe care o purta Olivia, ea avea o fustă şi un pulover gros, cu mîneci lungi.

Cu toate că Geoffrey fierbea în sinea lui, se purtă totuşi la fel de galant ca şi pînă atunci, dedicîndu-i Oliviei cea mai mare parte din timp întreaga lui atenție. Față de Hazella se purtă politicos şi serviabil, aşa cum se cade să te porți cu o eventuală viitoare cumnată.

Hazella se ținea însă mai retrasă. Lua zilnic masa împreună cu Olivia şi Geoffrey, altfel însă îi lăsa în pace pe cei doi, neamestecîndu-se în treburile lor. Nu lua parte nici la jocuri, nici la sport, iar seara se ducea în cabină înaintea tuturor. Avea „sănătatea cam şubredă", după cum spunea sora ei. Cu toate că nu împlinise încă treizeci de ani, plictiseala şi insuccesul la bărbați o aduseseră pe Hazella într-o stare de ipohondrie, aşa cum se întîmplă cu majoritatea fetelor bătrîne. Ea trăia numai pentru a-şi păzi sănătatea, inventîndu-şi singură o mulțime de boli.

Geoffrey folosea cu multă iscusință restul zilei pentru a-i suci Oliviei capul, fără însă a se obliga cu ceva față de ea. El alesese în mod deliberat următoarea tactică : trebuie să cunoşti foarte bine pericolele prea marei grabe, dar şi riscurile tergiversării. Geoffrey voia să se convingă dacă surorile Akright erau într-adevăr atît de bogate pe cît se spunea. Pentru aceasta acceptă invitația Oliviei de a vizita reşedința lor de la Tanburry. Rămaseră înțeleşi ca vizita

să aibă loc în prima săptămînă după terminarea călătoriei.

Cu puţin înainte ca vasul să ancoreze la New York, Geoffrey primi în cabină o vizită neaşteptată : Hazella. Purta un costum cochet şi era rujată.

— Permiteţi să intru, Geoffrey ?

Puţin încurcat, ceea ce lui i se întîmpla doar la zile mari, o pofti să intre şi închise uşa în urma ei.

— Am auzit că o să ne vizitaţi la Tanburry...

— Da, m-a invitat sora dumitale... Aţi avea ceva împotrivă ? o întrebă nu prea sigur pe el.

— Ce-aş putea avea împotrivă, zise Hazella. Zîmbetul de pe chipul ei părea mai mult o grimasă. Bine-nţeles că n-am nimic împotrivă. Dacă nu v-ar fi invitat sora mea, v-aş fi invitat eu... Pot să vă spun că mă bucură foarte mult vizita dv.

— Adevărat ? zise el în vădită încurcătură. Comportarea ei nu-i plăcu, trezi în el o anume neîncredere.

— Ştii, Geoffrey, continuă Hazella, a fost o pură întîmplare că aţi cunoscut-o mai întîi pe Olivia. Ne-am fi putut întîlni la fel de bine şi noi doi. E drept, Olivia este un tip mai sportiv, eu nu stau chiar aşa de bine cu sănătatea, după cum cred că aţi aflat deja...

Hazella se aşeză într-un fotoliu. Geoffrey luă şi el loc în faţa ei, neslăbind-o din ochi. Starea lui de nervozitate creştea vizibil, îl copleşise sentimentul nelămurit că din partea Hazellei s-ar putea aştepta la ceva neplăcut, chiar dacă ea spusese că vizita lui la Tanburry o bucură. Consideră că ar fi mai înţelept să tacă şi să nu dea în vileag nesiguranţa care-l frămînta.

— O să ne mai vedem aici cîteva zile, Geoffrey. În zilele care au mai rămas o să ai la ce te gîndi... De pildă la averea noastră. Ţi-a spus Olivia la cît se ridică ?

— N-nu...

— La exact zece milioane. Tata ni le-a împărţit în mod egal.

Zece milioane... Asta era mai mult decît îndrăznise el să-şi imagineze. Zece împărţit la două... cîte cinci de fiecare...

— Noi sîntem libere amîndouă, Geoffrey...

— Ştiu.

— Şi ştii şi că sînt cu trei ani mai mică decît Olivia ?

— Ştiu şi asta.

Creierul lui începu să lucreze din plin. Ce dracu vrea să zică Hazella cu asta ? Vrea să-mi arate că şi ea mi-ar fi accesibilă ?

— Nu sînt tot atît de sănătoasă ca Olivia, de unde se poate deduce că n-am să trăiesc cît ea...

Simţi o sudoare rece pe frunte. Şi mai simţi că roşise tot. Cum naiba de femeia asta a ghicit exact gîndul care îl preocupă ? Să-l fi citit cumva în ochii lui ? Neobişnuit era faptul că ea vorbea pe faţă de motivele pe care el le credea perfect mascate, ba chiar îl invita deschis s-o lase pe sora ei şi s-o ia pe ea ! Pentru că ea, Hazella, o să moară mai repede şi o să-i lase lui cele cinci milioane ale ei...

— Gîndeşte-te la asta, Geoffrey. Acum, la revedere peste o săptămînă, zise ea ridicîndu-se brusc.

Geoffrey sări de la locul lui aţinîndu-i calea.

— Ascultă, Hazella, practic eu nu ştiu despre ce vorbeşti, strigă el foarte ferm.

Ea îi zîmbi foarte calmă.

— Ba ştii. Şi încă foarte bine. Mai explicit n-am cum îţi spune. Şi nici nu se cade pentru o fată bine crescută, educată la cel mai bun pension din Elveţia.

Şi o rupse la fugă.

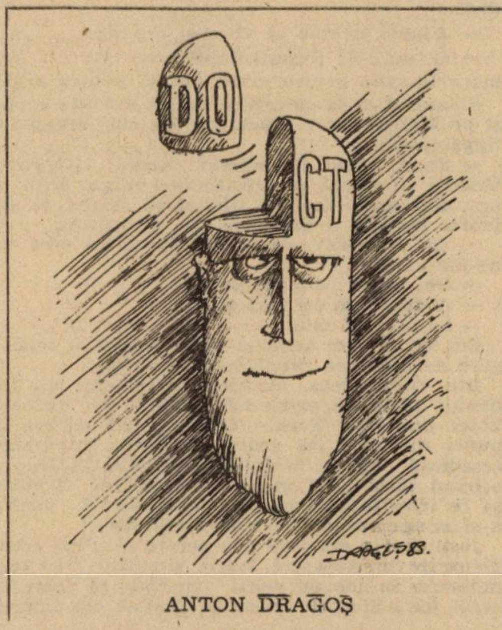
3.

Geoffrey rămase singur. Nu i se mai întîmplase una ca asta. În ultimele ore înaintea acostării vasului la New York, el începu să oscileze în legătură cu relaţiile lui cu surorile Akright. În graba şi zgomotul din port, despărţirea a fost foarte scurtă şi formală. Le conduse pe surori pînă pe uscat avînd grijă de geamantanele lor. Acolo erau aşteptate de un şofer în livrea. Se despărţiră apoi, nu înainte însă ca el să le promită că le va vizita peste o săptămînă la Tanburry.

Era bucuros că mai avea cîteva zile, pînă atunci putea să se gîndească pe îndelete la ce avea de făcut. Vizita Hazellei în cabină îl derutase complet.

La început toate i se păruseră foarte simple. Fusese căsătorit de cinci ori pînă atunci, dar fusese cinstit cu fiecare dintre fostele soţii. Acum era „complet" divorţat. Acesta era un lucru foarte important, pentru ca viitoarea lui căsătorie cu bogata domnişoară Akright să nu poată fi considerată drept nevalabilă dacă, din întîmplare, cuiva i-ar veni ideea să-i scormonească trecutul. Mai tîrziu o să-i spună el, bine-nţeles, Oliviei, despre neizbutitele lui căsnicii de mai-nainte. Şi n-o să uite, desigur, să adauge că a găsit, în sfîrşit, ceea ce căuta : iubirea adevărată...

Şi totuşi... Zece milioane !... De două ori cîte cinci !

ANTON DRAGOŞ

N-ar fi îndrăznit nici în ruptul capului să afirme că nu există nici o diferență între cinci milioane și zece milioane. În ambele cazuri se cheamă că omul este bogat, dar zece milioane fac de două ori mai mult decît cinci...

Cum să împuște el dintr-o singură lovitură averea ambelor surori? Aceasta era marea dilemă de care-i sta să-i crape capul.

Ar fi existat o soluție, dar Geoffrey nu îndrăznea să și-o spună nici măcar sieși. Cu toate că, de fapt, i-o spusese chiar Hazella: „Nu sînt tot atît de sănătoasă ca Olivia, de unde se poate deduce că n-am să trăiesc cît ea...".

4.

Reședința de la țară, de la Tanburry, a surorilor Akright îi făcu lui Geoffrey o impresie colosală. Casa construită în stilul Tudor arăta ca un adevărat palat. Bazin, teren de tenis, grajduri, un parc imens bine îngrijit... Toate acestea demonstrau că Hazella nu mințise atunci cînd spuse că averea lor se ridică la zece milioane. Cel mai mult îl impresionase pe Geoffrey salonul, lucrat tot în stejar masiv, cu un cămin mare, împodobit tot cu pietre prețioase vechi. În gîndul lui își imagina deja cum o să se plimbe prin salon îmbrăcat în costum de călărie, dînd ordine în dreapta și în stînga numeroșilor servitori. El, stăpînul casei, milionarul...

— Geoffrey, este tare drăguț din partea ta că ai venit...

Cea care rostise aceste cuvinte era Olivia, care veni cu miinile întinse spre a-l întîmpina. Arăta ca o fată de fermier din Vestul Sălbatec.

Geoffrey îi prinse mîna și i-o strînse cu o doză bine calculată de căldură și respect reținut.

— Sînt și eu bucuros că m-am putut ține de cuvînt. Știi, pur și simplu n-am mai avut răbdare...

— Atunci trebuia să vii mai repede!

— O, nu... Să tînjești după ceva este cea mai mare bucurie pentru mine, dar și pentru alții...

Și numai după ce rostise aceste cuvinte o zări și pe Hazella, care stătea într-un colț întunecat, lîngă cămin.

— Bună ziua și bine-ai venit, Geoffrey Grayne îl salută ea întinzîndu-i mîna. Mîna ei era mai mică decît a Oliviei și frigea ca de febră. În ochi îi ardea un foc nedeslușit.

— Ei, Geoffrey, ce-ai mai făcut de cînd nu ne-am văzut?

— Oh, nimic deosebit, Hazella...

— Arăți ca un om fără griji...

— Să nu spui asta!

Era ca și cum între ei ar fi existat o înțelegere despre care Olivia habar n-avea.

Din clipa aceea, Geoffrey a început un joc dublu. Timp de patru zile, aflîndu-se într-un hotel din New York, Geoffrey își pusese la punct un plan, iar acum, că vedea impozanta reședință de la Tanburry, era mai hotărît ca oricînd să-și pună planul în aplicare. Trebuia să le învrăjbească pe cele două surori pentru a-și atinge scopul! cele zece milioane!

Jocul dublu era ceva nou pentru el. Pînă acum planurile lui fuseseră foarte simple... Dar zece milioane în loc de cinci, meritau să intre în acest joc! Și-apoi, Geoffrey Grayne era interesat nu numai de cîștig, dar și de jocul propriuzis, periculos și interesant totodată.

Îi vorbi Oliviei despre privirile pline de gelozie ale Hazellei, iar cînd rămase numai cu Hazella (ceea ce se întîmpla destul de rar) îi spuse că nu are de ales, este oaspetele Oliviei... Doar ea îl invitase aici, la Tanburry... Hazella nici măcar nu-și ascundea gelozia. Spre deosebire de liniștita și calma Olivia, ea era neîmblînzită și aprigă. Și ori de cîte ori vorbea despre sora ei, nu-și ascundea adevărata furie, adevărată ură față de ea.

— Vrei să te căsătorești cu ea numai pentru bani. Să nu încerci să-mi spui altceva... Olivia e o bătrînă plicticoasă, o știi la fel de bine ca și mine... O să te plictisești de moarte cu ea...

Geoffrey rîse malițios.

— Dacă-i adevărat că vreau să mă căsătoresc pentru bani, după cum afirmi, atunci te rog să fii încredințată că cele cinci milioane n-or să mă plictisească deloc. În mod sigur!

— Ai pus-o la inimă? Doar știi că o faci pentru bani... Sau n-o faci?

— N-am nici o obiecție împotriva banilor...

— Olivia s-ar supăra dacă ar ști-o. Mie îmi este însă totuna, dar nu înțeleg de ce nu te căsătorești cu mine, Geoffrey. Doar am și eu exact cinci milioane cît are și Olivia...

O privi cercetător, comparînd-o parcă cu sora ei.

— Ai vrea să te căsătorești cu mine!

— Bine-nțeles, ca oricare femeie, recunoscu ea sinceră.

— Și, rogu-te frumos, pentru care motiv ai face-o?

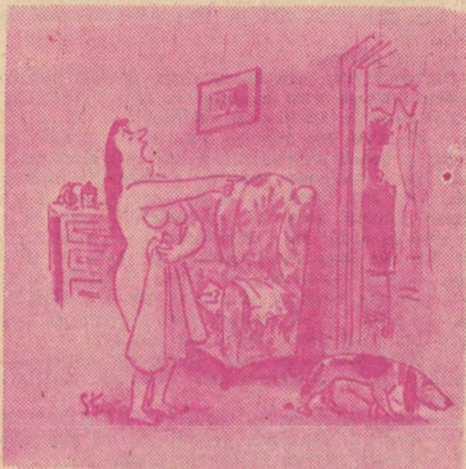
— Dintr-un motiv cu totul special, răspunse ea.

El rîse rece.

— Înțelege, draga mea, că nu te pot lua din pricina Oliviei.

— De ce?

— Pentru că sînt un bărbat cu tact și pentru că sînt bine crescut. Între Olivia și mine există

un acord tacit... Ar fi nepoliticos din partea mea şi de-a dreptul dureros pentru ea, dacă aş decepţiona-o şi aş veni spre tine.

Hazella rise zgomotos.

— Fii măcar sincer, ţi-e indiferent dacă ai fi politicos sau nepoliticos sau dacă ar fi de-a dreptul dureros pentru ea ! Totul e să cîştigi cele cinci milioane !

— Draga mea, să ştii că eu aş putea cîştiga cele cinci milioane fără ca măcar să fie dureros pentru sora ta !

5.

Juca tenis cu Olivia, înota cu ea în bazin, călăreau, în timp ce Hazella rămînea închisă în camera ei, înghiţind la nesfîrşit pilule şi felurite hapuri. Acum Hazella ştia precis că boala ei se numea gelozie.

Următoarea discuţie cu Geoffrey avu loc peste cîteva zile, Hazella prinzîndu-l cînd se întoarse de la o lungă plimbare cu Olivia şi aceasta tocmai se dusese să se schimbe. Hazella îl duse în grădină şi acolo, sub un palmier, se aşezară faţă-n faţă.

— Trebuie să asuzi bine pînă să pui mîna pe cele cinci milioane, nu ? zise Hazella răutăcioasă. Olivia n-o să te lase o clipă în pace.

— De, face şi omu' ce poate, răspunse el calm, supărînd-o intenţionat şi mai tare.

— Totul pentru cele cinci milioane ?

— Poate pentru ceva mai mult... Eu sînt foarte ambiţios, zise el accentuînd cuvintele.

Hazella îl privi fix. Era pentru prima dată cînd el o surprindea, pînă atunci el fusese de fiecare dată cel surprins.

— Spunînd asta, ce ai în vedere ?

— Exact ceea ce am spus. Cinci milioane nu sînt de lepădat. Zece milioane, nici atît... Numai că Olivia ne stă în cale !

Nu spuse nimic concret, el se ascundea foarte mult în spatele cuvintelor. Hazella era însă o băgăcioasă, nu o timidă. Glasul ei deveni calm, foarte calm.

— Eşti mai lipsit de scrupule decît am crezut !

— E drept, sînt lipsit de scrupule...

— Îţi sînt mai simpatică decît Olivia ?

— Parcă...

— Şi te-ai lega de mine în dauna Oliviei ?

— O, nicidecum. Nici nu poate fi vorba să scot eu castanele din foc pentru tine. N-am făcut altceva decît nişte constatări : că sînt lipsit de scrupule, ambiţios şi ahtiat după bani. Şi că pot să obţin tot ce vreau fără să ridic măcar un deget. Ceea ce tu nu poţi face, dar asta-i treaba ta. N-o să-ţi spun eu acuma ce ai de făcut...

Hazella îl privi aproape cu ură.

— Olivia este sora mea ! Şi o iubesc !

— Da, atît de mult, încît vrei să-i iei bărbatul.

— Adevărat, dar nu aş putea să-i fac nici un rău.

— Dar cine ţi-a cerut-o ? Să lăsăm totul baltă. De altfel, aş vrea să-ţi cer să nu mă mai urmăreşti prin toate colţurile. Nu se face, sînt ca şi logodit cu sora ta, ce naiba...

Şi o părăsi fără să o salute măcar, ducîndu-se direct în cameră. Era din cale-afară de mulţumit cu ceea ce realizase. Obţinuse exact ce dorea : sădise sămînţa acţiunii în inima Hazellei. Era ferm convins că ea nu se va putea debarasa de acest gînd. De acum încolo va miza totul numai pe el. Jocul lui fusese la înălţime: pusese la bătaie cele cinci milioane pe care le avea asigurate, pentru a putea cîştiga zece ! Şi fără să-şi dea viaţa drept arvună !

Zilele treceau. Şederea lui Geoffrey, planificată la început pentru o săptămînă, a fost prelungită de la sine. Relaţiile lui cu Olivia erau mai departe cordiale. Geoffrey ştia că Olivia aştepta cererea lui în căsătorie cu o nerăbdare greu de descris. Şi mai era convins că dacă n-o va face el, atunci mai mult ca sigur o va face ea.

În săptămîna care a urmat nu a schimbat decît cîteva cuvinte cu Hazella. Nu s-au aflat niciodată singuri, între patru ochi. În cele din urmă o întîlni în bibliotecă.

— N-am închis ochii toată săptămîna trecută, i se plînse fata. Sînt pe jumătate nebună din cauza unei cumplite dureri de măsele. Şi numai tu eşti de vină, Geoffrey. Gîndul pe care mi l-ai vîrît în cap m-a urmărit zi şi noapte.

— Tu tot la chestia aia te gîndeşti ?

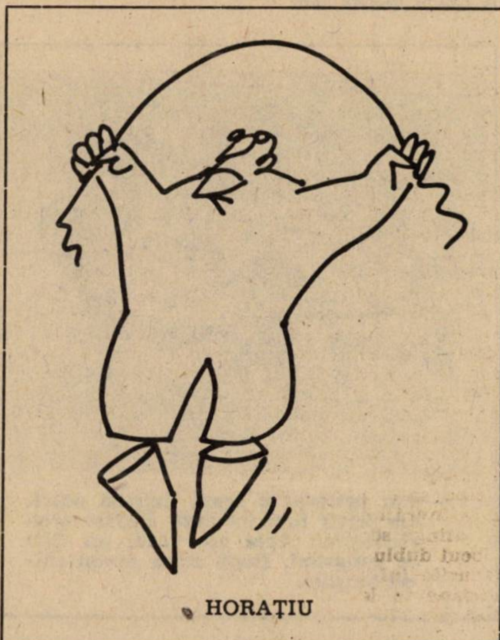
— Toată săptămîna numai gîndul acesta m-a urmărit. M-am gîndit tot timpul cum să fac... Balconul de la dormitorul Oliviei, de la primul etaj, se află exact de-asupra terasei de piatră. A cădea din acest balcon înseamnă moarte curată ! Nici un detectiv nu ar putea demonstra că cineva ar fi împins-o peste balustradă.

— Nu-i rău deloc... Şi cînd vrei s-o faci ?

— Niciodată !

— Cuuum ?

— Eu nu sînt un asasin ! Olivia este sora mea, n-o pot ucide ! Crede-mă ! Pur şi simplu nu pot...

HORAŢIU

O prinse deodată cu miinile în jurul gîtului şi o trase lîngă el cu o pasiune nebună. Respiraţia i se acceleră şi deveni fierbinte ca o flacără.

— Te iubesc, Geoffrey, şopti ea pătimaş. Ştiu, tu nu mă iubeşti, cu toate că îţi sint mai simpatică decît Olivia... Căsătoreşte-te cu mine, te rog... Am exact tot atîţia bani cit are şi ea... Te rog, Geoffrey, căsătoreşte-te cu mine...

El o împinse brutal.

— Bine, Hazella, deci n-o poţi face ? ! S-o lăsăm baltă, nici nu vreau să mai aud de asta. Clar ? Pentru mine toată problema-i clară...

Îşi dădu seama că Hazella nu era în stare să săvîrşească o crimă cu sînge rece. Cel puţin nu din dragoste. Geoffrey avea însă un foarte dezvoltat simţ al orientării. Începu deci să-şi canalizeze planul în altă direcţie : va trebui prelucrată Olivia ! Asta era situaţia. Olivia tînjea disperată după dovezile lui de iubire, iar el oscila...

— Olivia, îi zise el într-o seară, am profitat destul de ospitalitatea ta, prea mult chiar. Mîine dimineaţă am să plec. Îţi mulţumesc mult, din toată inima, pentru tot.

— Nu... Cum ? zise Olivia îngălbenindu-se. Tu... tu vrei să pleci ? Nu, dar asta nu se poate... nu-mi poţi face una ca asta.

— Nu pot rămîne mai departe ca un întreţinut...

— Întreţinut ai spus ? Te rog... cum poţi vorbi aşa... Cum ai ajuns la concluzia că cineva te consideră un întreţinut ? Hazella are vreo legătură cu treaba asta ?

Nu-i răspunse, dar tăcerea lui nu însemna un răspuns pozitiv la întrebare ?

— Ţi-a dat cumva sora mea de înţeles că n-ai fi binevenit aici ?

El o privi fix şi puse în privire atîta disperare, încît ei i se făcu dintr-odată frig. Apoi, dintr-odată, foarte cald.

— Am petrecut o seară liniştită acasă. Am privit la tv. întreaga desfăşurarea războiului. Apoi am văzut un film cu gangsteri. După aceea m-am culcat liniştită.

— Da, răspunse el după o bine calculată ezitare. Dar nu-i cazul să-i reproşezi ceva. Ea ştie că m-am îndrăgostit de tine şi că mai devreme sau mai tîrziu o să-mi iau inima-n dinţi şi am să-ţi cer mîna. Şi dacă ai fi de acord să ne căsătorim, cu ea ce s-ar întîmpla ? Se teme că ar pierde casa... Nu-i de mirare deci că vrea să mă alunge...

— Nu, asta n-am s-o las aşa ! strigă ea. N-am să-i permit Hazellei să se bage între noi !

Geoffrey rise trist.

— Deja e vîrîtă între noi, Olivia. E sora ta şi ea are nevoie de tine, de dragostea ta, de prezenţa ta în această casă. Toate astea nu se pot cumpăra cu bani. Şi asta nu pentru că te-ar iubi din cale-afară, ci pentru că e bolnavă şi complet dependentă de tine...

— Geoffrey, dragule...

Încercă să se apropie de el, dar se retrase ca din întîmplare.

— Judecă şi tu, Olivia. Dacă ne-am lua, ce s-ar alege de capul Hazellei ? Crezi că ne-am putea muta, lăsînd-o pe ea singură în căsoaia asta ? Sau crezi că am putea s-o alungăm ? Ştii la fel de bine ca mine, că ambele situaţii sînt imposibile...

— Geoffrey, dragule, la toate astea eu m-am gîndit demult. Vom putea trăi foarte bine toţi trei aici. Asta este casa părintească şi casa asta este a Hazellei la fel cum este şi a mea.

— Nu se poate, Olivia ! Tu încă n-ai băgat de seamă că sora ta e îndrăgostită de mine ?

— Nu ! Zise Olivia şi-şi duse repede mîna la gură, pentru a-şi opri un ţipăt de durere.

— Tu n-ai văzut, dar aşa este. Acum înţelegi şi tu că nu se poate să trăim aici toţi trei ? Sub acelaşi acoperiş ? Hazella ar fi din ce în ce mai geloasă şi din ce în ce mai nefericită...

Olivia îşi frînse degetele miinilor.

— Ce altceva putem face decît să ne supunem destinului ?

— Destinului ?

— Da, destinului. Hazella şi aşa nu-i prea sănătoasă, asta o ştii şi tu, draga mea. Şi-n plus, are adesea depresiuni psihice. Eu, în locul tău, aş fi foarte atentă să nu se întîmple ceva, doamne fereşte, într-o bună zi... Dar dacă va fi să se întîmple ceva, am să-ţi stau la dispoziţie... am să te mîngîi şi am să fiu alături de tine...

Începutul nu era prost. Efectul produs asupra Oliviei de spusele lui Geoffrey s-a putut vedea chiar de a doua zi, cînd ea intră în cameră. El tocmai telefona la gară pentru a se interesa de mersul trenurilor spre New York.

— Ai avut dreptate, Geoffrey, zise Olivia cu răsuflarea tăiată. Hazella te iubeşte şi e geloasă.

— Ştiam asta.

— Geoffrey, şopti ea şi-l prinse de mînă, tu crezi cu adevărat că Hazella este foarte bolnavă ?

— Bine, Olivia, dar tu trebuie să ştii mai bine decît mine treaba asta.

— Doctorii zic că-i un soi de ipohondrie.

— Doctorii n-au voie să spună totul...

— Oh, Geoffrey...

— De ce oh, draga mea ?

— Eu... eu... nu-i doresc nimic rău, dar am datoria să mă gîndesc puţin şi la fericirea mea.